

საქართველო

ფასი | ღირსი

მსოფლიო

info@geworld.net

// ბიორგი თარგამაძე:

**ნატოში
საქართველოზე
ნაკლებადმო-
კრებიული
ქვეყნების
მიუღიანთ
12 და ჩვენზე
კორუმპი-
რებულიებს**

// ლია მუსხაშვილი:

**მივმართავ
ყველა
პატიმარს
- ნუ ხართ
8 ჩუმად!**

// უჩა ნანუაშვილი:

**სააკაშვილი
უკვე ვეღარ
ატყუებს
დასავლეთს,
რომ ჩვენთან
დემოკრატია
9 შენდება**

// დავით რობაქიძე:

**10 აჭარაში
თურქეთის
რელიგიური
და ფინანსური
ექსპანსია
მიმდინარეობს**

// გურამ ფირცხალავა:

**11 პოლიციას
ნებრძანები
აქვს - ბავშვის
მოკვლას რომ
დაგჭირდეთ
აკვანუი,
«ნახიონალაგმა»
არჩვენები
უნდა მოიგონ!**

// ელისო ჩაფიძე:

**14 ჩვენ მოვალთ
ხელისუფლებას**

მთავარ როლში: ელჩი რიჩარდ ნორლანდი

Mrs. **Doubtfire** 2

ახალ «ქიშანს» მივთმავთ!

«ბეჭედი» სრული სვლით თურქმენეთისკენ 4

სხვართა დუმილი 6

გურიდანის ვირები 7

„ნაციონალურმა მოძრაობამ“ არჩევნებში რომც გაიმარჯვოს (რა გზით, სხვა საკითხია), ხოლო პოლიტიკაში პოსტსაარჩევნო საპროტესტო გამოსვლების ჩახშობა შეძლოს, სააკაშვილის ხელისუფლებას ლეგიტიმურობა (ამ ტარმინის ფართო და არა ვინრო იურიდიული გაგებით), ნაბისმიერ შემთხვევაში, კალიან სერიოზული ეჭვის ქვეშ დადგება. რაჟიმს თავის გადასარჩენად, სავარაუდოდ, ერთადერთი გზა — საქართველოს სწრაფი და საპოლომ თურქმენიზაცია დარჩება.

გაერო გენერალურმა ასამბლეამ სირიაში მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით რეზოლუცია მიიღო. დოკუმენტის მიხედვით, გაერო სირიის ლიდერ ბაშარ ასადს სისხლისღვრის შეწყვეტისა და გადადგომისაკენ მოუწოდებს. დოკუმენტის ტექსტი არაბული ლიგის ინიციატივით შემუშავდა. მას მხარი 137 ქვეყანამ დაუჭირა, რეზოლუციის წინააღმდეგ მხოლოდ 12 სახელმწიფო გამოვიდა. რეზოლუციას მხარი კვლავ არ დაუჭირეს რუსეთმა და ჩინეთმა, რომლებმაც თავის დროზე უშიშროების საბჭოში ასადის რეჟიმის წინააღმდეგ სანქციები დაბლოკეს.

ანტირუსული ფრონტი

რუსეთში ირანის ელჩის — რეზა საჯადის განცხადებით, დასავლეთის ქვეყნების მიერ ირანის დაპყრობის შემთხვევაში ფართო ანტირუსული ფრონტი გაიხსნება. „არავისთვის უნდა იყოს საიდუმლო, რომ ირანი რუსეთს სამხრეთიდან იცავს“, — განაცხადა ელჩმა და დასძინა, რომ ირანის მარცხის შემთხვევაში ყველაფერი შეიცვლება. გარდა ამისა, ირანელი დიპლომატის თქმით, მის ხელისუფლებას პროგრესირებადი ბირთვული პროგრამა ენერგეტიკული მიზნებისთვის სჭირდება და მის საბრძოლო იარაღად გამოყენებას არ აპირებს. რეზა საჯადის მტკიცებით, ირანს თავდასხმის შემთხვევაში საპასუხო ქმედებების განხორციელების რესურსი გააჩნია.

რუსეთის სამხედრო-საზღვრო ფლოტის ორი ატომური წყალქვეშა ნავი შეემატება. ამის შესახებ რუსეთის თავდაცვის მინისტრის პირველმა მოადგილემ ალექსანდრ სუხოუპოვმა განაცხადა. მისი თქმით, 2012 წლის ზაფხულში სამხედრო-საზღვრო ფლოტში ორი ახალი წყალქვეშა ნავი — „იური დოლოგორუი“ და „ალექსანდრ ნევესკი“ გამოჩნდება. მისივე ინფორმაციით, ამ დროისთვის, რუსეთის პრეზიდენტის ბრძანების თანახმად, რუსული არმიისთვის სარაკეტო კომპლექს „ბულავას“ შექმნაც მიმდინარეობს.

„ჩვენ ვაშენებთ ყველასთვის, თითოეული თქვენგანისთვის“... „ჩნდება ახალი საცხოვრებელი უბნები, სკოლები, საავადმყოფოები, მუზეუმები და სტადიონები. დღეს მთელი ქვეყანა ხარაჩოებშია და მალე ქალაქად და სოფლად უფრო მეტი ახალშენი გაჩნდება!“ — ვინც იფიქრა, რომ ეს მიხეილ სააკაშვილის ერთ-ერთი ბოლო მცდელობაა — საკუთარი ფანტაზიის ნაყოფი ობიექტურ რეალობად წარმოაჩინოს, ოდნავ შეცდა: სააკაშვილი მხოლოდ პირველი ფრაზის ავტორია, ხოლო მეორე თურქმენეთის პრეზიდენტს, გურბანგული მიალიკგლის ძე ბერდიმუხამედოვს ეკუთვნის, რომლის მორიგი ინაუგურაცია გასულ კვირას გაიმართა. თურქმენეთში, სხვათა შორის, ბევრი სერიოზული პროექტი მართლაც ხორციელდება. ყველაფერს თავი რომ დავანებოთ, იქ დენი, წყალი და გაზი უფასოა, თუმცა ეს დიქტატურის არსებობას, ცხადია, ვერ გაამართლებს. რაღა გაამართლებს სააკაშვილის რეჟიმს, რომელსაც მსგავსი არაფერი შეუძლია? რა იდეას შეიძლება დაეფუძნოს მისი არსებობის გახანგრძლივების გამართლება?

«გეგენა»

სრული სვლით თურქმენეთისკენ

კალაუფლება ისე არ მოდის

არც ერთი ერი არ შეეგუება მმართველებს, რომლებიც იტყვიან, „ხელისუფლებაში იმიტომ ვართ, რომ თქვენს ხარჯზე ჩვენი პარაზიტული ცხოვრება მოვიწყოთ“. ისინი ოდითგანვე გაცილებით მოქნილ ფორმულებს იყენებენ, მაგალითად: „იმიტომ, რომ ღვთის რჩეულები ვართ“, „იმიტომ, რომ მოსახლეობის უმრავლესობამ ხმა მოგვცა“, „იმიტომ, რომ ქვეყანას სასიკვდილო საფრთხე ემუქრება“, „იმიტომ, რომ სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან რეფორმებს ვატარებთ“ და ა. შ. საკუთარი ლეგიტიმურობის ყოველი მსგავსი პასუხისა და მათი მრავალფეროვანი კომბინაციების შემთხვევაში იგერიებენ. დღეს საქართველოში ყოველივე ამას პასუხის კოდები ერთი ვარიანტი ემატება: „იმიტომ, რომ ვაშინგტონს ასე ნებაგ“; ცხადია, პოლიტიკოსები ეროვნული თავმოყვარეობისთვის ამ შეურაცხველ გზავნილს სათანადოდ ფრთხილად, მაგრამ არსებითად ეს არაფერს ცვლის.

სუფლება არჩევნების შედეგებს აუცილებლად გააყალბებს. ასე რომ, სერიოზული საუბარი „ნდობის მანდატზე“ ამ შემთხვევაში არ გამოვა. სავარაუდოდ, ეჭვითურად ვერ იმუშავებს რეზოლუციის დაგეგმვა და გარდასაზრტის დაგეგმვა. რამდენადაც ვინც იფიქროს, რომელიმე სააკაშვილის მხარდამხარეებმა შეძლებს, ისინი მხოლოდ ერთი თვის განმავლობაში შეძლებენ, რადგან რეალურად მათი მხარდამხარეების რაოდენობა მხოლოდ ერთი თვის განმავლობაში შეძლებს, რადგან რეალურად მათი მხარდამხარეების რაოდენობა მხოლოდ ერთი თვის განმავლობაში შეძლებს.

რობო მხარდაჭერად წარმოჩნდეს, მეტიც ამერიკელი მაღალჩინოსნების (და მედიის) ბოლო განცხადებები უფრო საპირისპიროზე მიუთითებს. მართალია, მიხეილ სააკაშვილი თავის ფსიქოლოგიურ ევოლუციაში, სავარაუდოდ, უკვე მივიდა იმ კონდიციამდე, როდესაც შეიძლება თავი ერის ლეთიერებულ მამად გამოაცხადოს, რომელსაც საქართველოს მართვის ექსკლუზიური უფლება ეკუთვნის, თუმცა ამ ვარიანტზე სერიოზული მსჯელობით, ალბათ, უმჯობესია, შესაბამისი დარგის სპეციალისტები დაკავდნენ, რომელთაც კეთილი თვალები აქვთ. „ნაციონალურმა მოძრაობამ“ არჩევნებში რომც გაიმარჯვოს (რა გზით, სხვა საკითხია), ხოლო პოლიტიკაში პოსტსაარჩევნო საპროტესტო გამოსვლების ჩახშობა შეძლოს, სააკაშვილის ხელისუფლების ლეგიტიმურობა (ამ ტერმინის ფართო და არა ვინრო იურიდიული გაგებით), ნებისმიერ შემთხვევაში, კალიან სერიოზული ეჭვის ქვეშ დადგება. რაჟიმს თავის გადასარჩენად, სავარაუდოდ, ერთადერთი გზა — საქართველოს სწრაფი და საპოლომ თურქმენიზაცია დარჩება.

გზა — საქართველოს სწრაფი და საპოლომ თურქმენიზაცია დარჩება, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში, ის ვეღარ გაუმკლავდება პროტესტს, რომელსაც საზოგადოების უმრავლესობა მხარს უჭერს. ამ ახალ რეალობაში ხელისუფლება, სავარაუდოდ, ვეღარ შეეგუება ძლიერი, მისი გავლენისგან თავისუფალი ოპოზიციის ან მედია-საშუალებების არსებობას, მიტინგებსა და მანიფესტაციებს, მოკლედ, ყოველივე იმას, რაც, თუნდაც შეზღუდული სახით, ჯერჯერობით გვაქვს. სააკაშვილის ჯგუფის ხელისუფლებაში დარჩენის შემთხვევაში არაა გამართლებადი ამ შემთხვევაში ბაზდუბა ძვის ხანის დროინდელი „გმარტავთ იმიტომ, რომ შეგვიკლია თავი ჩაბარტყა“.

დან მიღებული ამონაგები შესაძლებლობას აძლევს მოსახლეობას მნიშვნელოვანი სოციალური შედეგები შესთავაზოს და ამით უკმაყოფილება გაანეიტრალოს. საქართველოს ეკონომიკურ კრახს კი ხუთიოდე წუთი აკლია. ასე რომ, სააკაშვილის სახეცვლილ რეჟიმს, ტერორის გარდა, საზოგადოებაზე ზემოქმედების სხვა, რამდენადმე წონადი ბერკეტი არ ექნება.

ახალი ღვინო, კველი ტიპი

ძალადობაზე დაფუძნებული მიდგომა დომინანტური გახდა. ხელისუფლებაში, როგორც ჩანს, ფეხი მოიკიდა სახიფათო მოსაზრებამ იმის თაობაზე, რომ შექმნილი სიტუაციიდან „ლამაზად“ გამოსვლა უკვე აღარ გამოვა და ნებისმიერ შემთხვევაში ოპოზიციისგან დასაცავად ანტი-გარიშსწორება მოუწევს. რეჟიმი „სახის შენარჩუნებაზე“ თითქმის აღარ ზრუნავს; ის, რასაც „ნაციონალური მოძრაობა“ ბოლო თვეებში კანონმდებლობას უშვებოდა, ტრადიციულ შენობებს მოკლებული იყო, პრაქტიკ-

ხელისუფლებაში, როგორც ჩანს, ფეხი მოიკიდა სახიფათო მოსაზრებამ იმის თაობაზე, რომ შექმნილი სიტუაციიდან «ლამაზად» გამოსვლა უკვე აღარ გამოვა და ნებისმიერ შემთხვევაში ოპოზიციისგან დასაცავად ანტი-გარიშსწორება მოუწევს

ბაშარ ასადი: სირიის გახლეჩა სურთ

„ახლა სირიის გახლეჩა სურთ“, — ეს განცხადება სირიის პრეზიდენტმა ბაშარ ასადმა დამასკოში ჩინეთის დელეგაციასთან შეხვედრის შემდეგ გააკეთა. ბაშარ ასადი ასევე აცხადებს, რომ 11-თვიანი პროტესტის განმავლობაში, რომელსაც ოფიციალური დამასკო პროვოკაციას უწოდებს, არის მცდელობა რეგიონში სირიის გეოპოლიტიკურ და ისტორიულ როლზე გავლენის მოხდენისა.

სირიაში რეჟიმის 26 თებერვალს გაიშრება

სირიაში კონსტიტუციის შესახებ რეფერენდუმი პრეზიდენტმა ბაშარ ასადმა 26 თებერვალს დანიშნა. ინფორმაციას ამის შესახებ სირიის სახელმწიფო ტელევიზია ავრცელებს. „პრეზიდენტმა ბაშარ ასადმა რეფერენდუმის ჩატარების თარიღად მიმდინარე თვის 26 რიცხვი მიუთითა. რეფერენდუმი სირიის არაბული რესპუბლიკის კონსტიტუციის პროექტს ეხება“, — იუწყება არაბული ტელევიზია.

ნანა ჯაფარიანი საპროგრამო მენეჯერი

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ინფორმაციით, ცოცხალი ცხვრის ექსპორტი 2011 წელს, 2010 წელთან შედარებით, 90 პროცენტით გაიზარდა და 15 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა. მათივე ცნობით, 2011 წელს, წინა წელთან შედარებით, 65 ათასით მეტი ცოცხალი ცხვრის ექსპორტი განხორციელდა და მთლიანობაში 165 ათასი სული შეადგინა. ბაჟა გონაშვილი ამტკიცებს, რომ საზღვრებს გარეთ გასული ცხვრის ოდენობა გაცილებით მეტია. ის ვარაუდობს, საქართველოდან გასულ წელს 177 ათასზე მეტი ცხვარი უნდა გასულიყო.

ყველაზე მდგრადი მინისტრის განცხადებით, საქართველოში ტურისტებს განსაკუთრებით ფულის დახარჯვა უჭირთ. „როდესაც ჩვენ ვაკეთებთ გამოკითხვებს, რომ დავადგინოთ, რა შენიშვნები ჰქონდათ, რა მოეწონათ, რა არ მოეწონათ ტურისტებს და ა.შ., იმისთვის, რომ შემდეგ გავაუმჯობესოთ და განვავითაროთ ჩვენი სერვისები, პირველ ადგილზე არის ის, რომ ვერ შეძლეს ფული დაეხარჯათ საქართველოში. ასე რომ, კერძო სექტორმა ამაზე უნდა იმსჯელოს“, — განაცხადა ვერა ქობალიამ კახეთის ტურისტული რეგიონის განვითარების პროექტის პრეზენტაციაზე.

ქუჩებში მაგას არ გაუვლია, მანქანიდან პირდაპირ ნომერ 1 სასტუმროში ამოყოფდა ხოლმე თავს, ხალიჩები დაფუგეთ, „გამორჩისტულ“ ელიტაში ეგ დადიოდა და სად მოჰქრა თვალი გაჭირვებულ ხალხს, ნეტავ?.. ეცი ახლა პატივი? „მაგის დედა ვატირე, 3 ლომონი დაჯდა მაგის ჩამოყვანა. კიდო ჩვენ ვართ ზანგები, ტო?“, „შეიშინა ჰოლოფუდის ერთ-ერთ ყველაზე ინტელექტუალურ და ჭკვიან მსახიობად ითვლება. ჰოდა, არ შეეშლებოდა და არ დაბოლდებოდა „მი-შანელ ნომერ სუთის“ სურნელითა და „მდიდრულ“ შარდენზე გასეირნებით. იმ წყეულ შარდენზე... როგორ მეზიზღება“.

ამ ხალხს წარმოდგენა არ აქვს, რომ საქართველოში ყველაზე დიდი ბაჭირკეზა ფულის დახარჯვაა, თორემ ამდენს არ ინერვიულებდნენ შერონის სიტყვებზე. სამაგიეროდ, ფორუმელებს სულაც არ ანერვიულებთ მეცხვარეთა პრობლემები. ალბათ, იმიტომ, რომ სააკაშვილი ავლარის რეზიდენციის მინის გუმბათზე მეცხვარეთა ასოციაციის თავმჯდომარე ბექა გონაშვილმა კი „საქსტატის“ ერთი ფანჯრის მიერ ცხვრის ექსპორტთან დაკავშირებით გავრცელებული ინფორმაცია გააპროტესტა. მან ინტერნეტ გამოცემა „ტიზის“ განუცხადა, რომ ოფიციალური მონაცემები ხელოვნურად არის შემცირებული და, სავარაუდოდ, ეს გარკვეული ძალების მხრიდან გადასახადებისთვის თავის არიდებას ემსახურება.

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ინფორმაციით, ცოცხალი ცხვრის ექსპორტი 2011 წელს, 2010 წელთან შედარებით, 90 პროცენტით გაიზარდა და 15 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა. მათივე ცნობით, 2011 წელს, წინა წელთან შედარებით, 65 ათასით მეტი ცოცხალი ცხვრის ექსპორტი განხორციელდა და მთლიანობაში 165 ათასი სული შეადგინა. ბექა გონაშვილი ამტკიცებს, რომ საზღვრებს გარეთ გასული ცხვრის ოდენობა გაცილებით მეტია. ის ვარაუდობს, საქართველოდან გასულ წელს 177 ათასზე მეტი ცხვარი უნდა გასულიყო. „2010 წელს საქართველოდან გავიდა 177 ათასი სული. ოფიციალური მონაცემებში დანერგეს 100 ათასი გვიდა, 2011 წელს კი 165 ათასი და ამხელა ზრდა დაფიქსირდაო. შარშანდელი თანხა სულზე საშუალოდ დაახლოებით 95-100

სსპ-ის დუმილი

ჩვენმა მაღალმა მთავრობამ 2012 წელი კახეთის ტურისტული განვითარების წლად გამოაცხადა. ზოგი სამყაროს აღსასრულს ელის, ზოგიც — არჩევნებს (მაგალითად, — ობამა და სარკოზი, პუტინზე რომ არაფერი ვთქვათ), კახეთის გუბერნატორ გიორგი ღვინიაშვილის თქმით კი, წელს ინფრასტრუქტურულ სამუშაოებზე ცენტრალური და ადგილობრივი ბიუჯეტიდან 100 მილიონი აშშ დოლარი დაიხარჯება. თელავის, ყვარლისა და დართლოს რეაბილიტაციის მსოფლიო ბანკი 50 მილიონი აშშ დოლარით დააფინანსებს.

მსოფლიო ბანკს არც ჩვენი მთავრობა ჩამორჩა. „ჩვენი შეპირებისამებრ, ვზრდით მუნიციპალიტეტების რწმუნებულების ხელფასებს“, — გამოუცხადა სხვადასხვა დონის საკრებულოების თავმჯდომარეებმა საკრებულოს წევრებს ერთი და იმავე სიტყვებით. 2012 წლის 30 იანვრის პრეზიდენტის №70-ე ბრძანების თანახმად, ცვლილებები შევიდა საჯარო მოხელეთა შრომის ანაზღაურების შესახებ 2005 წლის №726-ე ბრძანებაში. ცვლილების თანახმად, თბილისისა და ბათუმის გარდა, ყველა თვითმმართველობის საჯარო მოხელეთა თანამდებობრივი სარგებების ზედა ზღვარი იზრდება. ზრდა კი განსაკუთრებულად მუნიციპალიტეტებისა და სოფლების რწმუნებულების ხელფასებს შეეხო. მუნიციპალიტეტების რწმუნებულებს დაახლოებით 400 ლარი ჰქონდათ ხელფასი. ამ თვის ჩათვლით

კი 800 ლარი ექნებათ. სოფლის რწმუნებულების სახელფასო სარგოს ზედა ზღვარი კი 700 ლარით განისაზღვრა. ინტერნეტ გაზეთ „ქიზიყის“ ინფორმაციით, რწმუნებულებისთვის ხელფასების გაზრდის გარდა სხვა სიახლეებიცაა, კონკრეტულად კი, თუ თებერვლამდე საკრებულოს წევრები სანაწავისა და კომუნიკაციისთვის სპეციალურ ტალონებს იღებდნენ, ამიერიდან ისინი მსგავსი სახის ხარჯებისთვის არა ტალონებს, არამედ შესაბამისი ოდენობის თანხას მიიღებენ.

ვერონიკა ქობალიას, ეტყობა, მოსაზრება არ ჰქონდა, თორემ ეტყოდა, ამდენი ფული რამი უნდა დახარჯოთო და კერძო სექტორს მოუწოდებდა, იმაზე იფიქრეთ, ამ ხელფასტალონობაზე ხალხს როგორმე ფული დაახარჯენო. ვერონიკას არც სააკაშვილმა ჰკითხა ჭკუა და აჭარაში სტუმრობისას სოციალურებისთვის დამატებითი ენერგოვაუჩერების დარიგების ინიციატივით გამოვიდა. სააკაშვილმა მთავრობას დაავალა, თანხები გამოყოფილიყო, რომ მკაცრი ზამთრის გამო დენის გაუთვალისწინებელი, 20-30%-ით გაზრდილი ხარჯების გამო სოციალურად დაუცველი მოსახლეობა შესაბამისი ვაუჩერებით უზრუნველყონ. ესენი, ვაუჩერებს თუ მიიღებენ, ქობალიას პროგნოზის მიუხედავად, მის დახარჯვას ნამდვილად მოახერხებენ, მაგრამ სააკაშვილმა ბერიძეების ოჯახში კიდევ ერთი „აღმოჩენა“ გააკეთა:

ბერიძეების ოჯახი სოციალურად დაუცველი სიაში იყო და არსებული 42 ქულიდან მათი ქულები 61-მდე გაიზარდა, რის გამოც ოჯახს ყველაზე მაღალი სოციალური დახმარება მოეხსნა და ბავშვი, რომელსაც ძვლის ტვინი გადაუნერგეს, ჯანდაცვის ვერც ერთ პროგრამაში ვერ მოხვდა. პრეზიდენტის აღმოფიცვას საზღვარი არ ჰქონდა: ოჯახი დაბალშემოსავლიანია, ბავშვი, რომელიც მკურნალობდა იტალიაში, ძვლის ტვინის გადანიღებვა სჭირდებოდა და ბოლო ერთი წელია, იქ არის, დაზღვევიდან მოხსნეს მამინ, როცა ასეთი რთული დიაგნოზით იყო იტალიაში წასული. ოჯახმა ბინა დააგირავა, ამ დროს ჩვენი სოციალური სააგენტო ოჯახს უხსნის სოციალურად დაუცველის სტატუსს. რა კრიტერიუმებით ვნარგებლობთ, მაინტერესებს? ეს ნიშნავს, რომ ვიღაცის თბილისში დაწარმოვდება არ აქვს, რას აკეთებს“.

არჩევნებთან არავითარ კავშირში არ არის, მაგრამ ჩვენმა პარლამენტმა არ დაუდო ტოლი სააკაშვილის და მსოფლიო ბანკს; მომავალი კვირიდან ახალი საპენსიო პაკეტის განხილვას იწყებს. საპარლამენტო მდივანმა გია ხუროშვილმა განაცხადა, რომ ნებისმიერმა ადამიანმა უნდა იცოდეს, რა დახმარება ეკუთვნის სახელმწიფოსგან და ამ დახმარების მისაღებად მას სხვადასხვა უწყებებში „სიბრბილი“ არ უნდა უწყევდეს. ხუროშვილს ჰგონია, რომ ხალხის გაჭირვების ძირითადი მიზეზი იმის არცოდნაა, თუ რას იმე-

P.S. ნიკუშა შენგელიამ ახლახან განაცხადა, რომ „ერთი ადამიანის ცრემლადაც არ ღირს მთელი პოლიტიკა“. დოსტოვესკიც ასე ფიქრობდა, ოღონდ აქცენტს ბავშვის ცრემლზე აკეთებდა. საქართველოში ბავშვებიც ტირიან და ექსპორტზე გასაყვანი ცხვრებიც, ამდენი ფულის დახარჯვა კი მაინც ვერ ხერხდება.

ჩვენს ბიზნესში იარაღის გამოყენებას არ გამოიცილებს

რუსეთი საქართველის შემთხვევაში ბირთვული იარაღის გამოყენებას არ გამოიცილებს. ამის შესახებ რუსეთის შეიარაღებული ძალების გენერალური შტაბის უფროსმა ნიკოლაი მაკაროვმა განაცხადა. „რა თქმა უნდა, არ ვაპირებთ, მთელი ნატოს წინააღმდეგ ვიომოთ. ასეთი მიზნები და ამოცანები არ გვაქვს. მაგრამ ჩვენ დოქტრინაში განვირეკინა გვაქვს, როდის გვაქვს ბირთვული იარაღის გამოყენების უფლება. თუ რუსეთის ფედერაციის მთლიანობას საფრთხე დაემუქრება, უფლება გვაქვს, ბირთვული იარაღი გამოვიყენოთ. ამიტომ ასეთ შემთხვევაში მას გამოვიყენებთ“, — განაცხადა მაკაროვმა. მისივე თქმით, რუსეთი ესაზღვრება რაც „არასტაბილურ ქვეყნებს, სადაც ბირთვული იარაღი არ არის საჭირო“.

ალექსანდრე პეკოვი ნატოს გენერალური მდივანის მოადგილედ დაინიშნა

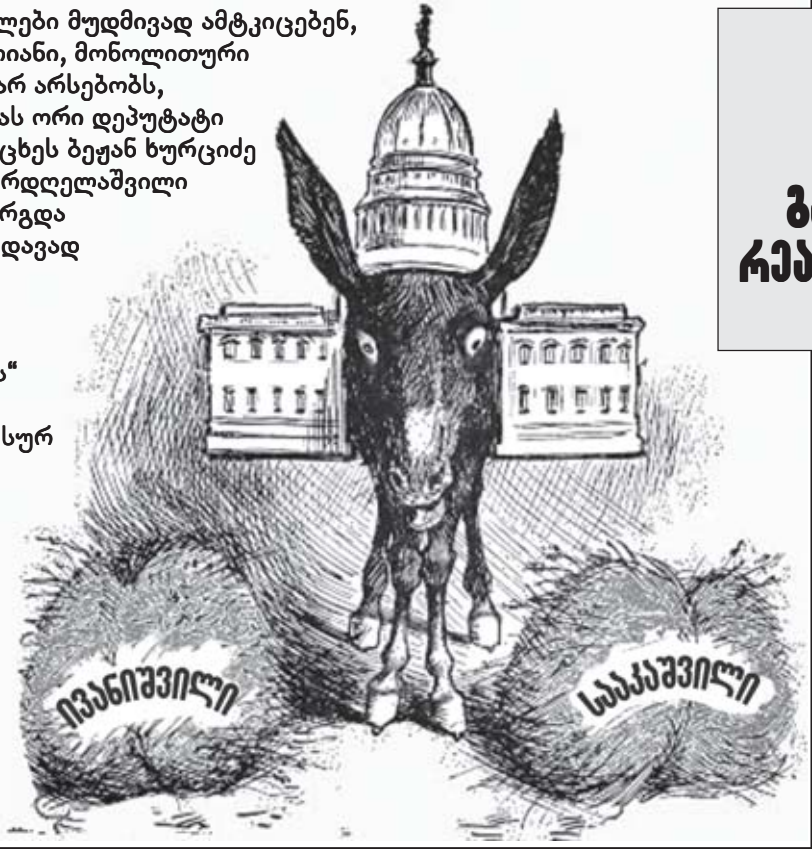
ჩრდილო-ატლანტიკური ალიანსის გენერალური მდივან ანდერს ფოგ რასმუსენს ახალი მოადგილე ჰყავს. ნატოს პრესცენტრის ცნობით, ამ თანამდებობაზე იტალიელი კლაუდიო ბიზონერო აღექვანდრე ვერშოლმე შეცვალა. როგორც ცნობილია, ბოლოს ვერშოლმე საერთაშორისო უსაფრთხოების საკითხებში ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო მდივნის თანამდებობაზე იყო.

გასათვალისწინებელია ისიც, რომ სააკაშვილის რეჟიმის განდგომილი ყოფილი „ნაციონალისტების“, ყველაზე და ამიტომ ისინი უპირატესობას არა თამაშობენ მდგომარეობაში დარჩენას, არამედ ისევ სააკაშვილის გვერდით, თუნდაც პასიურ მდგომარეობაში ყოფნას მინიჭებენ და დაელოდებიან, გედი როდის გაშლივით.

საკაშვილის რეჟიმის წარმომადგენლები მუდმივად ამტკიცებენ, რომ „ნაციონალური“ მოძრაობა ერთიანი, მონოლითური გუნდია და მისი დაშლის ალბათობა არ არსებობს, თუმცა გასულ კვირას ხელისუფლებას ორი დეპუტატი გამოაკლდა: უმრავლესობიდან გარიცხეს ბეჟან ხურციძე (ვანის მაჟორიტარი), ხოლო კობა კურდღელაშვილი (კასპის მაჟორიტარი) თავად გადაბარგდა „ქრისტიან-დემოკრატებთან“. მიუხედავად ამისა, ცალსახად უნდა ითქვას, რომ ხელისუფლების პასიური ნევრები, მაჟორიტართა კორპუსი, რომლებიც არ არიან „ნაციონალური მოძრაობის“ პარტიული აქტივისტები, მაგრამ სააკაშვილის რეჟიმის მთავარ ფინანსურ საყრდენს წარმოადგენენ, დღეს ბურიდანის ვირის მდგომარეობაში არიან, რომლებსაც ბოლომდე ვერ გადაუწყვეტიათ: დარჩენილი სააკაშვილის გვერდით და ჩაწყენენ მას პოლიტიკურ საფლავეში თუ გადავიდნენ ახალი პოლიტიკური ძალის — ივანიშვილის კოალიციაში. ეს ერთგვარი პარადოქსული სიტუაციაა და, თუ ისინი დროზე არ გააკეთებენ არჩევანს, შეიძლება ბევრი რამ დაკარგონ.

ვინც შეკლავს სააკაშვილის რეჟიმს, თავის დაღწევას და ოპოზიციურ ბანაკში გადაბარგებას, მას კიდევ ექნება რეაბილიტაციის და პოლიტიკაში დაბრუნების შესაძლებლობა

ამ სიტუაციის გამოსწორება ბოძიან ივანიშვილმა რამდენიმე დღის წინ სცადა, როდესაც პოლიციასა და ძალოვანი სტრუქტურების წარმომადგენლებს საზოგადოების თვალში მისთვის არამომგებიანი მესიჯი გაუგზავნა: „მე ვფიქრობ, რომ სულ რაღაც 50 თანამშრომელი ჰყავს დღეს პოლიციას, რომლებიც ნებისმიერ ბრძანებას ასრულებენ. მაგრამ არ მინდა, რომ ეს საზოგადოებამ გააფრთხილოს მთლიანად ჩვენს პოლიტიკაზე, იქ ძალიან ბევრი ღირსეული მოქალაქე მუშაობს და მათ დიდი სურვილი აქვთ, დაიცვან ჩვენი უფლებები. ერთადერთი კაცი, ეს გახლავთ სააკაშვილი, ეს არის მისი პოლიტიკა — ძალადობის პოლიტიკა და ამას უსრულებს მას რამდენიმე შემსრულებელი.“ ეს მიმართვა შეიძლება ითქვას, რომ „წყლის ნაყვას“, რადგან საქართველოში ძალოვანი სტრუქტურები სრულიად პოლიტიზებულია და გადაქცეულია ავტორიტარიზმის ბრმა არიან, ვინაიდან დღეს ამ უწყებების ძირითადი „ფუნქცია“ არა ადამიანის უფლებებისა და კანონის, არამედ სააკაშვილის რეჟიმის უსაფრთხოების დაცვაა. შესაბამისად, მათი ოპოზიციის სასარგებლოდ მუშაობის შანსი პრაქტიკულად მინიმალურია.

მართალია, ივანიშვილი და მისი კოალიციის წარმომადგენლები ლამის ბიბლიაზე დაფიქრებულნი ამტკიცებენ, რომ ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ დაიწყებენ სააკაშვილის გუნდის წევრებს არ დაიჭერენ და არ მისცემენ ამ პროცესს რეპრესიულ ხასიათს, მაგრამ იქვე დასძენენ, რომ მათ დანაშაულის თუ უდანაშაულობის სამართლიანი სასამართლო გადაწყვეტილებით, რამდენიმე დღის წინ პოლიტიკური მოძრაობა „ქართული ოცნების“ საინიციატივო ჯგუფის წევრმა P.S. ბურიდანის ვირი ეწოდა ფილოსოფიურ პარადოქსს ფრანგი ფილოსოფოსის — ჟან პურიდანის სახელის მიხედვით, თუმცა ის ჯერ კიდევ ცნობილი იყო არისტოტელეს ნაშრომიდან. ამ პარადოქსის მიხედვით, ვირს ორ თვის ზვინს შორის ვერ აურჩევია, რომელი შეჭამოს და ამის გამო მიმშლილი სიკვდილი ელის. დღეს ხელისუფლების წარმომადგენლებს ძირითადი ნაწილი სწორედ ამ მდგომარეობაშია.

თუმცა ხელისუფლების წარმომადგენლებს ვინ ჩივის, თუ ვითვალისწინებთ, რომ ჯონ ბასი ბოძიანი ივანიშვილის, მთელ დიპლომატიასთან ერთად, შინ ეწვია და ამის შემდეგ მათ შორის კიდევ ერთი შეხვედრა შედგა, ხოლო „ქართული ოცნებამ“ არაერთი რევერანსი გააკეთა დასავლეთის მიმართულნი — ჩვენ არა ვართ ისეთი ანტიდასავლური, როგორც ვინც სააკაშვილი ცდილობს, წარმოგვჩინოსო, ცხადია, რომ თეთრი სახლიც ერთგვარი ყოყმანი ცდილობს მარტივი და ფორმალური არჩევანის გაკეთებას ივანიშვილისა და სააკაშვილის პროდასავლურ ბანაკებს შორის.

ბურიდანის პირები

დღეს განსაკუთრებით სახიფათოდ არიან გაჩუმებული მაჟორიტარი დეპუტატები, რომლებსაც მთავარი არა პოლიტიკური ამბიციები, არამედ საკუთარი ოჯახების კეთილდღეობა და პირადი ბიზნესის უსაფრთხოებაა. მიუხედავად იმისა, რომ სააკაშვილი არ წარმოადგენს და არც არასოდეს ყოფილან აქტიურ პოლიტიკაში მოდრეიფე ფიგურები. შეიძლება ითქვას, რომ მაჟორიტართა უდიდესი უმრავლესობა „მეცემით“ მოხვდა პარლამენტში. უბრალოდ, მათ ერთ ნაწილს სააკაშვილის რეჟიმმა ბიზნესის წარმომადგენლის მთავარი მხარდობა საპარლამენტო არჩევნებში, მეორე ნაწილმა კი საკანონმდებლო ორგანოდან საკუთარი ბიზნესის „დაკრძალვა“ თავად გადაწყვიტა. არადა, წესით, ყველა მაჟორიტარისთვის ცხოვრების დევიზი უნდა იყოს გენიალური კოლუმბიური მწერლის, მარკეზის სიტყვები: „მე ვმსახურებ ჩემს ხალხს და არა ჩემი ხალხის მთავრობას“, ვინაიდან ისინი კონკრეტული რაიონის მოსახლეობის ხმას წარმოადგენენ პარლამენტში, შესაბამისად, უნდა ზრუნავდნენ საკუთარი ამომრჩევლების ყოფისა და მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე. მაგრამ, სამწუხაროდ, დღეს საპარლამენტო მასშორიტარტა კორპუსი არანაირ პროდუქტს არ ძმენის

ძვეყანაში. უფრო მთავარი, ისინი მართლაც რეალურად პარტიის პარტიის როლს ასრულებს.

ერთი შეხედვით, „ნაციონალური“ ხელისუფლება დღემდე მართლაც ინარჩუნებს მონოლითურობას. თითქოს გაცილებით უფრო მეტად შეიკრა „საერთო მტრის“ — ბოძიანი ივანიშვილის პოლიტიკაში გამორჩენილი შემდეგ და მის წინააღმდეგ დაირაზმა, რაც გარკვეულწილად გვაფიქრებინებს იმაზე, რომ მისი გახლენი არჩევნებამდე წარმოუდგენელია. თუმცა პოლიტიკურ პროცესებში ივანიშვილის კოალიციის აქტიურად ჩართვის, ახალი ოპოზიციური ტელეკომპანიის — „მე-9 არხის“ ამოქმედებისა და რეგიონებში მოსახლეობის გააქტიურების შემდეგ აუცილებლად მოხდება ხელისუფლებისა და მმართველი პარტიის ჩამოშლა, მაგრამ მთავარი ახლა ის არის, ექნება თუ არა ამ პროცესს სტიქიური ხასიათი. ალბათ — არა, რადგან ბევრ სახელმწიფო მოხელეს თუ დეპუტატს არც თუ ისე სუფთა წარსული აქვს, რის გამოც ისინი ხელისუფლებას გამოჭერილი ჰყავს და ოპოზიციის სასარგებლოდ თავისუფლად მოქმედების საშუალებას არ იძლევა. მაგრამ, ვინც შეძლებს სააკაშვილის რეჟიმისგან თავის დაღწევას და ოპოზიციურ ბანაკში გადაბარგებას, მას კიდევ ექნება რეაბი-

ლიტაციისა და პოლიტიკაში დაბრუნების შესაძლებლობა. რაც შეეხება მმართველ პარტიას, მისი განხეთქილების ალბათობას და ფრაქციებად დაშლის შესაძლებლობას. „ნაციონალური მოძრაობის“ არსებობა დღესდღეობით დამოკიდებულია სააკაშვილის ავტორიტეტზე, მისი წასვლა პოლიტიკიდან კი პარტიის რღვევას გამოიწვევს, რომელიც, შესაძლოა, გაქრეს კიდევ, როგორც პოლიტიკური სუბიექტი. ამის მიზეზი კი არის ის, რომ დღემდე არ გამოკვეთილა ისეთი ლიდერი რომელსაც პარტიის ძირითადი ნაწილი უპრობლემოდ გაჰყვებოდა. ხოლო ხელისუფლებაში არსებულ „მიტინგის“ ლიდერებს — ბაძრაძეს, შაშაშვილს, გომეზას — შაშაშვილს, იმის გათვალისწინება და რე-სურსი, რომ გაემიჯნონ სააკაშვილის რეჟიმს და „ნაციონალური მოძრაობის“ ნაწილში შეეხებოდნენ, მთავარი პრობლემა პარტიის შიგნით ავტორიტეტის არარსებობაა, რომელიც ძლიერი გუნდის შექმნის საშუალებას არ იძლევა. რაც შეეხება „რუს კარდინალად“ წოდებულ გიგა ბოკერიას, რომელიც უდიდესი გავლენით სარგებლობს საკუთარი პარტიის წევრებს შორის, მისი შანსები — გახდეს

თუკენითი პოლიტიკა აიჩივს

გურბანგულ ბერდიმუჰამედოვი თურქმენეთის პრეზიდენტი კიდევ ერთი ვადით იქნება. ქვეყნის ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ იგი გამარჯვებულად რეგისტრირებულად გამოაცხადა. თურქმენეთის ცესკოს მონაცემებით, საპრეზიდენტო არჩევნებში მონაწილეობა ამომრჩეველთა 96,7 პროცენტმა მიიღო, ხოლო ბერდიმუჰამედოვს, რომელიც ქვეყნის პრეზიდენტი 2007 წლიდანაა, ხმა მათმა 97,14 პროცენტმა მისცა.

აშშ ფაშისტურ სხელმწიფოდ იქცა

აშშ-ის ხელისუფლება დემოკრატიის პრინციპებს შორდება და რისკავს, გადაიქცეს ფაშისტურ სხელმწიფოდ. ამის შესახებ განაცხადა წარმომადგენელთა პალატის წევრმა რონ კოლმა, რომელიც რესპუბლიკური პარტიიდან პრეზიდენტობის კანდიდატად პრემიერში მონაწილეობს. „ჩვენ დავმორღობ რეალური რესპუბლიკის პრინციპებს. ამჟამად ჩვენ გმობთ ფაშისტური სისტემის ფორმირებისკენ, რომლის დროსაც ქვეყანას ერთობლივად მართავენ მთავრობა და ყველაზე მსხვილი ბიზნესმენები. ჩვენ შეიძლება შევეჯახოთ მართვის ავტორიტარულ ფორმას ყველა ამერიკელი მოქალაქის უფლებების დარღვევით“, — განაცხადა რონ კოლმა მისთვის მტკატში საკუთარ ამომრჩეველთან შეხვედრისას.

„საზოგადოებაში არის შიში, რომ, თუ ვიჩივლება ან მივმართავ რომელიმე უფლებადამცველ ორგანიზაციას, ამით შეიძლება საჭირო კიდევ უფრო გავართულო. ამიტომ უამრავი ადამიანი ვიცი, რომელთა მიმართაც კანონი უხეშად დაირღვა, მაგრამ ხმას ვერ იღებენ იმის გამო, რომ უშინაოდ, უარესი არ დაემართათ.“

ლია მუხაშაფერია:

მივმართავ ყველა პატიმარს — ნუ სარტო ჩუმად!

პატიმართა მიმართ არაადამიანური მოპყრობის ფაქტებსა და ზოგადად, ციხეებში არსებულ მდგომარეობაზე „საქართველო და მსოფლიოს“ ესაუბრება არასამთავრობო ორგანიზაცია „ადამიანის უფლებათა პრიორიტეტის“ ხელმძღვანელი, ადვოკატი ლია მუხაშაფერია.

— ქალბატონო ლია, ის, რაც ჩვენს ქვეყანაში ადამიანის უფლებების კუთხით ბოლო დროს ხდება, უკვე საქართველოს მასშტაბებს გასცდა და საერთაშორისო ორგანიზაციების მონაცემებში აისახა. განსაკუთრებით ეს ეხება ციხეებში არსებულ მდგომარეობას, რაზეც ჩვენი და უცხოელი უფლებადამცველებიც მუდმივად საუბრობენ. თქვენ რა მონაცემები გაქვთ, რა კუთხით ირღვევა ჩვენთან ყველაზე მეტად ადამიანის უფლებები?

— სამწუხაროდ, დღეს საქართველო მთლიანად დაეცა გასა ერთ დიდ საპყრობილეს და ქვეყანაში პრაქტიკულად აღარ დარჩა არც ერთი სვერო, რომელშიც რეჟიმმა არ შეაღწია, მაგრამ ყველაზე მეტად სადაც იგრძნობა ეს ყველაფერი, რა თქმა უნდა, არის სასჯელაღსრულებითი სისტემა. მეტიც, უკვე იმდენად თვალშისაცემია ამ სისტემის უფუნქციობა, რომ, როგორც თქვენ აღნიშნეთ, ამაზე საუბრობს მთელი მსოფლიო. ეს აისახება ისეთი ავტორიტეტული საერთაშორისო უფლებადამცველი ორგანიზაციის მონაცემებში, როგორიცაა „ჰუმან რაიტს ვოჭი“; თომას ჰამერბერგმა საგანგებოდ აღნიშნა ამის შესახებ, და მიმართა, რომ ეს არის ჩვენი სირცხვილი.

ადამიანის უფლებები ყველაგან ირღვევა, ყველაზე განვითარებული დემოკრატიის ქვეყნებშიც კი ხშირია ასეთი შემთხვევები, მაგრამ იქ, უბრალოდ, ნარმოუდგენელია, დაირღვეს კანონი, მითუმეტეს, შეილახოს ადამიანის უფლებები და ეს ფაქტი დარჩეს გამოუძიებელი, ანუ დაუსჯელობის პრეცედენტი არ იქმნება. ჩვენთან, სამწუხაროდ, პირიქითაა — დასჯის პრეცედენტი არ არსებობს, ამიტომ იგივე ის პროპორციის, პოლიციური თუ ციხის რიგითი თანამშრომელი, რომელიც მსჯავრდება, უნდა უდიდესად ამაყობდეს, თანამშრომელი უფლებები და ციხეებში არსებული მდგომარეობაზე ისაუბრა, ჩემი აზრით, ერთგვარ თანამართლებს უფრო ჰგავს.

ეს არის შედეგი, ანუ რეალობა, რომელიც გვაქვს. რაც შეეხება მიზეზს, არაერთხელ მითქვამს და კიდევ ერთხელ გავიმეორებ, რომ თავი და თავი ყველა იმ უბედურებისა, რაც ციხეებში ხდება, არის სასამართლო სისტემა. მოგვითხ-

ნებათ, ხელისუფლების ეს შტო, რომელიც უნდა იყოს სამართლიანობის სიმბოლო და გარანტი ქვეყანაში, დღეს, ფაქტობრივად, არ ფუნქციონირებს. აქედან გამომდინარე, მოქალაქე, რომელიც ხდება არასათანადო მოპყრობის მსხვერპლი, ვერ იცავს თავის უფლებებს და ვერ აღწევს სამართალს. პირიქით, საზოგადოებაში არის შიში, რომ, თუ

რაც უფრო მოკრძალებული და თავს უხრის უსამართლობას, მით უფრო მკაცრია რეჟიმი მის მიმართ

ვიჩივლებ ან მივმართავ რომელიმე უფლებადამცველ ორგანიზაციას, ამით შეიძლება საქმე კიდევ უფრო გავართულო. ამიტომ უამრავი ადამიანი ვიცი, რომელთა მიმართაც კანონი უხეშად დაირღვა, მაგრამ ხმას ვერ იღებენ იმის გამო, რომ ეშინათ, უარესი არ დაემართათ. აი, სწორედ ამას უნდა ებრძოლოს ჩვენი საზოგადოება. სასამართლო სისტემა უნდა გახდეს თავისი სუფალი და, თუ ახას მისხალწვეთ, ვერც ერთი თანამშრომლის პირი, რიგითი პოლიციელი იქნება ეს თუ მაღალ პოსტზე მყოფი ჩინოვნიკი, ვერც ვინმე, ვინც დააბრუნებს, გადააბრუნებს კანონს, რომელიც მსჯავრდება, უნდა უდიდესად ამაყობდეს, თანამშრომელი უფლებები და ციხეებში არსებული მდგომარეობაზე ისაუბრა, ჩემი აზრით, ერთგვარ თანამართლებს უფრო ჰგავს.

— სააკაშვილი ვაშინგტონში ამასწინანდელი ვიზიტისას მუდმივად ხაზს უსვამდა იმას, რომ საქართველოში ადამიანის უფლებები დაცულია. თუ ესაა ჩვენი ყველაზე პრიორიტეტული მიმართულება, რატომ მაინც ვაშინგტონში ვაშინგტონის ხელისუფლებას პირის აწყობას? დასავლეთისთვის რომ ისედაც ნათელია, რა მდგომარეობა გვაქვს?

— ამერიკას და მით უფრო ევროპას ვეღარ მოატყუებს ეს ხელისუფლება. ამიტომ სააკაშვილის ის გამოსვლები, რომლებზეც მან ადამიანის უფლებების კუთხით არსებული მდგომარეობაზე ისაუბრა, ჩემი აზრით, ერთგვარ თანამართლებს უფრო ჰგავს.

და, ვიდრე პირს. სხვათა შორის, მას ნამოსცდა კიდევ ვაშინგტონში, რომ მან, როგორც რეგულაციით მოსულმა ახალგაზრდა რეფორმატორმა, ჯერ აქცენტი გააკეთა ქვეყნის აღმშენებლობაზე, კორუფციის აღმოფხვრაზე და მხოლოდ ამის შემდეგ დაიწყო ფიქრი დემოკრატიის დამყარებაზე. ამით სააკაშვილმა ფაქტობრივად აღიარა, რომ დემოკრატიული პროცესების დასაწყისში, ვერც ერთი თანამშრომლის პირი, რიგითი პოლიციელი იქნება ეს თუ მაღალ პოსტზე მყოფი ჩინოვნიკი, ვერც ვინმე, ვინც დააბრუნებს, გადააბრუნებს კანონს, რომელიც მსჯავრდება, უნდა უდიდესად ამაყობდეს, თანამშრომელი უფლებები და ციხეებში არსებული მდგომარეობაზე ისაუბრა, ჩემი აზრით, ერთგვარ თანამართლებს უფრო ჰგავს.

— დავებრუნდეთ ციხეებში არსებულ მდგომარეობას. თითქმის ყოველდღიურად გინვით ურთიერთობა მსჯავრდებულებთან, ძირითადად რა მიზეზით მოგმართავენ ხოლმე ისინი, როგორც უფლებადამცველებს?

— მთავარ პრობლემას, რაც მსჯავრდებულის ციხეში შესვლის წუთიდანვე ხვდება და უქმნის გაუსაძლისი პირობებს, ნარმოადგენს ციხის გადატ-

ვითულობა, რომლის გადატარაც დღემდე ვერ ხერხდება. არის საკნები, სადაც ერთ კვადრატულ მეტრზე მოდის დაახლოებით სამი-ოთხი პატიმარი და, ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, ამ დამაინებებს, უბრალოდ, ჰაერი არ აქვთ, რომ ნორმალურად ისუნთქონ. გარდა ამისა, თავი თავი დავანებოთ, ამ დამაინებებს, უბრალოდ, ჰაერი არ აქვთ, რომ ნორმალურად ისუნთქონ. გარდა ამისა, თავი თავი დავანებოთ, ამ დამაინებებს, უბრალოდ, ჰაერი არ აქვთ, რომ ნორმალურად ისუნთქონ.

— პატიმრების უმეტესობა ვერ ბედავს თავის პრობლემებზე საჯაროდ საუბარს. თქვენი დაცვის ქვეშ მყოფი მსჯავრდებულები რამდენად ახერხებენ ამას? თუ შეგიძლიათ დაგვამთხროთ ნაშენის ან არაადამიანური მოპყრობის კონკრეტული ფაქტები?

— სამწუხაროდ, ასეთი ფაქტები იმდენია, რომ ზოგჯერ უფლებადამცველები ფიზიკურად ვერ ვახერხებთ ყველა მათგანზე რეაგირებას. მიუხედავად ამისა, ამ ფაქტების უმეტესობა გაუხმაურებული რჩება, ვინაიდან თვითონ მსჯავრდებულების მოთხოვნაა, რომ მათ შესახებ ღიად არ ვისაუბროთ. მათ უნდათ, რომ დავებმართო იურიდიულად, მივმართო სხვადასხვა შესაბამის ორგანიზაციას, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში არ სურთ ფაქტის გამჟღავნება; აქედან გამომდინარე, ჩვენც, უფლებადამცველები და ადვოკატები, შეზღუდვები ვართ და ვერ ვახერხებთ სრულყოფილად მუშაობას.

რაც შეეხება ნაშენის კონკრეტულ შემთხვევებს, ერთადერთი პატიმარი, რომელმაც ბოლო დროს გახედა და დაუფარა და ისაუბრა ამ თემაზე, იყო გლდანის მერვე საპყრო-

ბილის მსჯავრდებული კახა ბარათაშვილი; სხვათა შორის, ამის გამო ეს ადამიანი აღმოჩნდა საშინელ წნეხში და იმდენად გაუსაძლისი პირობები შეუქმნეს მას, რომ სასწრაფო ოპერაცია დასჭირდა, მაგრამ, ყველაფრის მიუხედავად, ის არ გაჩუმდა და ამხილა ადმინისტრაციის ყველა თანამშრომელი, რომლებიც მონაწილეობდნენ მის ნაშენში. ეს იყო სამაგალითო ფაქტი და მიხდა მივმართო ყველა პატიმარს, რომლის მიმართაც რაიმე მსგავსი ზემოქმედება ხორციელდება, რომ ნუ სარტო ჩუმად. პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ არანაირი სასიკეთო შედეგი არ გამოდის არ მოაქვს, პირიქით, რაც უფრო მოკრძალებული და თავს უხრის უსამართლობას, მით უფრო მკაცრია რეჟიმი მის მიმართ და ეს პუნქტირდება...

— როცა პატიმარი გთხოვენ, მოახდინოთ რეაგირება მათ მიმართ განხორციელებული უფლებადარღვევის ფაქტზე, რა ბერკეტები გავითამისთვის?

— გამომდინარე იქიდან, რომ არც ერთი შესაბამისი უწყება, როგორც წესი, მსგავს ფაქტებზე საერთოდ არ რეაგირებს ხოლმე, პრევენციის ზომები მაქსიმალურად შეზღუდულია. მეტიც, ფაქტობრივად, აზრი არ აქვს ვინმესთვის განცხადებით მიმართვას, იმიტომ, რომ სასჯელაღსრულების სამინისტრო ფაქტობრივად გახდა მონსტრი, რომლის უკანონო ქმედებები უკვე ცნობილია მთელი ევროპის მასშტაბით. საერთოდ, ჩვენი ხელისუფლება, რაც დრო გადის, სულ უფრო მიდრეკილია დიქტატურისაკენ, ამიტომ გასაკვირი, ალბათ, არც არავითარი იმედი, რომ პატიმართა რაოდენობა კატასტროფულად იზარდება. ამიტომაც თვალსაჩინო ისიც, რომ ამ სისტემაში ყოველდღე, ყოველ წუთს ირღვევა ადამიანის უფლებები და ესაა ადამიანის უფლებები, რომლებიც უფლებადამცველები და ადვოკატები ვართ და ვერ ვახერხებთ სრულყოფილად მუშაობას.

რაც შეეხება ნაშენის კონკრეტულ შემთხვევებს, ერთადერთი პატიმარი, რომელმაც ბოლო დროს გახედა და დაუფარა და ისაუბრა ამ თემაზე, იყო გლდანის მერვე საპყრო-

ბილის მსჯავრდებული კახა ბარათაშვილი; სხვათა შორის, ამის გამო ეს ადამიანი აღმოჩნდა საშინელ წნეხში და იმდენად გაუსაძლისი პირობები შეუქმნეს მას, რომ სასწრაფო ოპერაცია დასჭირდა, მაგრამ, ყველაფრის მიუხედავად, ის არ გაჩუმდა და ამხილა ადმინისტრაციის ყველა თანამშრომელი, რომლებიც მონაწილეობდნენ მის ნაშენში. ეს იყო სამაგალითო ფაქტი და მიხდა მივმართო ყველა პატიმარს, რომლის მიმართაც რაიმე მსგავსი ზემოქმედება ხორციელდება, რომ ნუ სარტო ჩუმად. პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ არანაირი სასიკეთო შედეგი არ გამოდის არ მოაქვს, პირიქით, რაც უფრო მოკრძალებული და თავს უხრის უსამართლობას, მით უფრო მკაცრია რეჟიმი მის მიმართ და ეს პუნქტირდება...

— როცა პატიმარი გთხოვენ, მოახდინოთ რეაგირება მათ მიმართ განხორციელებული უფლებადარღვევის ფაქტზე, რა ბერკეტები გავითამისთვის?

— გამომდინარე იქიდან, რომ არც ერთი შესაბამისი უწყება, როგორც წესი, მსგავს ფაქტებზე საერთოდ არ რეაგირებს ხოლმე, პრევენციის ზომები მაქსიმალურად შეზღუდულია. მეტიც, ფაქტობრივად, აზრი არ აქვს ვინმესთვის განცხადებით მიმართვას, იმიტომ, რომ სასჯელაღსრულების სამინისტრო ფაქტობრივად გახდა მონსტრი, რომლის უკანონო ქმედებები უკვე ცნობილია მთელი ევროპის მასშტაბით. საერთოდ, ჩვენი ხელისუფლება, რაც დრო გადის, სულ უფრო მიდრეკილია დიქტატურისაკენ, ამიტომ გასაკვირი, ალბათ, არც არავითარი იმედი, რომ პატიმართა რაოდენობა კატასტროფულად იზარდება. ამიტომაც თვალსაჩინო ისიც, რომ ამ სისტემაში ყოველდღე, ყოველ წუთს ირღვევა ადამიანის უფლებები და ესაა ადამიანის უფლებები, რომლებიც უფლებადამცველები და ადვოკატები ვართ და ვერ ვახერხებთ სრულყოფილად მუშაობას.

რაც შეეხება ნაშენის კონკრეტულ შემთხვევებს, ერთადერთი პატიმარი, რომელმაც ბოლო დროს გახედა და დაუფარა და ისაუბრა ამ თემაზე, იყო გლდანის მერვე საპყრო-

ბილის მსჯავრდებული კახა ბარათაშვილი; სხვათა შორის, ამის გამო ეს ადამიანი აღმოჩნდა საშინელ წნეხში და იმდენად გაუსაძლისი პირობები შეუქმნეს მას, რომ სასწრაფო ოპერაცია დასჭირდა, მაგრამ, ყველაფრის მიუხედავად, ის არ გაჩუმდა და ამხილა ადმინისტრაციის ყველა თანამშრომელი, რომლებიც მონაწილეობდნენ მის ნაშენში. ეს იყო სამაგალითო ფაქტი და მიხდა მივმართო ყველა პატიმარს, რომლის მიმართაც რაიმე მსგავსი ზემოქმედება ხორციელდება, რომ ნუ სარტო ჩუმად. პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ არანაირი სასიკეთო შედეგი არ გამოდის არ მოაქვს, პირიქით, რაც უფრო მოკრძალებული და თავს უხრის უსამართლობას, მით უფრო მკაცრია რეჟიმი მის მიმართ და ეს პუნქტირდება...

რაც შეეხება ნაშენის კონკრეტულ შემთხვევებს, ერთადერთი პატიმარი, რომელმაც ბოლო დროს გახედა და დაუფარა და ისაუბრა ამ თემაზე, იყო გლდანის მერვე საპყრო-

„მართო შარშან ოთხსამდე საჩივარი იყო პატიმართა მიერ სტრასბურგის სასამართლოში გაგზავნილი და მათი ოთხმოცი პროცენტი უკანვე გამოითხოვეს, ანუ ისეთი სასტიკი ზანდოლა განხორციელდა ამ ადამიანებზე, რომ მათ უარი ათქმავინეს თავიანთ გადაწყვეტილებაზე...“

ურჩა ნანუაშვილი: ამ ხელისუფლებას დასავლეთში ისე უყურებენ, როგორც უიგელო ავადმყოფს, რომელსაც არაფერი ეშვება

ბოლო დროს განვითარებულ მნიშვნელოვან მოვლენებზე „საქართველო და მსოფლიოს“ ესაუბრება ადამიანის უფლებათა ცენტრის ხელმძღვანელი ურჩა ნანუაშვილი.

— ბატონო ურჩა, ეს ერთი თვეა, წამყვანი საერთაშორისო უფლებადამცველი ორგანიზაციები ერთმანეთის მიყოლებით აქვეყნებენ დასკვნებსა და ანგარიშებს, რომლებშიც ადამიანის უფლებების კუთხით საქართველოში არსებული მდგომარეობა ერთობ კრიტიკულად შეფასებული. თქვენი აზრით, რითაა ეს ყველაფერი განპირობებული? რამ გამოიწვია უცხოური ორგანიზაციების ესოდენ მყისიერი გააქტიურება მინცდამინც ახლა, როცა არჩევნები, სადაცაა, კარს მოგვადგება?

ეს იმედი გადაწურულია, ამიტომ, შეიძლება ითქვას, ამ ხელისუფლებას ახლა ისე უყურებენ, როგორც უიგელო ავადმყოფს, რომელსაც არაფერი ეშვება. აქედან გამომდინარე, ნამდვილად არ უნდა გვიკვირდეს ის, რომ სხვადასხვა ავტორიტეტული ორგანიზაციების მიერ მომზადებულ კრიტიკულ ანგარიშებში ბოლო დროს მონიშნულ პოზიციებზე ვხვდებით, ეს საკვებით ლოგიკურია და დარწმუნებული ვარ, მომავალშიც კიდევ არაერთ ანგარიშში მოგვიხსენიებენ უარყოფით კონტექსტში, თუ, რა თქმა უნდა, ეს მდგომარეობა არ შეიცვლება.

— ბოლო დროს რამდენიმე ისეთი კანონი იქნა მიღებული, რომლებმაც საზოგადოების შეშფოთება გამოიწვია. მაგალითად, მოქალაქეთა პოლიტიკური გაერთიანების შექმნის ანგარიშის მიხედვით და ა.შ. საინტერესოა, მსგავსი კანონები რომელიმე ცივილიზებული ქვეყნის მაგალითზე დაყრდნობით მიიღება ხომ თუ პირობები ვართ ამ საქმეში? — ჩვენდა სამარცხვინოდ, ასეთი რამ არა თუ ცივილიზებულ ქვეყნებში, შუა აზიის ავტორიტარულ სახელმწიფოებშიც არ ხდება, არაფერს ვამბოვ მოსტსაბჭოთა სივრცეზე, სადაც მსგავსი პრეცედენტები, ფაქტობრივად, არ არსებობს. აზერბაიჯანშიც კი, სადაც მიტინგები იკრებიან და ხალხს არანაირი პროტესტის გამოხატვის უფლება არ აქვს, მსგავსი რამ არავის ახსოვს. ეს ხდება მართლ საქართველოში. ასე რომ, შეიძლება ითქვას, ის მდგომარეობა, რაც დღეს ჩვენ გვაქვს, უპრეცედენტო შემთხვევაა. სხვათა შორის, იმავე გაეროს სპეციალურმა მომსახურებელმა მაინა კიაიმაც აღნიშნა, რომ ყველა ის საკანონმდებლო ცვლილება, რომელიც ბოლო დროს განხორციელდა საქართველოში, იყო ერთი ადამიანის პირად ინტერესებზე მორგებული. მეტიც,

«სააკაშვილი უკვე ვეღარ ატყუებს ხივილიზებულ საყაროს, რომ ჩვენთან ჭაშმარითი დემოკრატია შენდება»

მან პირდაპირ განაცხადა, რომ ზოგადად ასე ხდება საქართველოში კანონების მიღება, რაც, ჩემი აზრით, ძალიან მწვავე და, მე ვიტყვოდი, კრიტიკული შეფასება იყო ამ ხელისუფლებისთვის... — გეთანხმებით, მაგრამ, შედეგის თვალსაზრისით, რამდენად მნიშვნელოვანია ასეთი განცხადებები? რამდენად ითვალისწინებს ჩვენი ხელისუფლება ამ ყველაფერს? — შედეგი შეიძლება არ არის დღეს, მაგრამ, ვფიქრობ, ძალიან მალე აქვერით რამ შეიცვლება. ნუ დაგვაინყვებთ, რომ არჩევნები წინაა და ხელისუფლებას საერთაშორისო მხარდაჭერის იმედი აქვს, ანუ ის, ფაქტობრივად, მთლიანად დამოკიდებულია იმაზე, თუ რა პოზიციას დაიკავებს დასავლეთი. აქედან გამომდინარე, დღეს შეიძლება გასდის „ნაციონალურ მოძრაობას“ რალაც-რალაცების იგნორირება, მაგრამ მერნმუნეთ, ეს დიდხანს ვერ გაგრძელდება; თუ გაგრძელდება, ამით მისი სიმყარე უფრო მეტად შესუსტდება და ხელისუფლებამ ეს ძალიან კარგად იცის.

— თქვენ ფიქრობთ, რომ ამ პოლიტიკური კურსით ხელისუფლებას მომავალ არჩევნებში დასავლეთი მხარს არ დაუჭერს? — ეს გამოიციხულია, იმიტომ, რომ დღესდღეობით ქვეყანა არის კრიტიკულ ზეარზე. ამის თაობაზე მაინა კიაიმაც აღნიშნა თავის გამოსვლაში, რომ საქართველოში კატასტროფული მდგომარეობაა, რაც იმას ნიშნავს, რომ ამის მერე ქვეყანა განვითარდება ან დემოკრატიული გზით, ან მთლიანად დაკარგავს დასავლური ბის ყველა ნიშანს და, ფაქტობრივად, იქცევა ტიპიურ ავტორიტარულ, დიქტატორულ სახელმწიფოდ. ეს იყო ძალიან მკაფიოდ მიმანიშნებელი სიგნალი ხელისუფლებისთვის, რომ აქ უნდა მოხდეს ძირეული ცვლილებები, რომ ასე გაგრძელდება, უბრალოდ შეუძლებელია.

— რაც შეეხება ციხეებში არსებულ მდგომარეობას: რამდენად დადებითად აისახება ხოლმე მსჯავრდებულთა პირობებზე საერთაშორისო უფლებადამცველი ორგანიზაციების მხრიდან ხელისუფლების კრიტიკა? — საერთოდ ჩვენი ხელისუფლების პოლიტიკა მდგომარეობს იმაში, რომ ვინც რაც უნდა ილაპარაკოს, ის მაინც თავისას შერება, ამიტომ რამე შედეგი მოაქვს-მეთქი, რომ გითხრათ თუნდაც ისეთ მნიშვნელოვან ანგარიშებს, როგორც ვთქვით, ამასწინათ ციხეების საერთაშორისო ორგანიზაციამ გამოაქვეყნა, ასე ნამდვილად არ არის, მაგრამ ზოგადად ასეთი დოკუმენტის გამოქვეყნება, რა თქმა უნდა, მისასალმებელია. ყველაფერს რომ თაქვიღობრებოდა, მთელი მსოფლიო იბაბს, ამ რა ხდება და, რაც მთავარია, ასეთი ანგარიშების გამოქვეყნების შემთხვევაში სააკაშვილი უკვე ვეღარ ატყუებს ციხილიზებულ საყაროს, რომ ჩვენთან ჭაშმარითი დემოკრატია შენდება. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ხელისუფლების შეცვლის პროცესს ქვეყნის შიგნით თუ საზოგადოება, ხალხი ნარბართავეს, საერთაშორისო ასპარეზზე ახლა სწორად ასეთი საზოგადოებრივი კუმიანტაბი აკათება;

— ვფიქრობ, ამაში გასაკვირი არაფერია, ვინაიდან მდგომარეობა დღითიდღე უარესდება და, როცა ქვეყანაში ასეთი მძიმე ვითარებაა, ცხადია, ამას ხედავს მთელი მსოფლიო. რაც შეეხება თქვენს კითხვას, რატომ მაინცდამაინც ახლა გააქტიურდა დასავლეთი, მარტივად შეიძლება ამის ახსნა: ამ ხელისუფლებამ ისეთი საოცრებები გააკეთა და იმხელა მასშტაბის მიღწევა ამ რეჟიმის სისასტიკემ რომ ეს ყველაფერი უკვე ცდება ქვეყნის ფარგლებს და საერთაშორისო ყურადღების ცენტრში ექცევა. ეს ბუნებრივია, იმიტომ, რომ, როცა მიიღებ ისეთ კანონს, რომელიც პირდაპირ ზღუდავს შეკრებებისა და პოსტსაბჭოთა სივრცეზე, როცა საარჩევნო კოდექსს მორგებ პირად ინტერესებს და კონსტიტუციას ფაქტობრივად აქცევს შენს გასართობ სათამაშოდ, რომელსაც, როცა გინდა, გადააკეთებ-გადმოაკეთებ, რა თქმა უნდა, ცივილიზებულ სამყაროს ამაზე ექნება ადეკვატური რეაქცია და ჩვენ ეს დავინახებთ.

ახლა თქვენ, ალბათ, იკითხავთ, რატომ აქამდე არ საუბრობდა ასე მწვავედ იმაზე, რაც აქ ხდება, იგივე „ჰუმან რაიტს ვოჩი“, „თომას ჰამერბერგ“ და ა.შ. სწორედ ესაა დასავლური ღირებულებების თვისებურება, — ისინი მყისიერად და იმპულსურად არ რეაგირებენ, ჯერ აკვირდებიან, იკვლევენ და, როცა გადაჭრით შეიძლება ითქვას, რომ კრიტიკული მდგომარეობაა, მხოლოდ ამის შემდეგ დებენ ისეთ დასკვნებს, როგორც ჩვენ შემთხვევაში გამოაქვეყნეს ამ ორგანიზაციებმა. ამით იმის თქმა მინდა, რომ, თუ აქამდე დასავლეთს რაღაც იმედი ჰქონდა, რომ ამ არსებულ მდგომარეობა მომავალში ნაწილობრივ მაინც გამოისწორდებოდა, დღეს უკვე

«რომელ გაუმჯობესებულ პირობებზეა საუბარი, როცა საყაროილიაბუი არ არსებობს ელემენტარული საედიხინო მომსახურება და პატიმარი ნებისმიერა ავადმყოფობა, სურდობას კი, შეიძლება მოკლას?!»

მა ორგანიზაციამ მსგავსი ანგარიშები...

— ბევრი თქვენი კოლეგისგან მომისმენია არაერთხელ, რომ ხელისუფლების მიერ გატარებულ რეფორმებს სასჯელსრულებით სისტემაში მთელი რიგი მიმართულებებით მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება მოჰყვა. რამდენად შეესაბამება ეს ყველაფერი რეალობას?

— ჩვენ მუდმივად ყურადღებით ვაკვირდებით ამ სისტემაში მიმდინარე რეფორმებს და თვალ-ყურს ვადევნებთ აბსოლუტურად ყველა ცვლილებას, მაგრამ, სამწუხაროდ, მე დღემდე ვერ დავინახე ვერანაირი სასიკეთო შედეგი, რომელიც ამ ყველაფერს მოჰყვა. კი, შენდება ახალი საპრობლემები, რემონტდება საკნები და ერთის შეხედვით უმჯობესდება მსჯავრდებულთა პირობები, მაგრამ სინამდვილეში ეს არის პოტიომკინის სოფელივით შეკონინებული რალაც ფასადური ცვლილებები, რომლის იქით არ კეთდება არაფერი. ბოლოსდაბოლოს რომელ შედეგებზეა საუბარი, როცა ციხეებში გადატვირთულობის პრობლემა დღემდე გადაუჭრელია? როცა ამის გამო ჯანმრთელი პატიმარი სასჯელს იხდის ავადმყოფთან ერთად, რომლის გვერდითაც ყოფნა ერთი ნუთითაც საფრთხის შემცველია? რომელ გაუმჯობესებულ პირობებზეა საუბარი, როცა საპრობლემებში არ არსებობს ელემენტარული სამედიცინო მომსახურება და პატიმარი ნებისმიერმა ავადმყოფობამ, სურდობამც კი, შეიძლება მოკლას?! არაფერს ვამბობ არაადამიანური მოპყრობის ფაქტებზე, რომლებიც უკვე ისეა გახშირებული, რომ აბსოლუტურად ყველა მსჯავრდებულს, ვისაც არ ეშინია, ამაზე საუბრობს; მართო შარშან ოთხსამდე საჩივარი იყო პატიმართა მიერ სტრასბურგის სასამართლოში გაგზავნილი და მათი ოთხმოცი პროცენტი უკანვე გამოითხოვეს, ანუ ისეთი სასტიკი ზანდოლა განხორციელდა ამ ადამიანებზე, რომ მათ უარი ათქმავინეს თავიანთ გადაწყვეტილებაზე... — მოკლედ, პრობლემები იმდენია, რომ დაუსრულებლად შეიძლება ვისაუბროთ ამაზე, მაგრამ რეალურად ეს არაფერს ცვლის, ცვლილება დამოკიდებულია მხოლოდ პოლიტიკურ ნებაზე, რომელიც, სამწუხაროდ, დღეს არ გააჩნია ამ ხელისუფლებას და ამიტომაც არ მოაქვს მის მიერ გატარებულ არც ერთ რეფორმას, არც ერთ ცვლილებასა თუ ე. წ. ნოვაციას ამ სისტემაში რაიმე დადებითი შედეგი.

ესაუბრა ჯაბა შვანიძე

„კოლეგები დავიცავი, მაგრამ ისიც ვთქვი, რომ მივსალმებო ბიძინა ივანიშვილის პოლიტიკაში მოსვლას იმიტომ, რომ მას უყვარს თავისი ძველანა და კეთილი საქმეების კეთებას აპირებს. განვაცხადე, რომ არ ვეთანხმები მედიისადმი მის დამოკიდებულებას, თუმცა შეიძლება ყველა ჩვენგანს ჰქონდეს კრიტიკული აზრი ანა თუ იმ მედიასაშუალებაზე.“

ელისო ჩაფიძე:

ჩვენ მოვალეობაა ხელისუფლებას

ელისო ჩაფიძე, ახალგაზრდული ასაკის მიუხედავად, უკვე სახელმწიფო ეკონომიკის, მეტროპოლი და უშიშარი, პრინციპული და, რაღა თქმა უნდა, მაღალი რანგის პროფესიონალი. 2004 წელს ოსლოში სახელმწიფო მინისტრის ადგილზე იმყოფებოდა ევროპის საუკეთესო ეკონომისტის ნომინაციაზე. მაგრამ დღეს, ყოფილი ეკონომისტი ვარო, აცხადებს. რატომ? იმიტომ, რომ პოლიტიკაში წავიდა, მიიწვიეს, დათანხმდა — „ქართული ოცნების“ საინიციატივო ჯგუფის წევრია. ამაზე ვილაპარაკებთ. მაგრამ სად? ეგაა პრობლემა, რადგან „რეზონანსიდან“ უკვე წამოსულია, „ქართული ოცნების“ ახალ ოფისში, ერეკლეს მოედანზე თბილისის ბუდენიერი მერია ნორმალურად მუშაობის არავითარ საშუალებას არ აძლევს ბიძინა ივანიშვილის გუნდში მონაწილე ადამიანებს: სამშენებლო ნაგავი აღმართეს თანამედროვე მანერების ზოლად, მუნიციპალური საკუთრების ხელშეუხებელ ზღუდვად — ხელი არ ახლოთ, სასიკვდილო! ამიტომ ვსხედვართ სპორტის სასახლესთან, „მაკდონალდსის“ აივანზე და მაინცდამაინც ვერ ვიჯერებთ, რომ თებერვლის ბოლო კვირის ყინვა გატყდა და ხეში ჩადგა წყალი. ვსაუბრობთ „არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში“ გაცილებით რთულ პოლიტიკურ პრობლემებზე ადამიანურ ქრილში.

— ძნელად დამეშვიდობა ელისო ჩაფიძე ნალოლიავე პოლიტიკას...

— ძალიან. — **ეკონომისტი** რატომ იღებს, ან დიდი მიზეზი აქვს, ან უფრო დიდი მიზეზი... თუ „ქართული ოცნების“ პოლიტიკაში წავიდა, მიიწვიეს, დათანხმდა — „ქართული ოცნების“ საინიციატივო ჯგუფის წევრია. ამაზე ვილაპარაკებთ. მაგრამ სად? ეგაა პრობლემა, რადგან „რეზონანსიდან“ უკვე წამოსულია, „ქართული ოცნების“ ახალ ოფისში, ერეკლეს მოედანზე თბილისის ბუდენიერი მერია ნორმალურად მუშაობის არავითარ საშუალებას არ აძლევს ბიძინა ივანიშვილის გუნდში მონაწილე ადამიანებს: სამშენებლო ნაგავი აღმართეს თანამედროვე მანერების ზოლად, მუნიციპალური საკუთრების ხელშეუხებელ ზღუდვად — ხელი არ ახლოთ, სასიკვდილო! ამიტომ ვსხედვართ სპორტის სასახლესთან, „მაკდონალდსის“ აივანზე და მაინცდამაინც ვერ ვიჯერებთ, რომ თებერვლის ბოლო კვირის ყინვა გატყდა და ხეში ჩადგა წყალი. ვსაუბრობთ „არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში“ გაცილებით რთულ პოლიტიკურ პრობლემებზე ადამიანურ ქრილში.

— ბოლო პერიოდში ისეთი შთაბეჭდილება მექმნებოდა, რომ ის, რასაც ვაკეთებდით ან ვნერდით, პრაქტიკულად, შედეგის მომტანი არ იყო. ისე გავაყოფოდა, რომ მე მხოლოდ საკუთარი სიმბატიებისა და სიამოვნებისთვის ვირჯებოდი. ეს ერთი. — ბიძინა ივანიშვილისადმი დამოკიდებულება. ყოველთვის ვიცოდი, რომ არსებობს ასეთი ადამიანი, მეცენარი, რომელიც ძალიან ბევრ კარგ საქმეს აკეთებს და ვხუმრობდი, რომ მისგან არაფრით არ ვარ დავალდებული, პირიქით — იგი ერთადერთი მილიარდერია, რომელიც ჩემგან შეიძლება იყოს დავალდებული, იმიტომ, რომ ცოცხალი ვიყავი მონაწილედ მისი ქველმოქმედების შესახებ მიმეწოდებინა ინფორმაცია, ან მაღლობის გადახდა სურდა, ან პროტესტის გამოხატვა მისთვის შექმნილი პრობლემების გამო, ყოველგვარი ყოყმანის გარეშე ვნერდით და ჩვენს მკითხველს ვატყობინებდით.

— როცა მან პირველი განცხადება გააკეთა, პრესაზეც რომ ელაპარაკა, ბუნებრივია, დავიკავი ჩემი კოლეგები, თუმცა, სამწუხაროდ, მაშინ ჩემი კომენტარები დაამახინჯეს...

— **გულისხმობთ, როცა გამიჯნა...**

— დიას, როცა გამიჯნა და თქვა, რომ ვილაც არის სახელისუფლო, ვილაც არის ოპოზიციური და, მათ შორის, კრიტიკულად განწყობილი ტელეკომპანიებიც კი ხელისუფლების ინტერესების გამტარებლებად მოიხსენია. **კოლეგები** დავიცავი, მაგრამ ისიც ვთქვი, რომ მივსალმებო ბიძინა ივანიშვილის პოლიტიკაში მოსვლას იმიტომ, რომ მას უყვარს თავისი ძველანა და კეთილი საქმეების კეთებას აპირებს. განვაცხადე, რომ არ ვეთანხმები მედიისადმი მის დამოკიდებულებას, თუმცა შეიძლება ყველა ჩვენგანს ჰქონდეს კრიტიკული აზრი ანა თუ იმ მედიასაშუალებაზე.

ტიკულად განწყობილი ტელეკომპანიებიც კი ხელისუფლების ინტერესების გამტარებლებად მოიხსენია. **კოლეგები** დავიცავი, მაგრამ ისიც ვთქვი, რომ მივსალმებო ბიძინა ივანიშვილის პოლიტიკაში მოსვლას იმიტომ, რომ მას უყვარს თავისი ძველანა და კეთილი საქმეების კეთებას აპირებს. განვაცხადე, რომ არ ვეთანხმები მედიისადმი მის დამოკიდებულებას, თუმცა შეიძლება ყველა ჩვენგანს ჰქონდეს კრიტიკული აზრი ანა თუ იმ მედიასაშუალებაზე.

მე, როგორც უკვე პოლიტიკოსს, მომიწევს შევეგუო ჩემი კოლეგებისგან კრიტიკას, ხაფანგის დაგებას, ციტირების ამოღებას და ა.შ., მაგრამ ასეთია თემის ვალდებულება. შემომთავაზეს ბიძინა ივანიშვილის მრჩევლობა, რასაც უყოყმანოდ დავთანხმდი. ბუნებრივია, რომ არანაირი საუბარი არ ყოფილა ანაზღაურებაზე, საუბარი იყო მხოლოდ იმაზე, რომ ჩემი მოსაზრებები მიმწოდებინა ამ ადამიანისთვის, საზოგადოებრივი მოძრაობისთვის. ამაზე უარს დეამინის ზურგზე არავის ვეტყვი, მათ შორის, არც ახლანდელ ხელისუფლებას, მიუხედავად იმისა, რომ არა მგონია, ჩემი რჩევა გაითვალისწინონ.

პოლიტიკაში წასვლის შემთავაზება შარშან, დეკემბრის ბოლოს მივიღე. პრინციპულად, ეს ჩემთვის მისაღები იყო. მეგონა, რომ ეს მოხდებოდა მარტ-აპრილში და, სიმართლე რომ გითხრათ, არ ვქარობდი კონკრეტული განწყობილების მიღებას.

— **თქვენ თავს იყავით მინდავით?**

— რა თქმა უნდა, მაგრამ საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებაში ძალიან დამეხმარა ბატონ ბიძინასთან პირადი შეხვედრები. რამდენჯერმე შეხვედრიყვი. **პირველი შეხვედრა** ვმუშხარი: **თქვენ კი მხატვრობით პოლიტიკაში, მაგრამ მე ჩემი სახლისა და ბავარის და ერთობისანი ბინის ბარდა არაფერი გამაჩნია, და როგორ უნდა ვიყო-მითხრეთ თქვენთანააბაროლი? მივიღე განაშტადარი პასუხი.**

საერთოდ ძალიან ცუდად მესმის, რას ნიშნავს მილიონერი, მილიარდერი, ვის რამდენი აქვს და ა.შ. ჩვენთვის 1000 ლარიც უკვე ძალიან ბევრია (*იცი-ნის*). **ჰოდა, მანამ მიპასუხა: მილიარდერები საერთოდ არ არიან საინტერესო ადამიანები, შენ ხოც იცი, ალბათ, ეს აზრობისი: „თუ შენი თავი თან გახლავი, ღარიბად არ იხსენი“.**

მასთან შეხვედრების შედეგად დავინახე, რომ ეს ადამიანი, რომელიც არაფერს გაირდებდა, განსაკუთრებულ ილუზიებს არ გიქმნის და რეალურად აპირებს ბევრი კარგი საქმის გაკეთებას.

— **თქვენ რა შესთავაზეთ?** — თუ ჩვენ მოვალე-მითხრეთ ხელისუფლებას, თუ კი არა, ჩვენ მოვალე ხელისუფლებას, ჯანდაცვის პროგრამები, განათლება, რომელიც უმთავრესია, რადგან უდიდეს პრობლემად უდგას საქართველოს, სახელმწიფომ მოსახლეობისთვის უნდა განახორციელოს.

მან მითხრა, რომ ამას ერთი კომპონენტით უნდა დავუმატოთ — სოფლის მეურნეობა. თუ გლეხი არ დამაშვილებს მინას, თუ წარმოება არ განვითარდება, თუ პროდუქცია საქართველოში არ შეიქმნება, მთელი ჩემი ქონება რომც დავარიგო, მდგომარეობა მაინც ასეთია თემის ვალდებულება. მე მითხრა, ინვესტიცია სოფლის მეურნეობაში უნდა ჩაიდინოს, უნდა არსებობდეს სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა, რომელიც უნდა იქნება, სიაში ვის რომელ ადგილზე ჩანერენ, ამაზე ვატყობ ჩემთვის აბსოლუტურად მიუღებელია, რადგან საერთო საქმე გვაქვს გასაკეთებელი, რომლის სარგებლობაც მქონდა ვიყოთ შეკავშირებული.

ძალიან მიხარია, რომ ამ დღეებში ისეთი ადამიანები მიკავშირდებიან, რომლებიც, შესაძლოა, ამ პოლიტიკური გუნდის მიმართ ცუდად არიან განწყობილი, პროტესტის გრძობაზეც კი აქვთ, მაგრამ მაინც წარმატებას გვისურვებენ.

— **მაგალითად, ჩემთვის ძალიან მიუღებელი იყო, რომ ფინანსებით დამიკავშირდა ირაპალი ოქრუაშვილი და წარმატებას მისურვებ.**

შეხვედრები ადამიანს, რომელიც ომში პირველი წავა, თვითონ, თავისით, თანამებრძოლის ყველა ტვირთს საკუთარ თავზე აიღებს და ჩვენ ვიქნებით მის ზურგს უკან.

— **ნინ არ გადაფარებით?** — ნინაც გადაფარებით და დავდგები, სადაც საჭიროა. მაგრამ ვამბობ აზრობრივი თვალსაზრისით: იგი არის ნინამდოლის ტიპი და მე შემოძლია ვაღიარო მისი უპირატესობა.

— **მოკლედ, მიხედვით გუნდში.**

— ასე იოლად არა. თანხმობა რომ განვაცხადე, მას შემდეგაც ბევრი ვიფიქრე, გამოცხადების ნინა დღეებში განსაკუთრებით ვენერვიულობდი, ვაიმე, ღმერთო, სად მივდივარ! ეს ხომ პოლიტიკაა, ინტრიგები და მე ხომ არაფერი არ გამეგება ამ ყველაფრისა და ა.შ. ბოლო წუთამდე ვფიქრობდი: ხომ არ დავერეო და ვუთხრა, რომ ჟურნალისტიკაში დარჩენა გადაწყვიტე?

მაგრამ ეს უკვე გადალახული ეტაპია.

— **აშკარად დავინახე, რომ ახალ ახალაში ბაცილებით მეტი რამის გაკეთებას შევძლებთ იმ ადამიანებისთვის, რომლებიც რადიკალებში თავიანთი პრობლემებით მოდიოდნენ.** ვნერდით, როგორ არ ვნერდით. მაგრამ მათ სჭირდება მეტი, ვიდრე მხოლოდ ამ პრობლემებზე ნერა. თუმცა სიტყვას აქვს ძალიან დიდი ძალა.

მაგრამ რას ვფიქრობ, იცით? **პოლიტიკაში ჩემი ნასაბი პოლიტიკაში გამომწვევაც არის: ჩემი ცხოვრების ნახევარი გავატარე ურთულესიტიკაში. შემიძლია თუ არა სხვა სფეროში, სხვა სამიანილოაში მოვსინჯო ჩემი აზრები? ერთადერთი, რაც ზუსტად ვიცი, პოლიტიკურ ინტრიგებში არ დავერ ჩავებმები, ჩვენს გუნდში, იმედით მაქვს, ეს არც არის შესაძლებელი. ვინ რომელ პარტიას იქნება, სიაში ვის რომელ ადგილზე ჩანერენ, ამაზე ვატყობ ჩემთვის აბსოლუტურად მიუღებელია, რადგან საერთო საქმე გვაქვს გასაკეთებელი, რომლის სარგებლობაც მქონდა ვიყოთ შეკავშირებული.**

ძალიან მიხარია, რომ ამ დღეებში ისეთი ადამიანები მიკავშირდებიან, რომლებიც, შესაძლოა, ამ პოლიტიკური გუნდის მიმართ ცუდად არიან განწყობილი, პროტესტის გრძობაზეც კი აქვთ, მაგრამ მაინც წარმატებას გვისურვებენ.

— **მაგალითად, ჩემთვის ძალიან მიუღებელი იყო, რომ ფინანსებით დამიკავშირდა ირაპალი ოქრუაშვილი და წარმატებას მისურვებ.**

„აშკარად დავინახე, რომ ახალ ახალაში ბაცილებით მეტი რამის გაკეთებას შევძლებთ იმ ადამიანებისთვის, რომლებიც რადიკალებში თავიანთი პრობლემებით მოდიოდნენ.“

— **მიუხედავად იმისა, რომ ბატონ ბიძინასგან კომპლიმენტები არ მოუსმენია?**

— დიას. მაგრამ მე არანაირად არ ვეცდები, ბატონ ბიძინას რომელიმე პოლიტიკოსი ან ნებისმიერი ადამიანი დავუპირისპირო. პირიქით, დაძაბულობის შემთხვევაში, როცა გორც ქალი, ჩავდები შუაში და თეთრი მანდილით დავამშვიდებ სიტუაციას.

— **შალვა ნათელაშვილის შემთხვევაშიც?**

— **ჩემი მოქალაქეული სურვილია, მოვუწოდო ყველა ძალას, ჩვენი ურთიერთ „შემოქმედების“ ტარ-მინოლოგია უფრო ცივილიზებული გახადონ. სამწუხაროდ, ჩვენთან ისეთი შურაბისმომხრები სიტყვებით მივხარბავთ ერთ-ერთს, რომ შეიძლება გვიძინოს, რომ შეიძლება გვიძინოს, რომ შეიძლება გვიძინოს, რომ შეიძლება გვიძინოს.**

ბატონი შალვასი მიკვირს, რადგან მე მას ვიცნობ, პატივს ვცემ როგორც პიროვნებას, ვთვლი, რომ ლეიბორისტულ პარტიას ჰყავს თავისი ამომრჩეველი, მათი იდეები შრომის უფლებებთან, ადამიანის შრომის უფლებებთან, მათი პრაქტიკული საქმიანობა გადასახადებთან დაკავშირებით ძალიან მნიშვნელოვანია და ვთვლი, რომ ბატონი შალვა თავისი მხარდამჭერების წყალობით ჩვენთან ერთად იქნება მომავალ პარლამენტში და კონსტრუქციულად ვითანამშრომლებთ.

— **რომელ სფეროში აპირებთ მოღვაწეობას?**

— ნებისმიერში, რომელიც საჭირო იქნება ჩვენი საერთო საქმისთვის — **დაბავილი მამის, ვიბროლო მედიის უფლებებისთვის, რათა ჩვენს გუნდს მოხარება მოხარება მოხარება, ანა უნდა ვენარაფოდეთ. ეს არ ნიშნავს, რომ არ ვაღიარებ საქართველოს ტერიტორიის 20 პროცენტის ოკუპაციას. პირიქით. დარწმუნებული ვარ, რომ ახალი ხელისუფლების პირდაპირ ეს პრობლემა სულ მალე მოიხსნება, თუმცა ამისთვის თავაშუალებული მუშაობა დავამტკიცებ.**

რაც შეეხება კერძო კომპანიებს, გვინდა, რომ მათი მფლობელები, ფინანსური შემოსავლები იყოს გამჭვირვალე და ა.შ.

— **თქვენი ეს მოსაზრებები ბატონ ბიძინას გააცანი?**

— დიას! მისი ინიციატივაც და სურვილიცაა, რომ მე მედიასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ვიმუშაო. მედიასთან ურთიერთობის ჯგუფთან, რომელშიც კომპეტენტური ადამიანები არიან გაერთიანებული, ვთანხმდებით ურთიერთობის ფორმებზე.

ეს ერთი სფერო. მეორე სფერო ადამიანის უფლებებზეა, სადაც არასამთავრობო-თან ერთად განვადგომთ თანამშრომლობას.

ამისთვის გადავდივარ ნაბიჯი. ვხედავდი, რომ კანონპროექტების შეთავაზებით, საპროტესტო აქციების გამართვით და ასე შემდეგ ვარკვეულ შედეგებს კი ვალწვედით, მაგრამ ახლა მინდა, რომ გამარჯვება, ლოკალური კი არა, მთელი ქვეყნისთვის იყოს.

— **როგორც ვატყობ, ხელი-სუფლავაში მყოფთაგან ბევრს ბაცულა უნდა, მაგრამ ვერ მიდის. ჩვენ გვიწინა, რომ ამ სისტემის ნაგებობაში ძალიან ცოტა ადამიანი მოეხვეწა.**

— **ერთი შეკითხვა საგარეო პოლიტიკასთან დაკავშირებით. ერთ-ერთ სატელევიზიო საუბარში ამ თემას ვაკვრით შეეხეთ: არის რუსეთი ჩვენი პირველი მტერი?**

— არ ვარ მომხრე, რომ რომელიმე ქვეყანა მტრად გამოცხადდეს და საგარეო პოლიტიკა ამის შესაბამისად წარმართოს. **მე იმის მომხრე ვარ, რომ ყველა ძველანასთან ნორმალური, დაბალანსებული ურთიერთობა გვამოწმებს, ანა უნდა ვენარაფოდეთ. ეს არ ნიშნავს, რომ არ ვაღიარებ საქართველოს ტერიტორიის 20 პროცენტის ოკუპაციას. პირიქით. დარწმუნებული ვარ, რომ ახალი ხელისუფლების პირდაპირ ეს პრობლემა სულ მალე მოიხსნება, თუმცა ამისთვის თავაშუალებული მუშაობა დავამტკიცებ.**

ესაუბრა არაგა სანაბლიძე

„დღეს ამერიკა ახერხებს ირანის ბირთვული ამბიციების შეკავებას იმის მუშაობით, რომ პარალიზების ძალით მოახერხოს ირანის დადგენილება. დარწმუნებული ვარ, თუ ჩვენ საკუთარ თავზე ავიღებთ საჯარო ვალდებულებას, რომელიც ევროკავშირს ნათეს მისაძვინებელი დასაცავად ავიღებთ, მაშინ ნებისმიერი მუშაობა ირანის მხრიდან... აშშ-ის მიერ განხილული იქნება როგორც შეტევა თავად აშშ-ზე. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ ბირთვული იარაღის პოტენციური ფლობა წონადი მიზეზია, რის გამოც ამერიკა წინდახედული უნდა იყოს, სანამ ამ რეგიონში ომს წამოიწყებს.“

ზვიაგნე გუზინსკი:

ამერიკამ საბერძნეთს პოლიტიკაში ზოგადი ბრძოლა დასაბუთა

პრეზიდენტ კარტერის ყოფილმა მრჩეველმა ეროვნული უსაფრთხოების დარგში, ზვიაგნე გუზინსკიმ გახატა „კომსომოლსკაია პრავდას“ ექსკლუზიური ინტერვიუ მისცა. სულ ახლახან ნიუ იორკში ზვიაგნის ახალი წიგნის პრეზენტაცია გაიმართა. წიგნში სახელწოდებით „სტრატეგიული ხედვა: ამერიკა და გლობალური კლიმატის კრიზისი“ ზვიაგნე გუზინსკი იმაზე წერს, რაც მას თანამედროვე მსოფლიოში აწუხებს.

— თქვენს წიგნში აშკარად აღიწერა სურათი ხატავთ, რომლის მიხედვითაც ამერიკა ეკონომიკურ ვარდნასთან ერთად პოლიტიკურ უძლურებასა და სტრატეგიულ იზოლაციაშია, მაშინ, როცა ჩინეთი ისტორიულ ნახტომს აკეთებს.

— მართლაც, თუ ამერიკა განაგრძობს დაქვეითებას საშინაო პოლიტიკაში და გაუაზრებელ საგარეო პოლიტიკას მიჰყვება, მისი დაიხი ვარდნა უვალაია. თუმცა საბოლოო ჯამში მოგებული ჩინეთი როდი აღმოჩნდება. გაიმარჯვებს ქაოსი. ჩემი აზრით, უახლოესი 20 წლის განმავლობაში მსოფლიო არეულად ვერ გამოჩნდება ზესახელმწიფო, რომელიც უკანასკნელი წლებში ამერიკას შეედრება, ვინაიდან მსოფლიოში დაცინტრალიზაციის პროცესი მიმდინარეობს. სიმძიმე მისი, კალა, გავლენა გარდაუვალად ინაცვლებს დასავლეთში და აღმოსავლეთშიც. სანამ ამერიკა იქნება იმის მუშაობით, რომ ამერიკამ საკუთარ თავზე ავიღებთ საჯარო ვალდებულებას, რომელიც ევროკავშირს ნათეს მისაძვინებელი დასაცავად ავიღებთ, მაშინ ნებისმიერი მუშაობა ირანის მხრიდან (მის მიერ ბირთვული იარაღის მოპოვებისა და ახლო აღმოსავლეთში — ისრაელისა და არაბული სახელმწიფოების მიმართ მისი შემდგომი გამოყენების შემთხვევაში) აშშ-ის მიერ განხილული იქნება როგორც შეტევა თავად აშშ-ზე. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ ბირთვული იარაღის პოტენციური ფლობა წონადი მიზეზია, რის გამოც ამერიკა წინდახედული უნდა იყოს, სანამ ამ რეგიონში ომს წამოიწყებს.

ნასკელი 20 წლის განმავლობაში ჩვენ ზომიერების ბრძოლა და მორიდება დავაპირებთ. ჩვენი წინა პრეზიდენტი (მხედვლობაში ჰყავს ჯორჯ ბუშ-უმცროსი) ცდილობდა, თავი ემართლეთეხა ფრაზით: „ღმერთმა აირჩია ამერიკა მთელი მსოფლიოს ბელადად!“ გათვალისწინებით, რომ ეს მსოფლიო ბევრად უფრო რთული გახდა.

— თქვენი თანამემამულეებისგან გვსმენია, რომ გამოთქმა „ამერიკული ინტერესები“ ცარიელ სიტყვებად იქცა.

— ამერიკა ყოველთვის იყო შესაძლებლობათა ქვეყანა და ყველა თაობას ჰქონდა იმედი, რომ მამების თაობაზე უკეთესად იცხოვრებდა, მაგრამ სულ ახლახან ეს პროცესი დამუხრუჭდა. დღეს, მაგალითად, საშუალო ევროპულ მეტი შანსი აქვს, ნარმატებას მიალენოს ცხოვრებასა და კარიერაში, ვიდრე ამერიკელს.

— ბევრი პოსტსაბჭოთა ქვეყანა ამერიკის საშუალო და უმაღლესი განათლების სისტემაზე გადადის: სწავლა ფასიანი ხდება, მცირდება სავალდებულო საგნების სია, უმაღლესში ჩასაბარებლად ერთიანი ეროვნული გამოცდები ტარდება...

— თქვენ ამერიკისთვის მეტად მსოფლიო თემად შეეხეთ. ძალიან მანულებს განათლების პრობლემა ჩვენს ქვეყანაში. დაიხ, ჩვენ დემოკრატია ვართ, რომელიც რთულ სამყაროში გადარჩენის ლამობს გონივრული საგარეო პოლიტიკის განხორციელებით. მაგრამ ეს იმ პირობით არის შესაძლებელი, თუ ქვეყნის მოსახლეობა გონივრული და განსაკუთრებით მოაზროვნეა. სხვაგვარად ჩვენ წინაშე მდგომ ამოცანებს ვერ გადავჭრით.

უნდა ვეაღიარო, რომ ამერიკელი ხალხი უპირობოა მსარაპიტარო ნარკომაფიანთა არა აქვს ბარა სამყაროში. ჩვენს სახელმწიფო სკოლებში არ არის საბანი „მსოფლიო ისტორია“. ჩვენს სკოლებში არ არის საბანი „მსოფლიო ისტორია“. ჩვენს სკოლებში არ არის საბანი „მსოფლიო ისტორია“. ჩვენს სკოლებში არ არის საბანი „მსოფლიო ისტორია“.

მაგალითად ავიღოთ, თუნდაც დამოკიდებულება ამერიკის მეკიდრ მოსახლეობასთან — ინდიელებთან. როგორი საწყენი უნდა იყოს, უნდა ვაღიაროთ, რომ პირველი ეთნიკური წმენდები „კანონის სახელით“ სწორედ ამერიკულ მიწაზე მოხდა! ათასობით ინდიელი აყარეს საკუთარი მიწებიდან პრეზიდენტ ჯეკსონის დროს...

გეოგრაფია ავიღოთ. ჩვენ მას არ ვასწავლით! ამერიკული კოლეჯების ახლანდელი აბიტურიენტების 52%-ს არ შეუძლია რუკაზე გაჩვენოთ, სად მდებარეობს ნიუ იორკი. 2003-2010 წლებში უმაღლეს სასწავლებელში შემსვლელთა 70%-ს რუკაზე ვერაყის პოვნა არ შეუძლია, ეს კი ის ქვეყანაა, რომელიც ვომობდით! ერთხელ მომავალ სტუდენტებს შესთავაზეს რუკაზე ცისფრად დატანილი ტერიტორიის იდენტიფიცირება. მათგან 30% ვერ მიხვდა, რომ ეს წყნარი ოკეანე იყო! თქვენ გეღიბებთ, მაგრამ ეს სულაც არ არის სასაცილო. აქედან მოდის ამერიკელების დიდი ნაწილის მეტისმეტად მსუბუქი დამოკიდებულება საგარეო პოლიტიკის საკითხებში. თანაც, როგორი სახით სთავაზობენ საერთაშორისო პრობლემატიკას საჯარო დისკუსიებში? ზედამიწულად, მაგნიტური ტონებში, დემაგოგიის პრევალირებით.

— მოძრაობას „დაიკავებ ულ სტრიტი“ როგორ შეაფასებთ?

— ემოციურ დონეზე მათ მიმართ სიმპატიები მაქვს. ვეთანხმები მათ, ვინც ამბობს, რომ ეს მოძრაობა ობიექტური შედეგია თანამედროვე საზოგადოებაში პოლიტიკური და სოციალური იდეების პოლიტიკის განხორციელების უნარიანობის პრობლემა. შესაძლოა, ეს ჩინებული სიგნალია, რომელიც ხელისუფლებას უნდა შეისმინოს... მაგრამ საკითხებია: რა საჭიროა საკუთარი ჯანმრთელობის საფრთხეში ჩაგდება სიცივეში კარგებში ღამისთვის? თანაც, მათი გამოსვლება უმართავ სოციალურ კონფლიქტში გადაზრდის საფრთხეს შეიცავს. და ის, რაც გასული წლის აგვისტოში ლონდონში მოხდა, — მასობრივი უნესრიგობა, დარბევები, მაროდორობა, რასაც ადამიანების მსხვერპლი მოჰყვა, თვალნათლივ აჩვენებს უპასუხისმგებლობას და უკონტროლო სისასტიკეს, რომელიც მშვიდობიანი პროტესტი შეიძლება გადაიზარდოს. და მაინც ვფიქრობ, რომ ამერიკულმა დემოკრატია უნდა ნახოს საკუთარ თავში ახლა მისი საიდუმლო მრჩეველი ხარის საგარეო პოლიტიკის საკითხებში.

— 2007 წელს თქვენ მხარი დაუჭირეთ ბარაკ ობამას ნაშრომებს პრეზიდენტის პოსტზე. ამბობენ, რომ თქვენ ახლა მისი საიდუმლო მრჩეველი ხარის საგარეო პოლიტიკის საკითხებში.

— ეს ასე არ არის. მე დროდადრო საშუალება მაქვს, ამა

თუ იმ პრობლემაზე ჩემი შეხედულება გავაცნო, მაგრამ, თუ ეს ყოველდღიურად, რეგულარულად არ ხდება, თუ არ არის კამათი მონივრულად განხილვით, რომელიც ასევე ცდილობენ პრეზიდენტზე ზეგავლენას, თქვენ სრულად ვერ აკონტროლებთ სიტუაციას. თუმცა ობამა ჭკვიანი კაცია და მშვენივრად ერკვევა, რა რას ნიშნავს.

— როგორია, თქვენი აზრით, იმის შესაძლებლობა, რომ ამერიკამ უახლოეს ხანებში ირანის წინააღმდეგ ომი წამოიწყოს?

— ირანი სერიოზული პრობლემაა, რომლის გადასაწყვეტად ბრძნული მიდგომა საჭიროა. უბრალოდ, ომში ჩათრევა არაგონივრულია, განსაკუთრებით, ავღანეთში ათწლიანი სამხედრო მოქმედებების მოცდის მიღების შემდეგ, მით უმეტეს, რომ ამგვარი ომის შედეგების განჭვრეტა რთულია. დღევანდელი ომები ამერიკას არცთუ იაფი უჯდება. ჩვენ მოვხერხებთ ნაციტურ გერმანიაზე და მილიტარისტულ იაპონიაზე გამარჯვება ოთხი წლის შემდეგ, რა თქმა უნდა... თალიბანთან ახლანდელი ომი, უკვე ათი წელია, მიმდინარეობს და სიმართლე რომ ვთქვათ, ბოლო არ უჩანს. რამდენი წელი დასჭირდა ერაყის განმედას? თუმცა იქ ახლაც არ არის სიმშვიდე.

— როგორ აფასებთ სიტუაციას თეირანის ბირთვული პროგრამის ირგვლივ?

— სიტუაცია გადაულახავი არ არის და შეკავებას ექვემდებარება. 40 წლის განმავლობაში, „ცივი ომის“ დროს ჩვენ საბჭოთა კავშირთან ბირთვული შეკავების პოლიტიკას ვაბრუნებდით, ვაკავებდით ჩინეთსაც „უკანასკნელი არგუმენტის“ გამოყენებისგან. არ მინდა დანერგვით დაკონკრეტება, მაგრამ მე შევალე და აშშ-ის პრეზიდენტის პასუხის კოორდინირება ჩვენ წინააღმდეგ ბირთვული იარაღის გამოყენების შემთხვევაში. ერთხელ თანაშემწემ, რომელსაც გენერლის ჩინი ჰქონდა, გამაღვიძა და მითხრა, რომ ბირთვული შეტევა დაიწყეთ. უნდა გამოგიტყდეთ, რომ თავიდან გონს მოსვლა და ყურადღების მოკრეფა გამიჭირდა. ვიცოდი, რომ ჩემი ოჯახი, რომელიც ვაშინგტონში იმყოფებოდა, 20 წუთში დაილუქებოდა. მთელი ჩემი გონება ამ ფაქტის გაცნობიერებისკენ იყო მიმართული. შემდეგ კი სიმშვიდის საოცარი გრძობა მოვიდა: მორჩა, ეს დასასრულია ყველაფრის და, საითაც ჩვენ მივემართებთ, ჩვენი

მტერიც იქ აღმოჩნდება... საბედნიეროდ, ეს ცრუ განგაში აღმოჩნდა.

დღეს ამერიკა ახერხებს ირანის ბირთვული ამბიციების შეკავებას იმის მუშაობით, რომ პარალიზების ძალის მქონე პასუხი იქნება. დარწმუნებული ვარ, თუ ჩვენ საკუთარ თავზე ავიღებთ საჯარო ვალდებულებას, რომელიც ევროკავშირს ნათეს მისაძვინებელი დასაცავად ავიღებთ, მაშინ ნებისმიერი მუშაობა ირანის მხრიდან (მის მიერ ბირთვული იარაღის მოპოვებისა და ახლო აღმოსავლეთში — ისრაელისა და არაბული სახელმწიფოების მიმართ მისი შემდგომი გამოყენების შემთხვევაში) აშშ-ის მიერ განხილული იქნება როგორც შეტევა თავად აშშ-ზე. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია, რომ ბირთვული იარაღის პოტენციური ფლობა წონადი მიზეზია, რის გამოც ამერიკა წინდახედული უნდა იყოს, სანამ ამ რეგიონში ომს წამოიწყებს.

— თქვენ ამერიკელი პოლიტიკოსი ხართ, რომლის სპეციალიზაცია, უკვე ექვსი ათეული წელია, რუსეთია. როგორ ხედავთ მის აწმყოსა და მომავალს?

— ექვსი არ მეპარება, რომ რუსეთი დემოკრატისკენ მიდის. შეუძლებელია, არ აღინიშნოს თქვენი საშუალო საზოგადოების ჩამოყალიბების დაწყება. ოპოზიცია საკუთარ თავს ინტერნაციონალურ საშუალო კლასს აკუთვნებს, რომელიც ფინანსურად საკმარისად დამოუკიდებელია, რა საზღვარგარეთ იარაღს და იქ განათლება მიიღოს. იგი გრძობს საკუთარ ნათესაობას ევროპულ კულტურასთან და თავს დასავლეთის ნაწილად მიიჩნევს. ამერიკის ამოცანაა, დაეხმაროს მათ ამაში. არ შეიძლება პარალელისთვის უკრაინა არ გაიხსენო. იქაც მსგავსი პროცესები მიმდინარეობს. მართლაც იქნება, თუკი უკრაინა, რომელიც დასავლეთისკენ მიიღვინდა და ამავე დროს ახლოსაა რუსეთთან, მისი მსოფლიოსკენ კი არ გახდება, არამედ მასაც იმავე მიმართულებით წაიყვანს. თუ ამერიკა საკმარის სიბრძნეს გამოიჩენს, მაშინ შემდგომი 20-30 წლის განმავლობაში მსოფლიო მნიშვნელოვან ცვლილებებს დაინახავს დედამიწის ამ ნაწილში. მათი შედეგება გასული საუკუნის 90-იან წლებთან იქნება შესაძლებელი, როცა სრულად მოულოდნელად შობის დამდეგს საბჭოთა კავშირი დაინგრია...

— მაინც რატომ კარგავს ასე სწრაფად მსოფლიოში მიმზიდველობას ამერიკა? იქნებ იმიტომ, რომ ამერიკამ საკუთარ თავზე „მსოფლიო უნდადგინოს“ ფუნქცია აიღო?

— იმას ვერ ვიტყვით, რომ ამერიკა სრულიად არაპოპულარულია მსოფლიოში, მაგრამ, სამწუხაროდ, უნდა ვთქვათ, რომ უკანასკნელი 20 წლის განმავლობაში ჩვენ შემოგვეხარჯა უნიკალური კრედიტი, რომელიც საბჭოთა კავშირის დაშლამ მოგვანიჭა. არადა, 90-იანი წლების დასაწყისში ხომ თითქმის ყველა პოლიტოლოგი ერთხმად ამბობდა, რომ მსოფლიოში ამერიკის უდავო დომინირება იწყება. ჩვენ გვქონდა საშუალება, დაგვეწყო მსოფლიოს გარდაქმნა, მაგრამ შედეგად კიდევ უფრო რთული და მშფოთვარე ვითარება მივიღეთ, ვიდრე მანამდე.

— მიზეზი რა არის?
— ჯერ ერთი, მხედველობა-

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

დუტა მსოფლიო შოუბიზით რომელი ემსახურება ამ ხელისუფლებას; ისიც მათსავე მოურიდებლად უზუნაბა კოლაგებს: „მე ამ განსხვავებული აზრის მქონე ადამიანი არ მჭირდებაო“! ისიც, როგორც ნაცისტებთან „მსუბუქად“ მოთანამშრომლად „მეფისტო“, ნელ-ნელა დაემსგავსა მათ, მათი მეთოდებით შეიარაღდა და მიგობარსა და კოლაგებს – პაატა გულიაშვილს მამის სიკვდილში საჩუქარი უფიქრად: დაჰკირდა, რომ დასის შიკრიბაზე გულგახეთქილი მამის სახელს თოჯინების თეატრს მიანიჭებდა.

დეპუტატი თავდადებული და დუტა ჩამოშვებული

ის შოუბიზი, წარმატებული შოუბიზი. წარმატებული იმიტომაცა, რომ დიდ ფულს შოულობს. არც მალავს, რომ ხელოვნებისგან ისევე შორსაა, როგორც შორენა ბეგაშვილი. ამბობს, შორენა თავის სექსუალურობით შოულობს ფულს, მე კი – ჩემი იუმორით. არც შორენას სწყინს და თავს უკანტურებს. „მე არ ვარ წარსულით ცხოვრების მომხრე. ვითვლი, რომ არც წინაპრების მბაღალითავე ცხოვრება შეიძლება. ეს ადამიანის განვითარებას უშლის ხელს“, — ამბობს ის და ნათელი ხდება, რატომ აღარ ჰქვია ამის დემეტრე და როგორ იქცა თავდადებული ქართველი მეფის სახელი ოთახის ფინიას თიკუნად — დუტა.

დღესაც ლეგენდები არიან. დუტასაც ახსოვს ისინი და მათი ხსოვნისთვის სპექტაკლის მიძღვნას აპირებს. კაბინეტშიც კი ეკიდება მათი სურათები, მაგრამ ჩამოსხნა. „შარი მომდეს, — ბეზია-პაპის სურათები დაკიდო. სამი თვე კიდდა და ჩამოვსენი, მაგრამ მაინც დავკიდებ, ოღონდ ისეთ ფოტოებს, როგორც ჩემს მახსოვრობაში დარჩნენ.“

თუმცა წარსულის აუცილებლობას ხედავს, მაგრამ ეს წარსული ისტორიული არ უნდა იყოს, რომ მის „განვითარებას არ შეუშალოს ხელი“. პირადი წარსული კი მდიდარი აქვს და კიდევ უფრო ამდიდრებს: „მსახიობისთვის მთავარი სიმდიდრე წარსული, გამოცდილება, ბიოგრაფიაა. მსახიობს ერთი კი არა, რამდენიმე ბიოგრაფია უნდა ჰქონდეს. მე თავის დროზე რამდენიმე ადამიანის ცხოვრებით ვცხოვრობდი — დროგადაცილებული, მტვირთავი და ქუჩის მუსიკოსიც. აბსოლუტურად ყველაფერი ცვალებადია. ერთადერთი, რაც ვერ მოვახერხე, ჯარში წასვლა იყო. ამის გამოწვევასაც ვცდილობ. ზამთარში თეატრის მუშაობა რომ შეჩერდება, მთელი დასით ჯარში რეზერვისტად წავა. ამით მინდა, ჩემს თეატრში გუნდური პრინციპით მუშაობა უფრო გაგამყარო. ვიცი, რომ ამასაც ვაგვიჭირდა და საკუთარ თავზე ჯარისკაცურ ცხოვრებასაც ვამოცდი. მახსოვს, როცა სკოლაში სამხედრო გაკეთილები ვეკონდი, ძალიან კარგად ვიკონდი. ყოველთვის მინდოდა, დესანტი გამოვსულიყავი.“

ლავე, რომ ბატონ გოგი ჩაკვეტაძესთან მქონდა შეხლა-შემოხლა, მაგრამ უნდაწერი სიტყვებით არ მიმიმართავს. მე, როგორც მმართველს, მაქვს უფლება, მას ხელფასი დავუკავო სამუშაოს არშესრულებისთვის. მაგაზე მეკამათებოდა, რომ რა უფლება გაქვს, ხელფასი დამიკავო. მე ავუსხენი, რომ ხელფასის დაკავება ნიშნავს იმას, რომ გსჯი-თქო. ამაზე გაცხარდა ისიც, — ამბობს სხივითადაც.

ლიაშვილის სახელობის“, — განაცხადა დუტამ. თავის დროზე ერთობ საეჭვო ვითარებაში მოკლული ლეკვან სამხარაულის სახელი ექსპერტიზის ეროვნულ ბიუროს მიენიჭა. ზურაბ ჟვანიას ექსპერტიზის ჩატარების შემდეგ ეს ერთადერთი „უცნაური დამთხვევა“ როდი იყო: კახელებს ის ამბავშიც პარტია ახსოვს, რომ ცნა ბავშვობის წაშლილი ნაწილი საკუთარმა თანამშრომელმა დააბრუნა. „მე არ ვარ წარსულით ცხოვრების მომხრე. ვითვლი, რომ არც წინაპრების მბაღალითავე ცხოვრება შეიძლება. ეს ადამიანის განვითარებას უშლის ხელს“, — ამბობს ის და ნათელი ხდება, რატომ აღარ ჰქვია ამის დემეტრე და როგორ იქცა თავდადებული ქართველი მეფის სახელი ოთახის ფინიას თიკუნად — დუტა.

„9 თვეა, რაც თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელი და 9 თეთრის საქმე არ გაუქვებია. ყოველ თვე 700 ლარს იღებს, რაში — არ ვიცი. თეატრის მართვა საერთოდ არ იცის, თავის საქმეში ნიჭიერია, მაგრამ ამ საქმის უცოდინარია. საერთოდაც, უნიათო, უპასუხისმგებლო და არასერიოზული პიროვნებაა. ყველაფერი თავის ნებაზე მოახდის, მცირე დარბაზი და მალა, თეატრის ფოიერე ბარი გახსნა, — აცხადებდნენ თელავის თეატრის თანამშრომლები. ისინი დუტას თელავის თეატრის ოჯახურ ბიზნესად გაქცევდნენ. სდებდნენ ბრალს. რამდენიმე წლის წინ, მისი დეიდა ლილი ბურბუთაშვილი თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელად დაინიშნა, რომელსაც რეჟისორის ცენზიც კი არ აქვს. მოგვიანებით კი მისი ბიძა (დეიდას ძმარია), ოთარ ბალაბერიძე მიიყვანა თეატრში, რომელიც პრეფესორის მსახიობია, თუმცა თავის... მათემატიკა და ფიზიკა დროზე შეიტარა და მიზიდვდა „მანიაკ“ სანაძლეოებიც კარგად მახსოვს. ლეკვანს, მოთხრობებს ვერდიო.“

ბის დამდგმელ ავთო ვარსიამვილის სამარცხვინო ფილმში „ყველაფერი კარგად იქნება“ სწორედ პრეზიდენტის როლი შეასრულა. შეასრულა და ისე ჩამოსხნა. „შარი მომდეს, — ბეზია-პაპის სურათები დაკიდო. სამი თვე კიდდა და ჩამოვსენი, მაგრამ მაინც დავკიდებ, ოღონდ ისეთ ფოტოებს, როგორც ჩემს მახსოვრობაში დარჩნენ.“

„მე ამ სიტყვას პირდაპირ ეთერშიც ვაგიმორებ. თუ ვინმეს აინტერესებს, განვუმარტავ ამ სიტყვის მნიშვნელობას, ესაა „არღიანი რომ უჭირავს დედას“. ამას ნიშნავს ეს. იყო ნამოძახილები შეხვედრის დროს. ჩემმა ტექნიკურმა დირექტორმა უცნებურ სიტყვები მართლაც გამოიყენა, მაგრამ ამაზე თვალს დაავსე. არც იმას ვა-

დაპირისპირება თელავის თეატრის მმართველად დუტას დანიშნვისთანავე დაიწყო. თეატრის თანამშრომლები დუტა სხივითადაც ნეპოტიზმში, მოვალეობის შეუსრულებლობასა და უყურადღებობაში ადანაშაულებდნენ. მსახიობები ამბობენ, რომ დუტა უშვერი სიტყვებითილანდობითადაც მათთან შეხვედრისას. დუტა პასუხობს, რომ მხოლოდ ორჯერ თქვა სიტყვა „დედარღიანი“:

„მე საკმით ვაგვიკარგა... ძალიან ცუდია, რომ იმ ადამიანებთან მაქვს კონფლიქტი, რომელთა ხელშიც ვაგვიარდები. მე მაინც ამაყი ვარ იმით, რომ მოვახერხე, რათა ის მექანში ამეყყო, რაც ადრე არ მუშავებდა. თელავში თაობა ვერ გაიზარდა კულტურულად, არადა, თეატრს აქვს ამის პასუხისმგებლობა. მომავალ თაობას უნდა შესთავაზოს საბავშვო თეატრები... ავთო ვარსიამვილი ხელზე დაიხივია. მე და ავთო გულიაშვილის მემკვიდრე — პაატა გულიაშვილი, გადავწყვიტეთ, მე შევთავაზებ, რომ თელავის თეატრის თეატრი გახდეს ავთო გულიაშვილის სახელობის“, — განაცხადა დუტამ.

„მე პრობლემებით სავსე ბავშვობა მქონდა, თუმცა იმ წლებში ბევრი რაღაცით ვიყავი დაინტერესებული. ბავშვობაშიც კი ყველა მიმართულია, პროფესიის ინტერესი მკლავდა. სულ რაღაცას ვწაჩივობდი, ხან ვხატავდი, ხან მუსიკას ვუკრავდი, ვმღეროდი, მაშინ ძველ-ძველზე მოვბრუნდი და მეც ვეძებდები. ხან მშვილდის მითითებით ვიყავი, ხან აკრობატი ვიყავი, კალათხორთობაც ვიყავი გატაცებული, რაგები თავის... მათემატიკა და ფიზიკა დროზე შეიტარა და მიზიდვდა „მანიაკ“ სანაძლეოებიც კარგად მახსოვს. ლეკვანს, მოთხრობებს ვერდიო.“

„მე პრობლემებით სავსე ბავშვობა მქონდა, თუმცა იმ წლებში ბევრი რაღაცით ვიყავი დაინტერესებული. ბავშვობაშიც კი ყველა მიმართულია, პროფესიის ინტერესი მკლავდა. სულ რაღაცას ვწაჩივობდი, ხან მშვილდის მითითებით ვიყავი, ხან აკრობატი ვიყავი, კალათხორთობაც ვიყავი გატაცებული, რაგები თავის... მათემატიკა და ფიზიკა დროზე შეიტარა და მიზიდვდა „მანიაკ“ სანაძლეოებიც კარგად მახსოვს. ლეკვანს, მოთხრობებს ვერდიო.“

იმ ქვეყნების სიაში, რომელთა წინააღმდეგაც გამოცხადებულია ომი სექსუალური უმცირესობების დასაცავად, მოხვდნენ რუსეთი, ნიგერია, კამერუნი, უგანდა, ირანი და ზიმბაბვე. ყველაზე საინტერესო ისაა, რომ თვით გეიების უფლებებისთვის მებრძოლად ან ცოდვად განიხილება, ისაა, რომ თვით გეების უფლებებისთვის მებრძოლად ან ცოდვად განიხილება, ისაა, რომ თვით გეების უფლებებისთვის მებრძოლად ან ცოდვად განიხილება...

სოფოპიზაცია – სახელმწიფო დეპარტამენტის გაკლანის ინსტრუმენტი

გლობალიზაციის მონაწილედ სუვერენული სახელმწიფოების ტრადიციული ინსტიტუტების რღვევისათვის ამერიკის საგარეო პოლიტიკა გარყვნილად უფლებების კულტივირებას ახდენს.

გასულ კვირას ვაშინგტონის შტატის სასამართლომ აღიარა გეების უფლება ერთ-სქესიანი ქორწინებებზე. შტატის გუბერნატორმა — დემოკრატების წარმომადგენელმა კრისტინ გრეგუარმა სიხარულით ამცნო მსოფლიოს, რომ ხელს მოაწერს ამ უფლებას, რათა „კანონი ამოქმედდეს და დისკრიმინაციის ერა დასრულდეს“.

ლიბერალ-სოციალისტები ირწმუნებიან, რომ მხოლოდ მათ ძალუძთ, დაძლიონ კრიზისები და პრობლემები მთელი კაცობრიობისთვის მაღალი იდეალების გაზიარებით და მისი ნათელი მომავალი შეყვანით.

ამრიგად, ამერიკის კიდევ ერთი შტატი ოფიციალურად გასოფოპიზდა და, მართალია, მოცემულ შემთხვევაში მთავარი როლი დემოკრატებმა შეასრულეს (ისინი ვაშინგტონის სამთავრობო სტრუქტურებში უმრავლესობას წარმოადგენენ), ძირითადი კამათი რესპუბლიკელებისა და დემოკრატების ან, უტყობოდ უფლად რომ ვთქვათ, კონსერვატორ-ფუნდამენტალისტებ-

სა და ლიბერალ-რეფორმატორებს შორის არ მიმდინარეობს. ის ფაქტი, რომ რამდენიმე თვალსაჩინო ვაშინგტონური კომპანია, მათ შორის „Microsoft“-ი, „Amazon“-ი და „Starbucks“-ი, სადაც შტატის ათიათასობით მცხოვრები მუშაობს, ასევე იწონებს კანონს, ამერიკული საზოგადოების დეჰუმანიზაციის პროცესის შეუქცევადობაზე მიანიშნებს.

ბარაკ ობამას ადმინისტრაციამ აშშ-ში გეების უფლებებისათვის ბევრი რამ გააკეთა. ეს დიდი ხნის წინ დაიწყო, პირველი ერთსქესიანი ქორწინება ხომ ჯერ კიდევ ჯორჯ ბუშის რეჟიმისას, 2004 წელს, შედგა მასაჩუსეტსის შტატში. ევროკავშირში სოციალისტების საზოგადოება სახელისუფლო სტრუქტურებშია ფესვადგმული და ასევე, არაერთი ნელი, იბრძვის თავისი თანამოაზრეების უფლებებისათვის.

უნდა აღინიშნოს, რომ ამ საკითხს გლობალური ხასიათი აქვს, რამდენადაც საერთაშორისო არენაზე ამ მოვლენის პოლიტიზირება გაჩაღდა. უფლად, თანაც საყოველთაოდ.

პოლონეთის პარლამენტი ახლახან ტრანსექსუალი და ჰედერასტი შეძენენ, სანკტ-პეტერბურგის საკანონმდებლო კრების გადაწყვეტილებამ კი, რომელიც ჰომოსექსუალიზმის პროპაგანდისათვის სასჯელს აწესებს, დასავლეთის მხრიდან მწვავე კრიტიკა განაპირობა.

„გეების უფლებაზე ადამიანის უფლებები“, — განაცხადა აშშ-ის სახელმწიფო მდივანმა ჰილარი კლინტონმა გაეროში ადამიანის უფლებათა კომისიაში სიტყვით გამოსვლისას. აშშ-ის სა-

ხელმწიფო დეპარტამენტმა გამოსცა შესაბამისი მემორანდუმი, რომელშიც აშშ-ის სახელმწიფო უწყებებისადმი განსაზღვრულია რეკომენდაციები სექსუალური უმცირესობებისთვის უცხოეთში უფლებების შესახებ. ფინანსური დახმარება, პოლიტიკური თავშესაფრის მიცემა და დიპლომატიური ზეწოლა სოციალისტების მხარდასაჭერი ზომებია. როგორც კლინტონმა განაცხადა, „ვირც კულტურული, მერც რაიმე ტრადიციული ვერ გამოვლენებამ სექს-უმცირესობა-

ბის დისკრიმინაციის გამართლებად“.

იმ ქვეყნების სიაში, რომელთა წინააღმდეგაც გამოცხადებულია ომი სექსუალური უმცირესობების დასაცავად, მოხვდნენ რუსეთი, ნიგერია, კამერუნი, უგანდა, ირანი და ზიმბაბვე. ყველაზე საინტერესო ისაა, რომ თვით გეების უფლებებისთვის მებრძოლად ან ცოდვად განიხილება, ისაა, რომ თვით გეების უფლებებისთვის მებრძოლად ან ცოდვად განიხილება, ისაა, რომ თვით გეების უფლებებისთვის მებრძოლად ან ცოდვად განიხილება...

სექსუალური უმცირესობების ერთ-ერთი ცნობილი ამერიკელი აქტივისტი სკოტ ლონგი ამბობს, რომ „ობამის ტემი ძალზე პროგრესული არიან ადამიანის უფლებებზე საუბრისას, მაგრამ გუანტანამოს ციხე ისევ არსებობს, სამხედრო ტრიბუნალი კვლავაც სამართლიანი სასამართლოს პაროდის ჰგავს და უპილოტო საფრენი აპარატები კი ხალხის ხოცვას განაგრძობენ“.

ამერიკიდან ვაშინგტონის ინტერესების სამსახურში იქნებიან არა მხოლოდ ამერიკელი სოციალისტები, რომელთაც სახელმწიფო ფორმა აცვიათ, არამედ გარყვნილად საერთაშორისო არმია, რომელიც სუვე-

რენულ სახელმწიფოებში დამანგრეველ მოღვაწეობას გააჩაღებენ. სახელმწიფოებში, სადაც კანონმდებლობითაც და არაფორმალურადაც ერთსქესიანი ქორწინება დანაშაულოდ ან ცოდვად განიხილება, ისაა, რომ თვით გეების უფლებებისთვის მებრძოლად ან ცოდვად განიხილება, ისაა, რომ თვით გეების უფლებებისთვის მებრძოლად ან ცოდვად განიხილება...

თავისი ახალი აქტივისტების ტრანსნაციონალურ ქსელზე დაყრდნობით, ვაშინგტონის სახელმწიფოებს გარედანაც და მიგნიდანაც ერთდროულად შეუტევენ და შესაძლოა, სანქციებიც კი დაანსოს სოციალისტების მონაწილედგეთა მიმართ.

ამიტომ საინფორმაციო ომის ახალი ფრონტის გასასხენლად მზადება ახლაც უნდა დაიწყოს, აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტმა თავისი აღმასრულებელი და ოპერატიული ორგანოებით ამ ფრონტის ხაზი უკვე მოამზადეს.

evrazia.org

ალჟირი ნატოს სპეცრაზმს ეჩივება

ალჟირი სერიოზული რისკის წინაშეა, რომ ნატოს ქვეყნებთან ურთიერთობები გაიფუჭოს. უკანასკნელი 20 წლის მანძილზე ეს სახელმწიფო თითქოს დასავლეთის მთავარ პარტნიორად იქცა ჩრდილოეთ აფრიკაში ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის საქმეში. ლიბიაში უკანასკნელი წლის მოვლენებმა, რომლის დროსაც ალჟირი პრაქტიკულად ღიად უჭერდა მხარს კადაფის, თვალსაჩინოდ აჩვენა, რომ პარტნიორებს შორის ურთიერთობებში სერიოზული გართულებები დაიწყო.

ალჟირის ხელმძღვანელებისგან არაერთხელ მოითხოვდნენ ახსნა-განმარტებებს პოლკოვნიკისათვის განეული მხარდაჭერის გამო. ნოემბერში კი, კადაფის გარდაცვალების შემდეგ, ტერორიზმთან ბრძოლაში ყოფილ პარტნიორებს შორის დამატებითი უთანხმოებები წარმოიშვა: ალჟირმა აშშ-სა და საფრანგეთს აუკრძალა მისი ტერიტორიის თავზე უპილოტო საფრენი აპარატების ფრენა.

ამერიკელები და ფრანგები შეეცადნენ, გონს მოეყვანათ ალჟირის მხარე და განუმარტეს, რომ ეს აუცილებელია ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლისათვის, მაგრამ ქვეყნის პრეზიდენტმა ბუტეფლიკმა უპასუხა, რომ აქამდე ალჟირი თავდაცვით მშენიარებ უმკ-

ლავდებოდა ტერორისტულ საფრთხეს. იანვრის დასასრულს აშშ-ისა და საფრანგეთისგან მოვიდა უკვე ოფიციალური მოთხოვნა „ალ ქაიდასთან“ ბრძოლაში უფრო მჭიდროდ ჩაბმისთვის აუცილებლობის შესახებ. ალჟირისაგან, პირველ რიგში, ნატოს ავიაციისთვის საჰაერო სივრცის გახსნას მოითხოვდნენ, ამასთანავე, ტერიტორიისა და ინფრასტრუქტურის გადაცემასაც სპეციალური დანიშნულების ფრანკო-ბრიტანული ძალებისათვის, რომლებსაც დავალებული აქვთ ტერორისტების ადგილობრივი მეთაურების მოძებნა და ლიკვირება.

თავიდან აფრიკის კონტინენტზე აშშ-ის შეიარაღებული ძალთა გაერთიანების სამხედ-

რო სარდლობის მეთაური, გენერალი კარტერ ხამი ცდილობდა, ალჟირის გენერალური შტაბის უფროსი გაიდი სალახი დაერწმუნებინა, რომ ქვეყნის ტერიტორიის თავზე სხვადასხვა ქვეყანაში ასობით მშვიდობიანი მოსახლის მკვლელ ამერიკის უპილოტოებს ეფრინათ, მაგრამ მისგან მტკიცე უარი მიიღო. „არა“ ნათქვამი იყო ყოველგვარი ყოყმანისა და ბუნდოვანი დაპირებების გარეშე.

ალჟირის კრავო რაბიონი უცხოური ძალების დაუშვებლობაა, რაც დასუსტებად ითვლება ალჟირს, რომელიც თვალსაჩინოდ წინააღმდეგ ბრძოლაში უკანასკნელ წლებში რეპროდუცირდა და რომლის ამ უპოზიციას მაგო-

ბალი ქვეყნებიც ცალსახად აღიარებენ. სამხრეთ ალჟირში ფუნქციონირებს ერთიანი ცენტრი, სადაც რაბიონი ტერორისტული აქტივობის შესახებ მთავარი ინფორმაცია იყრის თავს და სადაც იბაგაბაბი ერთობლივი ოპერაციები, რომელთა შესახებაც ვაშინგტონის ყოველთვის არ აყენებენ საბრძოლო რეპორტებს.

საგულისხმოა ისიც, რომ 2011 წლის დეკემბერში ალჟირის დაზვერვის ხელმძღვანელად დაინიშნა გენერალი ატმან ტარტაგა, რომელიც დასავლეთის სპეცსამსახურებთან მჭიდრო თანამშრომლობის კატეგორიული წინააღმდეგია. გენერლის გარემოცვიდან წყალობის იტყობინებანი,

რომ ამ მხრივ წარსულში თანამშრომლობის შედეგები ყოველთვის დადებითი არ იყო და ხანდახან ისლამიტების მთელი რიგი მეთაურების ნეიტრალიზაციის ოპერაციები საერთოდაც იშლებოდა.

უნდა აღინიშნოს, რომ კადაფის მოკვლის შემდეგ რეგიონში მდგომარეობა მკვეთრად დაიძაბა. ტუაგერებმა მალის ტერიტორიაზე თავიანთი ბრძოლა განაახლეს, იწყება სიტუაციის დესტაბილიზაცია ნიგერიაში, საიდანაც დასავლეთი, ძირითადად საფრანგეთი, ურანის მნიშვნელოვანი წილს იღებს. ამდენად, პარიზის მდგომარეობა ნაწილობრივ გასაგებია. აშშ-ის სპეცსამსახურებისთვის საინფორმაციო სიტუაციის რეგულირება აუცილებელია როგორც „დიდ შავ ხვრელს“, რომლის ამოქმედებას ალჟირის გარეშე შეუძლებელია.

სავსებით გასაგებია ალჟირის ხელისუფლების შფოთვაც, რომ ნატო ტერორიზმთან ბრძოლის ეგიდით მის ქვეყანაში ნიადაგს მოამზადებს აგერისის თუ არა, დემოკრატიის მხარდაჭერისათვის მაინც და „არაბული გაზაფხულის“ ადგილობრივი ვარიანტის საფრთხეს შექმნის.

სიტუაციას ამძიმებს ალჟირის ხელისუფლების დამოკიდებულება ენერგეტიკული საკითხებისადმი. მიუხედავად ქვეყანაში დამატებითი უცხოური კაპიტალის მოზიდვის დიდი სურვილისა, ბუტაფლიკა მზად არაა, ის ინვესტიციის პრობლებით შემოუშვას და ენერგეტიკულ პროექტებში ნაციონალური კონტროლის შენარჩუნებას აპირებს.

ლიბიის წინააღმდეგ გაჩაღებულმა ომმა მხოლოდ გაამძაფრა ალჟირის ეჭვები. იმავე ბუტაფლიკას მშენიარებლად ესმის დასავლეთის ლიდერების მხრიდან ალჟირის ხელისუფლების ქება ჩრდილოეთ აფრიკაში ტერორიზმთან ბრძოლის საქმეში პირველობისათვის, მაგრამ მას ისიც მშვენივრად ახსოვს, რომ დასავლეთისათვის ეს კადაფი არანაკლებ ღირებული პარტნიორი იყო მთელი რიგი მიმართულებებით, მათ შორის, ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის მხრივაც.

სხვათა შორის, არ ღირს იმის გამოიციხება, რომ ალჟირის ამ უარს დასავლეთი მიიჯნებად გამოიყენებს, რათა ალჟირზე ზეწოლა დაიწყოს. ამ ქვეყნის ქმედებები უკვე ძალიან ხშირად ეწინააღმდეგება აშშ-ისა და მისი მოკავშირეების სურვილებს.

pravda.ru

მსოფლიო

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ახლანან ნიკოლა სარკოზიმ თავის ვიზიტს ლიბიაში „საბარკო პოლიტიკის ყველაზე ამაღლებადი მომენტი“ უწოდა, საიდანაც მას „თავისუფლად აბოლონიზაციო, განსაკუთრებული სახეობის და საფრანგეთისადმი ლიბიელი ხალხის მადლიერება“ დაამახსოვრდა. „ქადაგის სისხლიანი დიქტატურის“ კრახის შემდეგ ლიბიაში მართლაც დადგა ადგილობრივი თვითმმართველობის სრული ტრიუმფი, მაგრამ ძველანა, რომელიც არაბული სამყაროს ლიდერის პოზიციებზე იდგა, ახალ ავლანეთად იქცა.

სირიის არ ნებდებს

დასავლეთის ქვეყნებისა და სპარსეთის ყურის მონარქიების მიზანი ასადის რეჟიმის დამხობაა და არა სირიაში ძალადობის შეწყვეტა. თუ მათი გეგმა შესრულდება, სირიას, დემოკრატიული აყვავების ნაცვლად, ლიბიის სცენარის შესაბამისი ანარქია და ეკონომიკური კოლაფსი ელის.

ბრძოლა სირიისათვის — სწორედ ამ ტერმინით მოიხსენიებენ დასავლური და არაბული მასშტაბის დამასკოში განვითარებულ მოვლენებს. დასავლეთი და სპარსეთის ყურის ქვეყნები ყველაფერს აკეთებენ იმისათვის, რომ არაბული გაზაფხულის ნიღბით ბაშარ ასადის რეჟიმში ჩამოაგდონ და აქ არაფერ შუაშია სირიელი ხალხის დიქტატორისაგან დაცვის სურვილი — სირია პაიკად იქცა დასავლეთსა და ირანს შორის გაჩაღებულ თამაშში. ირანული ექსპანსიის მრავალი წლის მანძილზე პირველად დასავლეთმა და რეგიონში მისმა მოკავშირე სპარსეთის ყურის მონარქებმა მიიღეს შესაძლებლობა, არა მხოლოდ სერიოზული ზიანი მიაყენონ თირანის ინტერესებს, არამედ ქვეყანა იმ პოზიციებზე დააბრუნონ, რომელზეც სადამ ჰუსეინის რეჟიმის დამხობამდე იყო. ამ მცდელობებს უპირისპირდებიან რუსეთი და ჩინეთი, რომელთაც არ სურთ, ახლო აღმოსავლეთში მოკავშირე დაკარგონ და სრულმასშტაბიანი რეგიონული ომის წინაშე აღმოჩნდნენ (ანალიტიკოსების უმეტესობა მიიჩნევს, რომ ირანი სირიის ომის გარეშე არ დათმობს).

სირიაში მიმდინარე მოვლენები მსოფლიო ერთ-ერთი უდიდესი პოლიტიკური ბრძოლაა. მისი შედეგები განსაზღვრავს მთელი რეგიონის სახეს. ბედის ირონიით, ბაშარ ასადის რეჟიმში, რომელსაც დემოკრატიულს ვერ უწოდებ, ახლო აღმოსავლეთის ერთადერთი იმედია ელიტური ლიბერალური სახელმწიფოების შესაქმნელად.

ახლანდელი არაბული სახელმწიფო პროექტი არის ნაციონალური იდეოლოგიის სახით პანარაბული იდეების მქადაგებელი ნასერას სტილის ბელადური ავტორიტარული სახელმწიფო, რომელიც ფაქტობრივად, აკონიაშია. ამ პროექტის აპოთეოზად იქცა მისი რეალიზების შედეგებით წარმატებული (ეკონომიკური თვალსაზრისით) ვარიანტის მოამარ კადაფის რეჟიმის განადგურება. მაგრამ იმ ქვეყნებში, რომელთაც „არაბული გაზაფხული“ მოიხადეს, ბელადური პროექტების ჩანაცვლება ლიბერალური არსად არ მომხდარა. ტუნისსა და ეგვიპტეში ხელისუფლება ისლამისტებმა ჩაიგდეს ხელში, თანაც ეგვიპტეში ისინი იმდენად რადიკალურები აღმოჩნდნენ, რომ სახელმწიფო, შესაძლოა, მალე საუდის არაბეთის მსგავს ისლამურ სახელმწიფოდ

იქცეს, ოღონდ ნავთობის გარეშე. „არაბული გაზაფხულის“ ორი სხვა მსხვერპლი — იემენი და ლიბია — ანარქიაშია ჩაფლული. და თუ იემენისათვის ეს მეტ-ნაკლებად ჩვეული მდგომარეობაა (ქვეყანა უკვე რამდენიმე ათწლეულია, პერმანენტული სამოქალაქო ომის პირობებში ცხოვრობს), ლიბიის მოსახლეობისათვის ეს ნამდვილ კატასტროფად იქცა, რომლის გაცნობიერებას ესეცა იწყებს. ახლა ქვეყანას წლები სჭირდება, ათწლეულები თუ არა, რომ თუნდაც კადაფის დროინდელ ცხოვრების დონეს დაუბრუნდეს.

ამ სიტუაციაში გაშარ ასადის რეჟიმის რჩება უპანასკნელ შესაძლებლობად, რომ ახლო აღმოსავლეთში ერთგვარი ლიბერალური რეჟიმის შექმნა — პრაქტიკულად უკვე აბოლონის სირიის სანაწიფო-ნივთს ლიბერალიზაციაში. მან გააუქმა საგანგებო მდგომარეობის რეჟიმი, გამოხატა მზაობა ოპოზიციასთან დიალოგისათვის, პირობა დადო, რომ მისში ჩაატარებს პარლამენტის თავისუფალ არჩევნებს. მაგრამ თავად ოპოზიციაც და მისი საზღვარგარეთელი სპონსორებიც უარს აცხადებენ კომპრომისის ნებისმიერ ფორმაზე და ცალსახად აქვთ კურსი ადგილობრივი სირიის რეჟიმის ლიკვიდაციისაკენ.

„სირიისათვის ბრძოლის“ ერთერთი მთავარი ეტაპი გაეროს კედლებში, უშიშროების საბჭოს სხდომაზე შედგა. უკიდურესად ხისტი რეზოლუციის პროექტის კენჭისყრა, ისევე, როგორც პროექტის განხილვა, ისეთი სკანდალის თანხლებით მიმდინარეობდა, რომ მსგავსი რამ გაეროს უშიშროების საბჭოს ირანული კამპანიის დროიდან არ ახსოვს.

სკანდალის ინიციატორი ამ რეზოლუციის მხარდამჭერთა ჯგუფი იყო დასავლეთის ქვე-

სირიაში მიმდინარე მოვლენები მსოფლიო ერთ-ერთი უდიდესი პოლიტიკური ბრძოლაა. მისი შედეგები განსაზღვრავს მთელი რეგიონის სახეს

ყნებისა და სპარსეთის ყურის მონარქიების წარმომადგენელთა შემადგენლობით. როდესაც ყველასათვის ნათელი გახდა, რომ რუსეთი და ჩინეთი რეზოლუციას მხარს არ დაუჭერენ (მსგავს შემთხვევაში გაეროს უშიშროების საბჭოს დაუნერვლი კანონების თანახმად, პროექტს კენჭისყრაზე არც აყენებენ), ასადის მონინალმდგეგებმა მასობრივი საინფორმაციო კამპანია წამოიწყეს. ეკრანებზე სირიის ქალაქების ქუჩებში დაყრილი მშვიდობიანი მოსახლეობის დასისხლიანებული გვამები ჩანდა, მსოფლიო პრესა სავსე იყო გადარჩენილი თვითმხლველების მონათხრობებით სირიის არმიის მიერ ჩადენილი სისასტიკისა და მხეცობის შესახებ, მათი სახლების დამანგრეველი ბომბებისა და რაკეტების შესახებ. უფლებადამცველი ორგანიზაციები ირწმუნებოდნენ, რომ სირიის სპეცსამსახურები მასობრივად იტაცებდნენ მშვიდობიან სირიელებს.

მაგრამ მას შემდეგ, რაც მსოფლიოში დაინახა, თუ რას მოჰყვება მსგავსი რამ, სირიის სახელმწიფოს ირანული კამპანიის დროიდან არ ახსოვს.

ნდობა დაკარგეს ამ კამპანიის მიერ მოშველიებულმა ინფორმაციის წყაროებმა. რეზოლუციის განხილვის წინა დღეებში „ალ-ჯაზირა“ ირწმუნებოდა, რომ ქალაქ ხომლის ერთ-ერთი მკვიდრის თქმით, ქალაქი იბომბებოდა და მსხვერპლი რამდენიმე ათეული ალწვედა. გაეროში სირიის წარმომადგენელმა დაბომბვის ფაქტი უბრალო ლოგიკით უარყო — არ არსებობს ქვეყანა, რომელიც მის წინააღმდეგ რეზოლუციის განხილვის მომენტში საკუთარ ქალაქებს დაბომბავს.

მაგრამ სირიის ოპოზიციის ადვოკატებმა უარი განაცხადეს არა მხოლოდ ლოგიკის, არამედ ციფრების გათვალისწინებაზეც. სირიის ხალხს უფლებების მოწოდებით, არაულოზავის დროს ორი ათასი აქტორი დაიღუპა. თუ დავუჯერებთ მშვიდობიან მოსახლეობას შორის დასავლეთის რაოდენობის შესახებ ოპოზიციის მონაცემებს, მათი რიცხვი დაახლოებით შვიდი ათასია, გაეროს მონაცემებით კი — მხოლოდ დეკემბრამდე 5,4 ათასი. გამოდის, რომ საუბარია არა დაუცველი მშვიდობიანი მოსახლეობის ხოცვაზე, არამედ კონტრპარტიზანულ ქმედებებზე.

საბოლოო ჯამში, როგორც ცნობილია, თებერვლის დასაწყისში რუსეთმა და ჩინეთმა გაეროს უშიშროების საბჭოში სირიისთან დაკავშირებულ რეზოლუციას ვეტო დაადეს, რის შემდეგაც ორივე სახელმწიფო შეურაცხყოფის ობიექტი გახდა იმ ქვეყნების მხრიდან, რომლებთან გამკლავებაც არც ისე ადვილია. „სიძულვილს იწვევს ის, რომ საბჭოს ორივე წევრი განაგრძობს ჩვენთვის ხელის შეშლის გეგმვით და რეგიონში მშვიდობისათვის მზარდ საფრთხესთან გამკლავებას“, — განაცხადა გაეროში აშშ-ის მუდმივმა წარმომადგენელმა სიუზან რაისმა. მისივე თქმით, რუსეთსა და ჩინეთს „არააღიარებია და რეგიონში მშვიდობისათვის მზარდ საფრთხესთან გამკლავებას“, — განაცხადა გაეროში აშშ-ის მუდმივმა წარმომადგენელმა სიუზან რაისმა. მისივე თქმით, რუსეთსა და ჩინეთს „არააღიარებია და რეგიონში მშვიდობისათვის მზარდ საფრთხესთან გამკლავებას“, — განაცხადა გაეროში აშშ-ის მუდმივმა წარმომადგენელმა სიუზან რაისმა. მისივე თქმით, რუსეთსა და ჩინეთს „არააღიარებია და რეგიონში მშვიდობისათვის მზარდ საფრთხესთან გამკლავებას“, — განაცხადა გაეროში აშშ-ის მუდმივმა წარმომადგენელმა სიუზან რაისმა.

და თუ ჩინელებმა გვერდზე გადაგონა და მუშტების ქნევაცემაში ჩაუტეველობა აირჩიეს, რუსეთი მაინც შეეცაა, მსოფლიო საზოგადოებისათვის ადეკვატურად გაეცნო თავისი პოზიცია. რუსი დიპლომატების აზრით, რეზოლუციის პროექტი

ცალმხრივი იყო და მასში მოთხოვნები მხოლოდ ბაშარ ასადის რეჟიმის წინაშე იდგა. „ჩვენ შევთავაზეთ, ჩვენი აზრით, სავსებით ბუნებრივი დამატება — შეჩერებულიყო ძალადობა შეიარაღებული ძალების მხრიდან, მათ მიერ ქალაქების კვარტლების მიტაცება, რაც რეალურად ხდება და რაც ჩვენ ყველამ ვიცით“, — განმარტა რუსეთის პოზიცია ქვეყნის საგარეო საქმეთა მინისტრმა სერგეი ლავროვმა. მისი თქმით, წინააღმდეგ შემთხვევაში გამოვიდოდა, რომ გაეროს უშიშროების საბჭო სამოქალაქო ომში ერთ მხარეს ერთ-ერთს უარს უთქვამდა. რუსეთი არ დაეთანხმა ტექსტში შესაძლო ინტერვენციისათვის დატოვებულ ფანჯრებსაც. სირიის მდგომარეობის შესაცვლელად 21-დღიანი ვადა ეძლეოდა, ამის შემდეგ კი „სხვა ზომების“ გატარება ელოდა. ამ ზომების შინაარსი ტექსტში განმარტებული არ იყო. და მიუხედავად არაბულ სახელმწიფოთა ლიბის გენერალური მდივნის — ნაილ ალ-არაბის, ყურის მონარქებისა და დასავლეთის ქვეყნების წარმომადგენლების ფიციისა, რომ არ განმეორებოდა ლიბიის სცენარი, მოსკოვმა და პეკინმა მაინც გადაწყვიტეს, იარაღი არ შეენახათ.

სირიის ოპოზიციის ადვოკატების უარი, რეზოლუციამ ეს თითქოსდა ლოგიკური შესწორებები შეეტანათ, მოსკოვის აზრით, იმის ერთ-ერთი მტკიცებულებაა, რომ ასადის მონინალმდგეგებს კონფლიქტის დარეგულირება საერთოდ არ ადარდებთ. „საერთაშორისო საზოგადოების ზოგიერთი გავლენიანი წევრი, მათ შორის ამ მაგისტრან მჯდომიც, სირიის კრიზისის დაწყებულ-დანვე ეწინააღმდეგებოდა პოლიტიკური დარეგულირების შესაძლებლობას და მოუწოდებდა რეჟიმის შეცვლისაკენ“, — განაცხადა სხდომაზე გაეროში რუსეთის წარმომადგენელმა ვიტალი ჩურკინმა. მოლაპარაკებებისთვის მზად არაა ოპოზიციაც — რუსეთმა არაერთხელ შესთავაზა მას ასადის წარმომადგენლებთან შეხვედრის ორგანიზება, მაგრამ უარი მიიღო.

იანვრის შუა რიცხვებში ძველანაში, როგორც იქნა, დასრულდა სამსაფუხურინი არჩევნები და მისმა შედეგებმა ნათლად დაადასტურა ეპიკრიტიკული ხალხის მისწრაფებები: ტოტალური გამარჯვება ისლამისტურმა კარტივამ მოიპოვა. პირველ ადგილზე ეპიკრიტიკული საზოგადოებრივი ზომიერი „მძებრი მუსლიმანები“ არიან. თავისუფლებისა და სამართლიანობის პარტიის ნიღბით ამ ბაერთიანებამ პარლამენტში 498 ადგილიდან 235 მოიპოვა. მეორე ადგილზე ისაა, ვისაც ეპიკრიტიკული რადიკალურს უწოდებენ — სალაფიტებმა პარლამენტში 127 ადგილი დაიკავეს.

ერთი შეხედვით ასადის მონინალმდეგეთა პოზიცია არალოგიკურია — ახლა დრო პრეზიდენტის მხარეზეა. სირიის არმია მეთოდურად ანადგურებს ბოვეიკების ბაზებს. ანალიტიკოსები არ გამოიციხებოდნენ, რომ ოპოზიციის წარმომადგენელთა გაჯიუტება უცხოელი ადვოკატებისადმი რწმენითაა განპირობებული. ისინი გააძლიერებდნენ ასადზე ზეწოლას და მოღვაწეობას ორი მიმართულებით (საქციების გაძლიერება და ბოვეიკების პირდაპირი მხარდაჭერა) წარმართავდნენ.

სირია ისედაც მიიმეცხვინა, რომ იქვე იყო ეპიკრიტიკული ხალხის მისწრაფებები და არაბულ სახელმწიფოთა ლიბის მხრიდან, რამაც ძველანის ისედაც არც თუ ისე ძლიერი ეპონომიკაში დიდი სვრელი ბაზინა. 2011 წლის დასასრულის მდგომარეობით, უმუშევრობა ქვეყანაში 22%-ით გაიზარდა, ტურისტული სექტორი, რომელსაც ქვეყნისათვის წელიწადში დაახლოებით 6 მილიარდი დოლარი მოჰქონდა, პრაქტიკულად გაქრა, სასტუმროებში შევსებადობა დაახლოებით 15%-მდე დაეცა. კერძო ბანკებში სახსრების მოცულობა 20%-ით შემცირდა, სერიოზული ზარალი იწვევდა ნავთობის დარბაზს, მოთხოვნილების არარსებობისა და ნედლი ნავთობის თუ ნავთობპროდუქტების ექსპორტორების შეუძლებლობის გამო (კომპანიებმა შეწყვიტეს სირიაში ოპერაციები) ნავთობის მოპოვების მოცულობა, ქვეყნის ნავთობის სამინისტროს მონაცემებით, ჩვეული ყოველდღიური 368 ათასიდან 270 ათასამდე დაეცა და 2011 წლის სექტემბრიდან 2012 წლის იანვრის ბოლომდე ქვეყანამ ორი მილიარდი დოლარი დაკარგა.

ხელისუფლება, ცხადია, ცდილობს დაამტკიცოს, რომ სიტუაცია სულაც არაა ესოდენ კრიტიკული. „ჩვენ არ გვეშინია, რომ ჩვენი მოსახლეობა იმპიშმენტს ან გაიყინება. სასტუმროები, ცხადია, ზიანს მიყენებს სირიის მოსახლეობას, მაგრამ ჩვენ მივეჩვიეთ ამგვარ ზეწოლას“, — განაცხადა სირიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა მარადი მუალემ. ახლა სირიის საცავებში ხორბლის ორი წლის მარაგია, არის პირველადი მოხმარების საქონლის საკმაო მარაგიც. მოხუცი სირიელები, რომლებმაც ხაფეზ ასადის დროინდელი საქცილები გამოიარეს, ამბობენ, რომ მათ დღესაც შეუძლიათ მაშინდელივით ყველაფრისთვის, მათ შორის ტუალეტის ქალაქისთვისაც კი, იორდანიის საზღვარზე იარონ. ახალგაზრდობისთვის კი ეს რთული წარმოსადგენია. სიტუაცია სერიოზულ სირთულეებს უქმნის ადგილობრივ ბიზნესმენებს. **დასაძლეთი სწრაფი, რომ სასაქონლის ბაქტიკების შემთხვევაში ასადის ერთ-ერთი დასაყრდენი — ადგილობრივი ბიზნესი — პრაქტიკულად მხარდაჭერა უარს განაცხადებს.** ამ მომენტის დასაჩქარებლად ახალი საქცილები უკვე მზადაა. ახალი საქცილების მისაღებად ემზადება ევროკავშირიც. მასში შევა სირიის ცენტრალური ბანკისათვის საერთაშორისო ტრანზაქციების

ბის აკრძალვა და საჯარო ემბარგო. ცხადია, ამ საქცილებს აშშ-ც შეუერთდება. **„მას შემდეგ, რაც უშიშროების საბჭო კასტრიტულ იქნა, ჩვენი მოგონებები გაავრცელდა ძალისხმევა გაეროს საზღვრებს გარეთ და ვიშუაოთ იმ მოკავშირეებსა და პარტნიორებთან ერთად, რომლებიც მხარს უჭერენ სირიელი ხალხის უკეთეს მომავალს“**, — განაცხადა აშშ-ის სახელმწიფო მდივანმა ჰილარი კლინტონმა.

მოქმედებათა უკეთეს კოორდინაციისათვის საფრანგეთის პრეზიდენტმა ნიკოლა სარკოზიმ „სირიის მეგობართა ჯგუფის“ შექმნის ინიციატივა წამოაყენა. **„ამ ჯგუფის მიზანი იქნება სირიაში ხელისუფლების გადაბარების უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული არაბულ სახელმწიფოთა ლიბის ინიციატივის რეალიზაცია და დამასკოს ამჟამინდელი რეჟიმზე შემდგომი ზეწოლის განხორციელება“**, — განმარტა საფრანგეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ალენ ჟიუპემ. ამასთან, ჯგუფის დასახელება არაა დიდად წარმატებული ვარიანტი — ექსპერტებს უმალ გაუჩნდათ ანალიზის შეგრძობა აბსოლუტურად არაერთმნიშვნელოვან „ლიბის მეგობართა ჯგუფთან“. თავიდან ამ ორგანიზაციას „ლიბის საკონტაქტო ჯგუფი“ ერქვა და ბოშავდა ქვეყნის ქალაქებს, ომის შემდეგ კი სახელწოდება შეიცვალა და აქტიურად ჩაერთო ლიბის ნავთობსაგაზო აქციების გაყოფაში.

საპარლამენტო, სირიის მებრძოლთა ჯგუფი „მსოფლიო სანდციების ბაქტიკური არმიის დაბრუნება და ანტი-აშშ-ის მხარე მხარს მებრძოლ ბოქსერებს. ეს მხარდაჭერა უკვე სახეზეა. ყურის მონარქიერი (უპირაქმის ყოვლისა, საულის არაბეთი და ყაზბარი) იარაღითა და უფლით აბარაბავეს ოპოზიციას.

თავად სირიელ ბოვეიკებს ადგილებზე უკვე ფრანგი და ბრიტანელი ინსტრუქტორები წვრიანია. ისრაელის მასშობილის ცნობების თანახმად, მათ შეუერთდა ყაზბარის სპეცრაზმიც, რომელიც მუშავებდა ართმევედა თავს არა მხოლოდ ბოვეიკების განვრთნის საქმეს, არამედ ტრიპოლიში მოამარ კადაფის რეზიდენციის აღებაშიც გარკვეული როლი შეასრულა. სამხედრო მოსამსახურეთა შორის მხოლოდ იანვარში მსხვერპლი შემთხვევით არ გაორმაგებულა, სამართალდამცავებისა კი გასამაგდა.

ანალიტიკოსები ამბობენ, რომ ეს ამბავი მხოლოდ ლოგისტიკური დახმარებით არ დაბრუნდება. აშშ-ში ახლადან ბოლო ათი წლის მანძილზე უდიდესი სამხედრო სწავლებები გაიმართა საზღვაო დესანტის გადასამისა საბრძოლო მოქმედებების დამუშავების მიზნით. ამ წვრთნებში, ამერიკელი ჯარისკაცების გარდა, მონაწილეობდნენ ფრანგული უცხოური ლეგიონის მეთორებიც. სიენენი იტყობინებოდა, რომ პენტაგონმა სირიის ოპერაციის განხორციელება დაგეგმვა დაიწყო. ამბობენ, რომ სირიის საზღვართან ახლოს მდებარე თურქულ აეროპორტებში ლიბიელი მოხალისეების სავსე თვითმფ-

ის, რას ახლა ეპიკრიტიკული ხალხი, ასადის დამხმარების შედეგ უკეთესი ხსოვრების შესახებ დასავლური დაპირებების შეუსრულებლობის ყველაზე ნათელი დადასტურებაა

რინავები ეშვებინან. კადაფის ჩამოგდების ოპერაციისას დასავლეთის ქვეყნებმა და ყაზბარმა იქაურებთან სამუშაო ურთიერთობები გააბეს. **ამავე დროს არაბულ სახელმწიფოთა ლიგა ცალსახა საბოჭაუს უწყობს კონფლიქტის მშვიდობიანად მოგვარების ყველა შესაძლებლობას. მიუხედავად იმისა, რომ დამასკომ ოფიციალურად განაცხადა თანხმობა კიდე ერთი თვით გაუგრძელოს მანდატი დამკვირვებლებს, ლიგის გენერალური მდივნის, ნაილ ალ-არაბის პირადი განწყვეტილებით, მისია შეწყვეტილ იქნა. ანალიტიკოსები ამას მისიის გეომტვანელების დასავლური ხელმძღვანელები — მუჰამედ ახმედ მუსტაფას გადამეტებულად „პროსირიულ“ მოხსენებას უკავშირებენ.**

აქრძოდ, მან სირიული მოვლენები დაახასიათა არა როგორც „ასადის რეჟიმის წინააღმდეგ საერთო სახალხო ამბოხი“, არამედ როგორც „შეიარაღებული ფორმირებების ოპერაცია“. სერგეი ლავროვისა და საგარეო დაზვერვის სამსახურის ხელმძღვანელის — მიხაილ ფრადკოვის დამასკოში ვიზიტს კი თავიდანვე შეაბეს „უსარკველოს“ და „მავნებლის“ იარაღიც კი. ლონდონში ბაზირებულმა არაბულმა გაზეთმა „ამ-შარკ ალ-აუსატმა“ დაწერა, რომ ფრადკოვმა ბაზარ ასადს საჩუქრად ჩაუტანა თანამგზავრიდან გადაღებული ფოტოები, რომლებზეც სირიის რაიონები ოპოზიციური ძალების დისლოკაციითაა ასახული. დიალოგისათვის უკანასკნელი კარი 7 თებერვალს დაიხურა, როდესაც სპარსეთის ყურის ქვეყნების თანამშრომლობის საბჭოს ექვსივე ქვეყანამ სიენენარი დაგვემვა დაიწყო. ამბობენ, რომ სირიის საზღვართან ახლოს მდებარე თურქულ აეროპორტებში ლიბიელი მოხალისეების სავსე თვითმფ-

ის, იტალიისა და ნიდერლანდების ელჩებმა ქვეყანა დატოვეს, აშშ-ს დიპლომატიური კორპუსი კი ქვეყნიდან უფრო ადრე წავიდა. მიუხედავად ხანგრძლივი საქციებისა და ოპოზიციის მრავალმილიონანი დაფინანსებისა, სირიის მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი ამ დრომდე ლოიალურია ბაზარ ასადის რეჟიმის მიმართ. ყველას ესმის, რომ ასადი იდეალური არაა, მაგრამ მისი რეჟიმი ბევრად ჯობია იმას, რაც ეპიკრიტიკულადაა ცხადია მსგავსი რევოლუციების შემდეგ შეიქმნა. **ის, რაც ახლა ამ ქვეყნებში ხდება, ასადის დამხმარების შემდეგ უკეთესი ცხოვრების შესახებ დასავლური დაპირებების შეუსრულებლობის ყველაზე ნათელი დადასტურებაა.**

ახლახან ნიკოლა სარკოზიმ თავის ვიზიტს ლიბიაში, საგარეო პოლიტიკის ყველაზე ამაღლებული მომენტი უწოდა, საიდანაც მას „თავისუფლების ატმოსფერო, გახარებული სახეები და საფრანგეთისადმი ლიბიელი ხალხის მაღლიერება“ დაამახსოვრდა. „კადაფის სისხლიანი დიქტატურის“ კრახის შემდეგ ლიბიაში მართლაც დადგა ადგილობრივი თვითმმართველობის სრული ტრიუმფი, მაგრამ ქვეყანა, რომელიც არაბული სამყაროს ლიდერის პოზიციას იღვავდა, ახალ ავღანეთად იქცა. როგორც ექსპერტები წინასწარ ვარაუდობდნენ, კადაფის მკვლელობით განყდა ის უკანასკნელი ძაფი, რომელიც ყველანაირ ჯგუფს აერთიანებდა. რევოლუციური ბრიგადების საველე მეთაურები უარს აცხადებენ თავიანთი რაზმების დათხოვნასა და იარაღის ჩაბარებაზე, საუბარიც აღარაა მათი ჯარების დედაქალაქიდან გაყვანაზე. ტრიპოლი გავლენის სფეროებად დაინაწილეს ბოვეიკთა დაჯგუფებებმა, რომელთა შორისაც მუდმივად ხდება საბრძო-

ლო შეტაკებები. ამ შეტაკებების დროს არც თუ იშვიათად სახენიტო დანადგარებსა და მსხვილკალიბრიან ტყვიამფრქვევებსაც იყენებენ. ახალი შინაგან საქმეთა სამინისტრო ასეთ შემთხვევებში საქმეში ჩარევით თავს არ იტყობს და მხარეებისადმი სიტყვიერი მონოდეტებით შემოიფარგლება. მაგრამ საერთაშორისო აცხადებენ, რომ ის, რაც დედაქალაქში ხდება, არაფერია რეგიონებთან შედარებით. ზოგერთი მათგანი საერთოდაც აცხადებენ, რომ საკუთარ მიწაზე თავადაა ბატონ-პატრონი და „დედაქალაქის დიქტატა“ აღარ დემორჩილება. **რაც შეეხება ადამიანის უფლებებს, კადაფის დროს ამ მხრივ საქმე ბევრად უკეთესად იყო. გაეროს მონაცემებით ახლა ლიბიაში სამოცამდე კერძო ციხეა, რომლებშიც პოლიტიკის რვა ათასამდე მხარდამჭერი დამწყვეტული გაეროს ადამიანის უფლებათა უმადლესი კომისრის, ნაი პოლის განცხადებით, იქ შექმნილია მდგომარეობა, რომლის დროსაც შესაძლებელია დაკავებულთა სასტიკი მოპყრობა და მათი წამება. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ამ პატიმრებს მუდმივად აწამებენ, შემდეგ კი სამკურნალოდ აგზავნიან.** როგორც ორგანიზაციამ „ექიმები საზღვრებს გარეშე“ განაცხადა, ამ პატიმრებს სამკურნალოდ იმითომ გზავნიან, რომ ახალ დაკითხვებს და შესაბამისად წამების ახალ ციკლს გაუძლონ. მხოლოდ ამ ორგანიზაციამ, სულ მცირე, 115 ამგვარ პაციენტს გაუსწია დახმარება. წამების მოკლულთა შორის არის ჯამახირის ყოფილი ელჩი საფრანგეთში ომარ ბრეგემი. მისი ცხედრის გაკვეთის შედეგად გამოვლინდა, რომ ბრეგემს, რომელიც ოპოზიციური ძალების მიერ შეპყრობიდან ერთ დღე-ღამეში გარდაიცვა-

ლა, ნეკნები დაუმტვრიეს, ფრჩხილები დააძრეს და მათ რახით სცემდნენ.

რაც შეეხება ეგვიპტეს, რევოლუციამ ეს ქვეყანა ნამდვილად გახადა დემოკრატიული, მაგრამ გაიკვია, რომ „ხალხის მმართველობა“ ეგვიპტურ ვარიანტში მნიშვნელოვნად განსხვავდება დემოკრატიის იმ გაგებისაგან, რომელიც დასავლეთის ლიბერალურ სახელმწიფოებშია ფეხმოკიდებული.

იანვრის შუა რიცხვებში ქვეყანაში, როგორც იქნა, დასრულდა სამსაფუხურიანი არჩევნები და მისმა შედეგებმა ნათლად დაადასტურა ეპიკრიტიკული ხალხის მისწრაფებები: ტოტალური გამარჯვება ისლამისტურმა პარტიებმა მოიპოვეს. პირველ ადგილზე ეპიკრიტიკული საზოგადოებრივი ზომიერი „მძებრი მუსლიმანები“ არიან. თავისუფლებისა და სამართლიანობის პარტიის ნიღბით ამ ბაერთიანებამ პარლამენტში 498 ადგილიდან 235 მოიპოვა. მეორე ადგილზე ისაა, ვისაც ეპიკრიტიკული რადიკალურს უწოდებენ — სალაფიტებმა პარლამენტში 127 ადგილი დაიკავეს.

რეალისტური პარტიების გამარჯვების შედეგ ეპიკრიტიკული ხალხის მისწრაფებები და მისმა შედეგებმა ნათლად დაადასტურა ეპიკრიტიკული ხალხის მისწრაფებები: ტოტალური გამარჯვება ისლამისტურმა პარტიებმა მოიპოვეს. პირველ ადგილზე ეპიკრიტიკული საზოგადოებრივი ზომიერი „მძებრი მუსლიმანები“ არიან. თავისუფლებისა და სამართლიანობის პარტიის ნიღბით ამ ბაერთიანებამ პარლამენტში 498 ადგილიდან 235 მოიპოვა. მეორე ადგილზე ისაა, ვისაც ეპიკრიტიკული რადიკალურს უწოდებენ — სალაფიტებმა პარლამენტში 127 ადგილი დაიკავეს.

გაუწიან ლვთისმეტყველი იუსუფ კარდავი აცხადებს, ქვეყანაში მალე ქურდობისათვის ხელეებს დააჭრიან დამნაშავენი. „ეს შარიათის კანონებია და თავად ბუნების კანონებია, — აცხადებს იგი. — მე ვთვლი, რომ პირველი ხუთი წლის მანძილზე არ უნდა იყოს ხელეების მოჭრა, ეს პერიოდი შარიათის ქვეყნარტი კანონის ქადაგებას უნდა დაეთმოს“. „მძებრი მუსლიმანები“ ხედებიან, რომ ტურიზმი, რომელიც ქვეყნის საერთო შიდა პროდუქტის 10%-ს ავსებს, მნიშვნელოვანია და აცხადებენ, რომ ამ მიმართულებით არაფერს შეცვლიან. სალაფიტებმა კი უკვე გამოაცხადეს, რომ ქვეყნის უცხოელი სტუმრების ქვეყნის წესები უნდა კორექტირდეს, მაგალითად, სექსუალური ნიშნის მიხედვით დაიყოს პლაჟები. ბიზნესმენებისთვის უკვე ყველაფერი ნათელია. მათ შეკითხვების გარეშე გააქვთ აქტივები ეგვიპტეში. 2012 წლის იანვარში ქვეყნის ოქროს სავალუტო რეზერვების მოცულობა წინათვის მაჩვენებელზე 1,77 მილიარდით ნაკლები იყო და 16,35 მილიარდს შეადგენდა. **მუჰარამის რაზმის შიმაღვებ მოქროს სავალუტო რეზერვის მოცულობა განახლებდა.**

სირიელთა მნიშვნელოვანი ნაწილისათვის ეგვიპტის მსგავსი ისლამური სახელმწიფო არაფრითაა ლიბიურ ანარქიაზე უკეთესი. ისინი შიშობენ, რომ ხელისუფლებამ მოსული სუნიტები, რომელთაც საულის არაბეთიდან დაყაზირიდან დააფინანსებენ, ახლოადმოსავლური ტრადიციის შესაბამისად დაიწყებენ ნაციონალური უმცირესობების, განსაკუთრებით ირანთან ასოციირებულთა, მოსპობას, ამიტომ სირიელები მზად არიან, თავიანთი პრეზიდენტის — ბაზარ ასადის მიერ დაპირებულ რეფორმებს დაელოდონ.

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

კოლექტივიზაცია მილიონობით მუშახელი გამათავისუფლა და ქალაქისკენ წარმართა. 1927-28 წლებში სოფლიდან ქალაქში გადასახლდა 18,7 მილიონი ადამიანი. თუ 1926 წლისთვის ქალაქებში ცხოვრობდა საბჭოთა კავშირის მოსახლეობის 18 პროცენტი, 1939 წლისთვის ქალაქის მოსახლეობის რაოდენობამ 33 პროცენტს მიაღწია.

როპის ნახევარს მაინც გამოკვებავდა, რაც ასევე სიცრუე აღმოჩნდება რეალური ციფრების განხილვისას. აქვე შევნიშნოთ, რომ ყველა მონაცემი სპეციალური სტატისტიკური კრებულებიდან არის მოხმობილი.

№2 ცხრილი წარმოადგენს სტატისტიკური მონაცემები, რომლებიც ხუთი ძირითადი მარცვლული კულტურის 1913 წელს განხორციელებული ექსპორტის სურათს გვიჩვენებს.

ნ. ცხრილი №2

აქვე შევნიშნოთ, რომ ეს ცხრილი არცთუ ზუსტად გადმოგვცემს მსოფლიო ხორბლის ბაზრის საერთო სურათს, რადგან ქვეყნების ამ რაოდენობაში ერთგვარად გაზავდა ევროპის სახელმწიფოები (პოლანდია, გერმანია, ბელგია, ავსტრო-უნგრეთი), რომლებიც სინამდვილეში იმპორტიორი ქვეყნები იყო — პური უფრო მეტი შეჰქონდათ, ვიდრე გაჰქონდათ. მაგალითად, პოლანდიამ, რომელიც აქტიურად იყო დაკავებული პურის ტრანზიტური ვაჭრობით, 1913 წელს 57430,0 ათასი ფუთი საკუთრივ მოწეული ხორბლის მოსავლის პირობებში, მოახერხა 219382,0 ათასი ფუთის გატანა, რადგან ქვეყანაში შეიტანა 325130,0 ათასი ფუთი.

აქედან გამომდინარე, თუ გვსურს, გავიგოთ, ვინ ვის აპურებდა, უნდა გავხილოთ, უნდა გავარკვიოთ პურის ექსპორტის არა მარტო მოცულობა, არამედ სხვაობა ექსპორტსა და იმპორტს შორის. თუ როგორ სურათს მივიღებთ ამ შემთხვევაში, მკითხველებს ვინვეთ №3 ცხრილთან.

ნ. ცხრილი №3

ამ ცხრილიდან ირკვევა, რომ რუსეთში მარტოვე მარცვლული უმსხვილესი ძველანა, მარტოვე პირველადი იგი იყო უმარცვლესი ნაწარმი, რომლის მოსახლეობა რუსეთისაზე 21,4 ჯერ ნაკლები იყო. აქედან გამომდინარე, ნახევარი მილიონი მსოფლიოს გამოკვების უზრუნველყოფის მიზნით, აქედან საკუთარი მოსავალი 6755,2 მილიონი იყო, ანუ 81 პროცენტი, სუფთა იმპორტი — 1581,6 მილიონი ფუთი (19 პროცენტი), მათ შორის რუსეთის წილი — 6,3 პროცენტი. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, რუსეთიდან მიწოდებული საექსპორტო მარცვლული ევროპის პურის მო-

ხმარებელთა მხოლოდ ერთი მეტიეჭსმეტედი დააკმაყოფილა.

მაგრა-ვიპილი

მონაცემები მონაცემებად, მაგრამ იქნებ იმ პერიოდის რუსეთის იმპერიაში სხვა პროდუქტების ისეთი სიუხვე იყო, რომ მოსახლეობის დასაკმაყოფილებლად ამდენი პური საჭირო არც იყო? ჩავიხედოთ ისეთ ავტორიტეტულ რეგულაციამდელ გამოცემაში, როგორც ბროკაუზისა და ევრონის „ახალი ენციკლოპედიური ლექსიკონი“. სტატია „შიმშილი“ („Тощота“), რომელშიც საკმაოდ დიდი მონაკვეთი ეთმობა საკითხს „შიმშილი რუსეთში“.

ამ პუბლიკაციის მოკლე შინაარსი ასეთია: 1872 წელს შიმშილმა მოიცვა მაინცდამაინც ის გუბერნია, რომელიც მანამდე რუსეთის უმდიდეს პურის ბელად ითვლებოდა. ლაპარაკია სამარის გუბერნიაზე. 1891 წლის შიმშილმა 29 გუბერნია კატასტროფის პირას მიიყვანა. XX საუკუნის განმავლობაში სამარის გუბერნია 8-ჯერ შიმშილობდა, სარატოვისა — 9-ჯერ. 30 წლის განმავლობაში უდიდესი შიმშილობა იყო 1880 წელს (ქვემო ვოლგისპირეთი, ტბისპირეთისა და ნოვოროსიის გუბერნიების დიდი ნაწილი), 1885 წელს (ნოვოროსია და არაშავშიანიადაგვიან გუბერნიები კალუგადან ფსკოვამდე); 1892 წელს — შიმშილობა ცენტრალურ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ გუბერნიებში, დაახლოებით ამავე რაიონებში — 1897 და 1898 წლებში შიმშილობა; მეოცე საუკუნეში — 1901 წლის შიმშილობა ცენტრის, სამხრეთისა და აღმოსავლეთის 17 გუბერნიაში; 1905 წელი — შიმშილობა 22 გუბერნიაში, მათ შორის, არაშავშიან რაიონის ფსკოვის, ნოვოროსიის, ვიტებსკის, კოსტრომის გუბერნიებში; ამას მოჰყვა 1906, 1907, 1908 და 1911 წლების შიმშილობები უპირატესად აღმოსავლეთ და ცენტრალურ გუბერნიებში, ნოვოროსიაში (იხილეთ დასახელებული ენციკლოპედიის მე-14 ტომი).

მკითხველი უთუოდ დარწმუნდება, რომ შიმშილობა რუსეთში იშვიათი მოვლენა არ იყო. რით იყო ეს გამოწვეული?

სპეციალურ და ენციკლოპედიურ გამოცემებში განმარტებულია, რომ შიმშილობის მიზეზები ხორბლის გაცეცხლაში არ დევს, არამედ მის წარმოებაში, და, უნდა გავხილოთ, რა მოსახლეობის უკიდურესი ცვალებადობით მათი დაბალი აბსოლუტური სიდიდითა და მოსახლეობის მიწით არასაკმარისი უზრუნველყოფით. ეს კი ხალხს საშუალებას არ აძლევს, მოსავლიან წლებში დააგროვოს ფულის ან პურის მარაგი. მოსახლეობის ე-

Table with 3 columns: Category, Absolute Value, and Percentage. Categories include Grain, Flour, etc. Total 100.00%.

ნახევარი მილიონი გამოკვება კუსთა ლაპარაკი კი ნარკოტულია, თუნდაც იმიტომ, რომ რუსეთიდან ექსპორტირებული სოკლის 98 პროცენტი ევროპაში იგზავნებოდა

თმობარი ზრდის პირობებში, აღნიშნავდნენ ქსპარტები, რუსეთში მონაწილე მოსახლეობის ევროპულ-თანაშემადგენი ქალიან დაბალია. მოსახლეობის 68 პროცენტი, რომელიც შავშიანიადაგვიან რაიონებს სარკოვს, პარ მონაწილეობს მარცვლულს უსხ-მოსავლიან წლებშიც კი. 1911 წლის შიმშილობის გაცილებლად დაგვიანა, რომ შედარებით უხვეშიან სამხრეთ-აღმოსავლეთ გუბერნიებში 1909 და 1910 წლების უხვეშიანობის შემდეგაც კი მოსახლეობის ერთ მე-სამედზე ნაკლებმა შეძლო პურის მარაგის დაზოგვა, — ნათქვამია ბროკაუზისა და ევრონის ენციკლოპედიაში.

ნიშანდობლივია, რომ იმ პერიოდში ხაზგასმითაა გამოყოფილი კიდევ ერთი პრობლემა, რომელიც შიმშილგონად აბრკოლებდა პურის მარაგის დაგროვებას. ეს იყო ხორბლის ექსპორტი, რომელიც უპირატესად არყის გამოსახდელად იყო მიმართული.

ხალხს კატასტროფულად აკლდა საკვები. უმსხვილესი კონსერვატული გაზეთის წამყვანი თანამშრომელი მიხაილ მენშიკოვი 1902 წლის აგვისტოში წერდა:

„ახალწვეულთა 40 პროცენტს სამხედრო სამსახურში განწვევამდე არ ეჭამა ხორცი. სამსახურში მყოფი ჯარისკაცი, კარგი პურის გარ-

და, ხორციან კომბოსტოს სუფსა და ფავას ჭამს, ანუ იმას, რაზეც ბევრს წარმოადგენს არ აქვს სოფელში“.

900-იანი წლების პუბლიკაციებში აღნიშნულია, რუსული არმიის ჯარისკაცები დაჩინავებულები არიან, წვევამდელთა უდიდესი რაოდენობა სამხედრო სამსახურისთვის გამოუსადეგარია. ეს კი გამოწვეულია არასრულფასოვანი კვებით. „ნუთუ არაფერს ნიშნავს, — წერს უკვე ნახსენები მენშიკოვი, — ჩვენი სამარცხვინო ბავშვთა სიკვდილიანობა, რომლის მსგავსი არსად მსოფლიოში არ გვხვდება, როცა ცოცხალი სახალხო მასის უმეტესი რაოდენობა ადამიანის სიცოცხლის ხანგრძლივობის ერთ მესამედამდეც ვერ აღწევს?“

ამ ემოციურ ჩანაწერს სტატისტიკური მონაცემები დაატურებს: XIX საუკუნის დასასრულისთვის რუსეთში 5 წლის ასაკამდე 1000 ბავშვიდან მხოლოდ 550 აღწევდა. დასავლეთი ევროპის ქვეყნებში ეს მონაცემი 700-ს აღემატებოდა.

აი, ამ ფონზე სრულიად გაუგებარი თანამედროვე რუსი „პატრიოტების“ მიერ მეფისდროინდელი იმპერიის გაფეტვიება: „ევროპის პურის ბაზარზე რუსეთი თავისი იაფი და ხარისხიანი მარცვლეულით უეჭველი მონოპოლისტი იყო... ხორბლის ფასი ევროპაში გაცილებით ძვირი იქნებოდა, იაფი პურის ექს-

პორტს ამერიკელი, კანადელი და არგენტინელი მიმწოდებლები მანა რომ არ დაეოკებინა“.

აი, ესაა სიხარული ხალხის უბედურებასა ზედა. სად უნდა ექებნა რუსეთს გამოსავალი?

რატომ იყო აუცილებელი კოლექტივიზაცია?

ცნობილია, რომ ბოლშევიკების ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ მემამულეებისა და კულაკების მიწები ექსპროპრირებული იქნა და განხორციელდა ლოზუნგი — „მიწა — გლეხებს!“ — მიწა დაურიგდა გლეხებს. მაგრამ ახალი ხელისუფლების წინაშე უტყდადვე წამოიჭრა სასაქონლო ხორბლის უემარობის პრობლემა: გლეხებმა ხორბლის მოყვანა გასაყიდად კი არა, საკუთარი მოხმარებისთვის დაიწყეს. ამ პერიოდში ქალაქების უზრუნველსაყოფად ხორბლის გაყიდვის პროცენტი მკვეთრად დაეცა და ომამდელი პერიოდის 37 პროცენტზეც ვერ შეადგინა.

ეს კი ნიშნავდა, რომ მსხვილი მეურნეობების წვრილ მეურნეობებამ დახანძრება, წვრილებისა კი — უწვრილებად, რაც 1918 წელს დაიწყო, სრულიად უპერსპექტივო იყო სოფლის მეურნეობის განვითარების თვალსაზრისით, რადგან პრიმიტიული, ნახევრადნატურალური მეურნეობის ჩარჩოებში რჩებოდა და სასაქონლო მარცვლეულის მხოლოდ მინიმუმის მოცემა შეეძლო.

სასაქონლო მარცვლეულის უმარობის პირობებში განხორციელდა სოფლის მეურნეობის მოსახლეობის 18 პროცენტი, 1939 წლისთვის ქალაქის მოსახლეობის რაოდენობამ 33 პროცენტს მიაღწია.

მკვეთრად გამწვავდა. ახალი რიგითი ჩან კაი-შიმ გადატრიალება მოახდინა. 27 მაისს ინგლისმა შეწყვიტა დიპლომატიური ურთიერთობა საბჭოთა კავშირთან. 7 ივნისს თათარობრანტმა ვარუ-ვაში მოქალაქეობის მიწის საბჭოთა კავშირის ელჩი ვიქტორი. როგორც მაშინ ამგობდნენ, ჰაერში ომის სუნი დატრიალდა.

ამ სიტუაციაში გლეხებმა ხორბალი გადამაღეს, რათა შემდგომ ძვირად გაეყინათ: „დადგა მომენტი, როცა ჩვენთან მანუფაქტურას პურზე ცვლიან, — წერდნენ მაშინ საბჭოთა ხელისუფლების მონიხალმდებლები, — „სოფლები“ (სსრ კავშირი) ჩვენს დაკრულზე იწეებს ცეკვას. იყო ასე, გაფულვებით, სანამ რუბლს არ გადაიხდიან ერთ ფუთ ჭვავში და ორ რუბლს — ერთ ფუთ ხორბალში“.

თუ 1927 წლის იანვრისთვის დამზადებული იყო 428 მილიონი ფუთი მარცვლული, 1928 წლის იანვრისთვის — მხოლოდ 300 მილიონი ფუთი, შიმშილი ვითარდებოდა ერთადერთი გამოსავალი შეიქმნა ყოფილიყო მსხვილი მეურნეობების შექმნა, რომლებიც ძველსთვის სასაქონლო მარცვლეულის აუცილებელ მარაგს შექმნიდნენ.

ეს იყო პირველი მიზეზი. მეორე მიზეზი კი იყო ინდუსტრიალიზაციის ფორსირებული განვითარება. განვითარებულ ქვეყნებს საბჭოთა კავშირის ჩამორჩენამ კრიტიკულ დონეს მიაღწია. პირველი მსოფლიო ომით გამოწვეულმა გაპარტახებამ რევოლუციისა და სამოქალაქო ომის შედეგად კიდევ უფრო „გაშალა ფრთები“. აშკარა გახდა, რომ სიტუაციის რადიკალურად შეცვლის გარეშე მომდევნო ომი (რომლის „სუნიც კავრში ტრიალებდა“) რუსეთისთვის უკანასკნელი იქნებოდა — რუსეთი, როგორც ქვეყანა, როგორც სახელმწიფო, შეწყვეტდა არსებობას.

მაგრამ მრეწველობის განვითარებულ მხოლოდ დაზღვევის საკმარისი არ არის, ისინიც აუცილებლად საჭირონი არიან, ვინც ამ დაზღვევას აამუშავებენ. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, აუცილებელი იყო სოფლიდან ქალაქში სამუშაო ძალის მუდმივი მოდინება. ადამიანი თავისი ბუნებით კონსერვატიულია და ძნელად ეგუება ცხოვრების წესის შეცვლას. რეგულაციამდელ პერიოდში სოფელს, უპირველეს ყოვლისა, მცირემიწიანი გლეხები ტოვებდნენ. რეგულაციამ გლეხებს, მათთვის მიწების დარიგებით, გამოაცალა ქალაქში გადასახლების სტიმული.

კოლექტივიზაცია მილიონობით მუშახელი გამათავისუფლა და ქალაქისკენ წარმართა. 1927-28 წლებში სოფლიდან ქალაქში გადასახლდა 18,7 მილიონი ადამიანი. თუ 1926 წლისთვის ქალაქებში ცხოვრობდა საბჭოთა კავშირის მოსახლეობის 18 პროცენტი, 1939 წლისთვის ქალაქის მოსახლეობის რაოდენობამ 33 პროცენტს მიაღწია.

გაბრკელება იქნება

კავოლუსიამდელ პერიოდში სოფელს, უპირველეს ყოვლისა, მცირემიწიანი გლეხები ტოვებდნენ. კავოლუსიამ გლეხებს, მათთვის მიწების დარიგებით, გამოაცალა ქალაქში გადასახლების სტიმული

გეოგრაფია

www.geworld.net

თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

ჩიკრილი აღიარებდა, რომ სპულდა საბჭოთა კავშირი, მაგრამ არა ფაშისტური გერმანია, რომელიც მან მტრად აღიარა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ინგლისის ბავლეანს ეპროპასა და მთელ მსოფლიოში სწორედ ჰიტლერი დაემუქრა. სტალინსაც და ჰიტლერსაც შესანიშნავად ესმოდათ, რომ მათი დაპირისპირება ხელს აძლევდა, უწინარეს ყოვლისა, ინგლისს, რომელიც თავის მოკავშირეებთან ერთად შეიძლება თავს დასხმოდან დასუსტებულ გამარჯვებულ მხარეს.

რუდოლფ ბალანდინი, სერგეი მირონოვი

სტალინის აპოქა

გაბრძელება. დასაწყისი იხ. №1-6 (139-144)

დიპლომატიური ორთახროლები

ჰიტლერის სისტემა ორიენტირებული იყო რასიზმზე, სხვა ხალხების ჩაგვრაზე, ზედაპირის ფორმირებაზე. სტალინის სისტემა მიმართული იყო ექსპლუატატორების, საზოგადოების პარაზიტული ფეოდალების (სისხლის სამართლის დამნაშავეებისა და სპეკულანტების ხაზინის ქურდებისა და ნომენკლატურული ჩინოვნიკების, მომხვეჭელებისა და კორუფციონერების) წინააღმდეგ.

ჰიტლერის სისტემა მიმართული იყო საიმისოდ, რომ ექსპლუატატორად გაეხადებინათ „რჩეული“ ერი. ამით იგი ემსგავსებოდა ბრიტანეთის იმპერიას და არა საბჭოთა კავშირს. ეს ყველაფერი უნდა გავითვალისწინოთ, რათა გავიგოთ, რატომ მიიჩნეოდა ჰიტლერი თავის საბოლოო მიზნად საბჭოთა კავშირის განადგურებას, რაშიც მას წლების განმავლობაში მხარს უჭერდა ჩემბერლენი.

შეიძლება უცნაურადაც კი მოგვეჩვენოს, რომ ჩერჩილი მხარს არ უჭერდა თავის წინამორბედს, მაგრამ ამას ხელს უშლიდა ოთხი მნიშვნელოვანი მომენტი.

პირველი, საზოგადოებრივი აზრი ინგლისში, უწინარეს ყოვლისა, მუშათა კლასი საბჭოთა კავშირთან მეგობრული ურთიერთობის მომხრე იყო. მეორე, გერმანიის იტალიისა და გასწინადა პრეტენზია დიდი ბრიტანეთის ზოგიერთი კოლონიის ხელში ჩაგდება. მესამე, თავის საგარეო პოლიტიკაში ჰიტლერი კარგად იყენებდა „საბჭოთა საკითხს“. მეოთხე, პოლონეთსა და რუსეთს ხელში თუ ჩაიგდებოდა, გამოირიცხებოდა არ იყო ჰიტლერს გასწინადა სურვილი დაფრანკეთის და ინგლისის სამხრეთის დასუსტების.

ჰიტლერის დიპლომატიკა თავის სასარგებლოდ იყენებდა შუთავსებულ დაპირისპირებას, ერთის მხრივ, კაპიტალისტურ მხრივ, მშრომელთა სახელმწიფოებს შორის, იგი ხან დასავლეთს ეფიცებოდა ძმობაში, ხანაც იგივეს აკეთებდა აღმოსავლეთთან მოლაპარაკების დროს. ეტყობა, იგი მუდმივად ანგარიშობდა, რით დაენყო: ჯერ დაეყრყო დასავლეთი და ცენტრალური ევროპა იტალიისა და თურქეთის მოკავშირეობით, შემდეგ თავს დასხმობდა საბჭოთა კავშირს, თუ თავიდანვე წარმართა თავისი აგრესია საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ.

პირველ შემთხვევაში მისი მონიშნულმა დევიზებმა იქნებოდა ძლიერი ქვეყნები: ბელგია, საფრანგეთი და ინგლისი (მათთან შესაძლო კავშირში მყოფი ჩეხოსლოვაკია, პოლონეთი და საბჭოთა კავშირი). მეორე შემთხვევაში ჯერ უნდა დაემორჩილებინა ავსტრია, ჩეხოსლოვაკია, პოლონეთი, ბალტიისპირეთის პატარა სახელმწიფოები და ფინეთი. საბოლოოდ მან ეს გაააზრია.

მას უხდებოდა გადაელახა დასავლეთის ქვეყნების წინააღმდეგობა, მათ შორის, ფაშისტური იტალიისაც კი (სამხრეთის მიმართულებით გერმანიის გაფართოების შემთხვევაში). არსებობდა ინგლისისა და საფრანგეთის მხრიდან სამხედრო ჩარევის საფრთხეც მათი მეგობარი ჩეხოსლოვაკიისა და პოლონეთის დაცვის გამო. ეს ყველაფერი ძალიან აერთიანებდა ჰიტლერის პოლიტიკურ მანევრებს. მით უფრო, მას პრინციპული შესაძლებლობა ჰქონდა ან დასავლეთის, ან აღმოსავლეთის მოკავშირე გამხდარიყო. პირველ ვარიანტში მას მოუხდებოდა რუსეთთან ომის დაწყება.

მეორე ვარიანტში შეიძლება ხელთ ეგდო დანაწევრებული ბრიტანეთის იმპერიის მსუყე ნაჭრები. მაგრამ ძნელი იყო მინდობოდა საბჭოთა კავშირის ხელმძღვანელობას, რომელიც მისი იდეოლოგიური მტერი იყო.

საით უნდა გადაედგა გამომწვევით ნაბიჯი?

უწინარეს ყოვლისა, ჰიტლერს სჭირდებოდა ვერმანტის სამხედრო ძლიერების გაზრდა და თავისი სამფლობელოს გაფართოება. მაგრამ ჰიტლერს ამ მიმართულებით გადადგმული პირველი ნაბიჯები ჩაეშალა, მიუხედავად იმისა, რომ აცხადებდა — გერმანია დიდ დახმარებას უნეწევრობას იმით, რომ იარაღებოდა, რითაც კომუნისტებისა მიმართული იყვნენ.

ცნობილია, რომ შიდა ბრძოლები საბჭოთა კავშირში დასრულდა 1938 წლისთვის. ანტისტალინელები ამტკიცებენ, თითქოს ომის წინა წლებში ნიუ-იორკში არსის სისხლისიქნა და ცნობილია, აცხადებენ, რომ მოსკეს 40 ათასი ოფიცერი, განსაკუთრებით ბევრი — უმაღლესი ხელმძღვანელი, რომელთა შორის გამოირჩეოდა უნიჭიერესი მარშალი ტუხაჩევსკი.

როგორც ირკვევა, 1937-1939 წლებში ნიუ-იორკიდან დაიბრუნეს 37 ათასი მე-თაური. მათ შორის (მაიქცივით ყურადღება!) 8 ათასი — „ბუნებრივი კლუბით“ (გარდაცვალების გამო, ავადმყოფობის, ზღვრულ ასაკს მიღწევას, დასაჯების გამო), მორალური გახრწნის თუ სხვა მიზეზით). დარჩენილებიდან დააპატიმრეს 6-მ ათასი; სხვადასხვა მონაცემით, 1-დან 4 ათასამდე კაცი დახვრიტეს. ნიუ-იორკში ოფიცერთა საერთაო რაოდენობა 1941 წლისთვის 680 კაცს აღწევდა.

ამ ციფრების შემყურე ვერ იტყვის, არამედ აღუზნაღერებელი დანაკლისი განიცადა.

ტუხაჩევსკის მხედართმთავრული მონაცემები ვარშავისკენ „ელვისებური გადასვლის“ (ა. ბულაკის გამოთქმა) დროს გამოვლენდა. სამაგიეროდ მან წარმატებით ჩაახშო ამბოხი ცენტრალურ რუსეთში, როცა მილიონამდე რუსი გლეხი დაიღუპა. ციხეში ყოფნის დროს, როცა ტუხაჩევსკიმ აღიარა თავისი დანაშაული, მან დიდი მოცულობის სტატია დაწერა გერმანიისთან ომის შესახებ. მისი აზრით, გერმანელები შეუტევდნენ უკრაინასა და კავკასიას, მაგრამ არა ბელარუსის გავლით მოსკოვისკენ (რაც მოხდა), არამედ — ლენინგრადისკენ... მანამდე, როცა შეტყვევით ომს გეგმავდა, ნიუ-იორკის აიარალებდა მსუბუქი ტანკებით, ტანკეტებით და მძიმე ბომბდამშენებით. ეს რომ სტალინმა შეიტყო, გასცა განკარგულება, რათა სასწრაფოდ დაენეწყო მძიმე ტანკების, ავიაგამანადგურებლებისა და მორთველოვანი საიდუმლო ბარათები. ეს გადაწყვეტილება მართლაც ბედისმიერი გამოდგა ომის წლებში, როცა არამედ მიიღო შესანიშნავი ტანკები ტ-34, მოიერიშეები ილ-2 და ა.შ.

რა მოვლენები განვითარდა საბჭოთა კავშირის თავდაცვის სფეროში შეიძლება ვიმსჯელოთ, მაგალითად, გერმანიის შეიარაღებული ძალების სამართავლოს საიდუმლო ბარათით, რომელიც 1937 წლის აპრილ-მაისშია შედგენილი: „მარშალ ტუხაჩევსკის დაცემის შემართი მიზეზი ჯეროებით გაურკვეველია; უნდა ვივარაუდოთ, რომ იგი თავისი ზღვარგადასული პატივმოყვარეობით დაუპირისპირდა“

და ვოროშილოვს, რომელსაც ახასიათებს სიმშვიდე, გააზრებული მოქმედება და რომელიც სრულად ერთგულებას სტალინს. ტუხაჩევსკის დაცემას გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს. ეს ადასტურებს, რომ ნიუ-იორკი არმია სტალინს ხელთ უჭერია“.

გამოდის, რომ ტუხაჩევსკი, ვოროშილოვისგან განსხვავებით, სტალინის პრემიული არ იყო, სოლომის დაცემას ჰიტლერი დაუპირისპირდა. მნიშვნელოვანი მნიშვნელობა ჰქონდა. სოლო გოლო წინააღმდეგ, რომ სტალინს ხელთ უჭერია ნიუ-იორკი, საზოგადოების დაცემას ჰიტლერი დაუპირისპირდა. მნიშვნელოვანი მნიშვნელობა ჰქონდა. სოლო გოლო წინააღმდეგ, რომ სტალინს ხელთ უჭერია ნიუ-იორკი, საზოგადოების დაცემას ჰიტლერი დაუპირისპირდა.

გერმანელ მეთაურთა შორისაც იყვნენ ჰიტლერის პოლიტიკით უკმაყოფილონი. შეიარაღებული ძალების წარმომადგენელი გასაგებია. გერმანელებისა და საბჭოთა კავშირის არმიების გაერთიანება იქნებოდა გადამწყვეტი ფაქტორი არა მხოლოდ ევროპაში, არამედ, აგრეთვე, აზიაში, აფრიკაში, ახლო აღმოსავლეთში; შესაძლებელი გახდებოდა მსოფლიოს განაწილება (ჩრდილოეთ ამერიკის გამოკლებით) გერმანიისა და ნაწილობრივ იტალიას, რუსეთსა და იაპონიას შორის. არის ცნობები, რომ ამგვარი განაწილების გეგმები არსებობდა. მათ განხორციელებას ხელს უშლიდა სტალინისა და ჰიტლერის

იდეოლოგიების სრული შეუთავსებლობა.

დღევანდელი პოლიტიკებულისტორიკოსები ტყავიდან ძვრებიან, რათა ხაზი გაუსვან მესამე რაიხისა და საბჭოთა კავშირის დიქტატორული რეჟიმების მსგავსებას, რომლებიც თითქოს უპირისპირდებოდნენ ბურჟუაზიული „დემოკრატიების“ „ღია საზოგადოებას“. საამისოდ იყენებენ არგუმენტს, რომ ფაშისტების წინააღმდეგ ომში პირველი ჩაება ინგლისი და მხოლოდ შემდეგ — საბჭოთა კავშირი.

მაგრამ სინამდვილეში დიდი ბრიტანეთის მთავრობა დიდი სიხარულით, ჩემბერლენი კი დამამცირებელი მზადყოფნით აწარმოებდნენ მოლაპარაკებას ჰიტლერთან და ესწრაფოდნენ აღმოსავლეთისკენ მის ორიენტაციას. ჩერჩილი აღიარებდა, რომ სძულდა საბჭოთა კავშირი, მაგრამ არა ფაშისტური გერმანია, რომელიც მან მტრად აღიარა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ინგლისის გავლენას ევროპასა და მთელ მსოფლიოში სწორედ ჰიტლერი დაემუქრა.

სტალინსაც და ჰიტლერსაც შესანიშნავად ესმოდათ, რომ მათი დაპირისპირება ხელს აძლევდა, უწინარეს ყოვლისა, ინგლისს, რომელიც თავის მოკავშირეებთან ერთად შეიძლებოდა თავს დასხმობდა დასუსტებულ გამარჯვებულ მხარეს.

1937 წლის ზაფხულში იაპონიამ გააძლიერა აგრესია ჩინეთის წინააღმდეგ. საბჭოთა კავშირისთვის განგაშის ნიშნად იქცა 1938 წლის აგვისტო-სექტემბერში იაპონელების თავდასხმა ხასანის ტბის რაიონში. იმავე წლის სექტემბრის ბოლოს მიუნჰენში ხელი მოეწერა სამშვიდობო ხელშეკრულებას.

სტალინმა თავისი კონტრსულა განაცხადებდა. მან შიშო ფაშისტების ჩათრევა საბჭოთა კავშირის საზღვრებს დატოვებული ესპანეთის სამოქალაქო ომში. 1936-1937 წლებში სამხრეთის სტალინმა მრავალჯერ, რომელიც ესპანეთის რესპუბლიკის არმიას ათავსებდა საბჭოთა მხარეზე, შიშო ფაშისტების, ტანკისტების, არტილერიებისა და სხვა სამხედრო სპეციალისტების შიშო, რომლებიც რესპუბლიკის მხარეს, განეძღვრა მხარეს იბრძოდნენ. ხაზი უნდა გაესხას, რომ საბჭოთა კავშირი მხარეს უჭირდა ესპანეთის მთავრობას, რომელიც დემოკრატიული წესით იყო არჩეული, დასავლეთის „დემოკრატიები“ კი მის დასაცავად ცდილობდნენ.

რულებას გერმანიის, ინგლისის, საფრანგეთისა და იტალიის ხელისუფლებათა შორის. სსრ კავშირის წარმომადგენლები არ მიუხედავად, ლაპარაკი იყო ჩეხოსლოვაკიის გაყოფაზე, რაც განსაზღვრავდა ჰიტლერული აგრესიის აღმოსავლეთისკენ წარმართვას.

ინგლისელი მკვლევარების — ა. რიდისა და დ. ფიშერის დასკვნით: „მიუნხენის ხელშეკრულება ისტორიკულად მნიშვნელოვანია იმის გამო, რომ იგი ახსნის საბჭოთა კავშირის მიზანმიმართულ პოლიტიკას, რომელიც მიმართული იყო ალ-მოსავლეთისკენ, საბჭოთა კავშირის გულსკენ“.

ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრმა ჩემბერლენმა მიუნხენიდან გაფრენის წინ ჰიტლერს გულახდილად და სიხარულით განუცხადა: „საბჭოთა კავშირზე თავდასასხმელად თქვენსაკენ არის რაიმე ნიშნები გაქვთ თვითმფრინავებში, მით უფრო, რომ უკვე აღარ არსებობს ჩეხოსლოვაკიის აეროდრომებზე საბჭოთა თვითმფრინავების ბაზირების საშუალება“. ფაშისტებმა მართლაც მოახდინეს ამ ქვეყნის ოკუპირება 1939 წლის მარტში და ხელთ იგდეს მისი მძლავრი ინდუსტრიული პოტენციალი, კერძოდ, — ასობით ტანკი, 1,5 ათასი თვითმფრინავი, 43 ათასი ტყვიამფრეკვევი, საომარი მასალის უდიდესი რაოდენობა. გერმანიის ჯარები შევიდნენ ლიტვანში, დაიპყრეს მეშლიის (კლაიპედას) ნავსადგომი.

თითქოს ჰიტლერს ისლადარჩენოდა, რომ დაერტყა საბჭოთა კავშირისთვის. მაგრამ ამისთვის მას სჭირდებოდა ფართო სივრცე მანევრების განსახორციელებლად. საჭირო იყო ჯარის შეყვანა პოლონეთში. ამასთანავე, დაარსებული არ იყო, რომ განაგრძობდა ესპანეთის საკმარისი რესურსი. თანაც არავინ იძლეოდა გარანტიას, რომ სისხლისგან დაცლილ გერმანიას თავს არ დაეცხმოდნენ დასავლელი „მეგობრები“, მასავით მტაცებელი ქვეყნები.

საპ.კპ(მ) XVIII ყრილობის საანგარიშო მოხსენებაში 1939 წლის 10 მარტს სტალინმა ბარაკევიტომ განაცხადა, რომ გერმანიას საბჭოთა კავშირთან საომარ დასავლეთიდან უზიარებდა, რათა „შეძებდა, როცა ისინი დასუსტდებიან, თავიანთი ძალებით გამოვიდნენ ცხინვალზე, გამოვიდნენ, რომ თქმა უნდა, მსოფლიო ინტერესებისთვის“ და უპარანახო ომის დასუსტებულ მონაწილეს თავიანთი პირობები. იაფიცა და სასიამოვნოც“.

სტალინმა ნათლად ახსნა სიტუაცია. ჰიტლერსაც ესმოდა, რაც ხდებოდა. საბჭოთა ლიდერის სიტყვები არაორაზროვნად მიუთითებდა, რომ მათ ქვეყნებს თავიდან უნდა აერიდებინათ ურთიერთკონფრონტაცია. პოლონეთზე თავდასხმის შემთხვევაში ინგლისისა და საფრანგეთის გაგვინის სფეროში იმყოფებოდა, გერმანიას დაემუქრებოდა საპასუოდ არტყმა დასავლეთიდანაც, რადგან სტალინი ამ აგრესიას საბჭოთა

კავშირთან ომის პრელუდიადალიქვამდა.

ამიტომ იყო, რომ ჰიტლერმა მიუნხენიდან მიიჩნია სტალინთან სამშვიდობო ხელშეკრულების დადება, საბჭოთა კავშირისა და გერმანიის გაგვინის ზონების დადგენა ინგლისისა და საფრანგეთის ინტერესების იგნორირებით, რომლებსაც შექმნილ ვითარებაში, საეჭვოა, ომი გამოეცხადებინათ გერმანიისთვის, რომელსაც გარანტირებული ექნებოდა თავდაუსხმელობა ზურგიდან, ანუ საბჭოთა კავშირის მხრიდან.

ასეთი იყო გამართლებულად წარმოდგენილი იმ პერიოდის დიპლომატიური ვითარების სურათი. ყველაზე დიდი ევროპული სახელმწიფოების გარდა, „პოლიტიკურ თამაშებში“ მეტ-ნაკლები აქტივობით მონაწილეობდნენ ისეთი ჯუჯა სახელმწიფოები, რომელიც ვატიკანია, რომელიც როლი სულაც არ იყო მეორეხარისხოვანი. ბევრი რამ, რაც ამჟამად, მრავალი წლის შემდგომი გადასახედიდან ნათელია და გასაგები, იმ დროს საიდუმლოების ბურუსით იყო დაფარული და დეზინფორმაციით არეული. სახელმწიფოთა მეთაურების ზოგიერთი ჩანაფიქრი შეიძლება ვარაუდით გავესწიროთ, მაგრამ დაზუსტებით რაიმეს თქმა შეუძლებელია. მაგალითად, გემორიცხული არ არის, რომ ჩემბერლენი მართლაც იმედოვნებდა, რომ შეძლებდა ფაშისტური გერმანიის დაოკებას მაშინვე, როგორც კი დაკმაყოფილებოდა მისი ტერიტორიული მოთხოვნები.

ამასთან, ჰიტლერი და სტალინი განაგრძობდნენ თავიანთი შეიარაღებული ძალების გაძლიერებას ერთმანეთის წინააღმდეგ საბრძოლველად, რომელიც მხარის გვერდით დადგომა იქნებოდა მიზანმიმართული, მომავალში გამორჩეულად, მანამდე კი გააგრძელებდა თავდასხმის შენარჩუნებას პოლიტიკას, გააძლიერებდა თავისი ევროპაში და იზრუნებდა ბრიტანეთის იმპერიის შესანარჩუნებლად.

ინგლისის მმართველებისთვის გერმანული ფაშისმი

ბრძოლა ხასანის ტბასთან

ჩეხოსლოვაკია პიტლერს გულახდილად და სიხარულით განუცხადა: „საბჭოთა კავშირზე თავდასასხმელად თქვენსაკენ არის რაიმე ნიშნები გაქვთ თვითმფრინავებში, მით უფრო, რომ უკვე აღარ არსებობს ჩეხოსლოვაკიის აეროდრომებზე საბჭოთა თვითმფრინავების ბაზირების საშუალება“.

საბჭოთა სოციალიზმზე გაცხადებით უმჯობესი იყო. ეს არცაა გასაკვირი. საბჭოთა კავშირის საშინაო საქმეებში ჩაურევლობას მხარს უჭერდა ინგლისის მუშათა კლასის მნიშვნელოვანი ნაწილი და გაგვინიანი ინტელიგენციის საკმაო რაოდენობა. სოციალისტური მშენებლობის არაჩვეულებრივი წარმატებები ხაზს უსვამდა კომუნისტების მიერ მისწრაფებას სახელმწიფოს შექმნის უპირატესობას. არსებობდა საშინაო, რომ ეს იდეები გავრცელებოდა და დემოკრატიულად აღიქმებოდა, რაც რეალურად დაემუქრებოდა ბრიტანეთის იმპერიას. ამ ფონზე ჰიტლერის მისწრაფება ინგლისის „მამულების“ ხელში ჩასაგდებად რეალური არ ჩანდა (ყოველ შემთხვევაში, ჩემბერლენისა და მისი მომხრეებისთვის). მაგრამ ჩერჩილი ასე არ ფიქრობდა).

ფაქტი ფაქტად რჩება: საბ-

ჭოთა კავშირის არც ერთ წინადადებას, რომლებიც ევროპაში მშვიდობის შენარჩუნებისკენ იყო მიმართული, არც ინგლისი, არც საფრანგეთი არ ეთანხმებოდნენ. ასეთ ვითარებაში სტალინს იმის იმედოვნება უქნებოდა, რომ ჰიტლერი შეეცდებოდა, თავისი კონტროლისთვის დაექვემდებარებინა მთელი დასავლეთი ევროპა, ჯერ თავს დაესხმებოდა ბელგიასა და საფრანგეთს და მხოლოდ ამის შემდეგ გარისკავდა აღმოსავლეთისკენ გალაშქრებას. ამ დროისთვის კი (1942-43 წლებისთვის) საბჭოთა კავშირი დასარულდება გადაიარაღებას და მზად იქნებოდა აგრესიის მოსაგერიებლად.

ჰიტლერი დარწმუნებული არ იყო, რომ მოცემულ მომენტში — 1938-1939 წლებში სწრაფად გაუსწორდებოდა საბჭოთა კავშირს. ასეც რომ მომხდარიყო, ყველაფერი შეიძლება დამთავრებულიყო ისე, როგორც სტალინი აფრთხილებდა — ინგლისის ჰეგემონიით ომით დასუსტებულ გერმანიას. საეჭვო იყო, რომ ინგლისი და საფრანგეთი შეურიგდებოდნენ მესამე რაიხის შემდგომ მნიშვნელოვან გაძლიერებას.

საქმეის იყო, რა ბედს განუხაზვრავდნენ პოლონეთს, რომელიც საბჭოთა კავშირისკენ გზას უღობავდა ფაშისტებს. პოლონეთში შეჭრას შეიძლება ინგლისისა და საფრანგეთის უკმაყოფილება გაემოწმებინა, მაშასადამე, — მათი დაჯახება გერმანიასთან. ეს უთუოდ მომგებიანი იყო საბჭოთა კავშირისთვის.

ომის მისაღობობათან

შტირლიცის, როგორც ჩვენი მზერის კინოლეგენდა, ფაქტებით არ დასტურდება. სამაგიეროდ უეჭველია, რომ ჰიტლერის ახლო გარემოცვაში იყვნენ ადამიანები, რომლებიც მისი გეგმების შესახებ მნიშვნელოვან ცნობებს აწვდიდნენ საბჭოთა კავშირის შესაბამის ორგანოებს.

ჯერ კიდევ 20-იან წლებში მოსკოვში ყურადღება მიაქ-

ცია პატარა, ჯერ კიდევ რეგიონული პარტიის (რომლის გაგვინა მხოლოდ ბავარიაში ვრცელდებოდა) ლიდერს, ადოლფ ჰიტლერს, თუმცა კომინტერნის ხელმძღვანელი ბუხარინი მას აგდებულად მოიხსენიებდა. მაგრამ სტალინმა ჯერ კიდევ 1926 წელს დაავალა პოლიტიკურ დაზვერვას, ჩანერგილიყო ჰიტლერის პარტიის, რადგან დასავლეთში იმდროინდელი გერმანიის უთხოვრად გულს. ჰიტლერმა ამას ბარდა, არ შიშობოდა ჰიტლერის შოკოლადი პოლიტიკის პოლიტიკოსი და მისი მომხრეები. ჰიტლერის დარწმუნებული არ იყო, რომ მოცემულ მომენტში — 1938-1939 წლებში სწრაფად გაუსწორდებოდა საბჭოთა კავშირს. ასეც რომ მომხდარიყო, ყველაფერი შეიძლება დამთავრებულიყო ისე, როგორც სტალინი აფრთხილებდა — ინგლისის ჰეგემონიით ომით დასუსტებულ გერმანიას. საეჭვო იყო, რომ ინგლისი და საფრანგეთი შეურიგდებოდნენ მესამე რაიხის შემდგომ მნიშვნელოვან გაძლიერებას.

საქმეის იყო, რა ბედს განუხაზვრავდნენ პოლონეთს, რომელიც საბჭოთა კავშირისკენ გზას უღობავდა ფაშისტებს. პოლონეთში შეჭრას შეიძლება ინგლისისა და საფრანგეთის უკმაყოფილება გაემოწმებინა, მაშასადამე, — მათი დაჯახება გერმანიასთან. ეს უთუოდ მომგებიანი იყო საბჭოთა კავშირისთვის.

ჰიტლერის დარწმუნებული არ იყო, რომ მოცემულ მომენტში — 1938-1939 წლებში სწრაფად გაუსწორდებოდა საბჭოთა კავშირს. ასეც რომ მომხდარიყო, ყველაფერი შეიძლება დამთავრებულიყო ისე, როგორც სტალინი აფრთხილებდა — ინგლისის ჰეგემონიით ომით დასუსტებულ გერმანიას. საეჭვო იყო, რომ ინგლისი და საფრანგეთი შეურიგდებოდნენ მესამე რაიხის შემდგომ მნიშვნელოვან გაძლიერებას.

საბჭოთა დიპლომატიის, ვ. პავლოვის პირადი შთაბეჭდილება კი ასეთი იყო: „ჰიტლერი ყოველთვის დამოუკიდებლად, კარნახის გარეშე ლაპარაკობდა. მისი სიტყვა ლოგიკური იყო. სტალინი ამბობდა, რომ ჰიტლერი ნიჭიერი ადამიანია, მაგრამ — ჭკუამოკლეა“.

გერმანელი დიპლომატი ბარონი ფონ პუტილიცი იხსენებდა, რომ მას ყოველთვის აც-

ვიფრებდა ჰიტლერის არაჩვეულებრივი მესიერება. რომელიც დოკუმენტს ერთხელ მანაც თუ ნაკითხავდა, ერთი საათის შემდეგ შეეძლო მისი თითქმის სიტყვა-სიტყვით გამეორება.

მესამე რაიხის უშიშროების სამსახურის სამმართველოს უფროსი შელენბერგი ასე ახასიათებდა ჰიტლერს:

„ნაწილობრივ საფუძვლიან, ნაწილობრივ დილტანტურ ცოდნასთან ერთად, რაც შეზღუდული იყო ბურჟუაზიული თვალთახედვით, ჰიტლერს გააჩნდა ალღოს მსგავსი პოლიტიკური ინსტიქტი. მას ჰქონდა ჩაგონების უნარი, რომელსაც კარგად იყენებდა. სიამოვნებით იყენებდა ამ უნარს თანამოსაუბრეებზე გაგვინის მოსახდენად, ისეთ დადამიანად საკუთარი თავის წარმოსაჩენად, რომელსაც არაჩვეულებრივი და ღრმა ცოდნა აქვს. ამ შთაბეჭდილებას აძლიერებდა დისკუსიის წარმართვის უნარით. ამას ოსტატურად ახერხებდა. კამათის დროს მას გამოცდილი სპეციალისტების დისკუსიის წარმართვის უნარით. ამას ოსტატურად ახერხებდა. კამათის დროს მას გამოცდილი სპეციალისტების დისკუსიის წარმართვის უნარით. ამას ოსტატურად ახერხებდა. კამათის დროს მას გამოცდილი სპეციალისტების დისკუსიის წარმართვის უნარით.“

მოლოტოვი, რომელსაც ჰიტლერთან ურთიერთობის გამოცდილება ჰქონდა, მრავალი წლის შემდეგ აღნიშნავდა მის არაჩვეულებრივ მობილიზებას, მიზანსწრაფვას და თანმიმდევრულობას. უეჭველია, რომ ჰიტლერი კარგი პრაქტიკული ფსიქოლოგი იყო. მისი ენერჯია და შრომისუნარიანობა უზარმაზარი იყო. ამას უნდა დაემატოთ ერთი როლიდან მეორეში გადასვლის უნარი: ახალგაზრდობაში იგი მსახიობის ოსტატობას ეუფლებოდა.

1933 წელს სტალინს უფლები მისი მოსკოვში აღინიშნა გერმანიის-საბჭოთა კავშირის ყველა სფეროში ღრმა და მრავალმხრივი ურთიერთობის შეკვეთით. სტალინმა იცნო, რომ ჰიტლერი თავის მთავარ მიზანზე მიჩნევიდა კომუნისტების მოსახდენად და საბჭოთა კავშირის გერმანიის კოლონიად გადაქცევა.

საბჭოთა კავშირის საერთაშორისო მდგომარეობა მკვეთრად გაუარესდა. მილიტარიზმის ცენტრს შორეულ აღმოსავლეთში დაემატა ახალი, გაცილებით საშიში კერა — იაპონიაში.

სტალინს განსაკუთრებით აწუხებდა ჰიტლერის საგარეოპოლიტიკური ხაზი, რომელიც მიმართული იყო გერმანიის პოლონეთთან კავშირის დასამყარებლად და აშკარად ანტისაბჭოთა ხასიათს ატარებდა. 1934 წლის იანვარში გაფორმდა გერმანია-პოლონეთის ხელშეკრულება. ტრადიციული გერმანული მისწრაფება აღმოსავლეთის ტერიტორიებისკენ შეერწყა ოდინდელ რუსოფობიას. საბჭოთა საგარეო პოლიტიკის ორიენტირება ლონდონსა და პარიზზე მამინ საფუძვით გამართული და ერთადერთი გონივრული ვარიანტი იყო.

გაბრკელება იქნება რუბრიკას უძღვება არმაზ სანაბლიკა

ესენი დაბოლოვდა, მხოლოდ სორციალი სიაგის მოწევი არიან. უხამსი სიტყვებით, გაშიშვლებული ველურებით აღიქვამენ მოვლენებს, რაც გულსამარცხია. ეს შედეგია იმისა, რომ მომრავლდნენ პედაგოგები, გაორებული ორიენტაციის ადამიანები, მათთვისაა და ლესბოსელები... რომელი ნორმალური მწერალი იკადრებს იმას, რასაც ეს დამთხვევები კადრულავენ? ერთ სატელევიზიო გადაცემაში ახალგაზრდა გამოვიდა, მწერალი ვარო, თავი მოჰქონდა რაღაც ნაწილებით. ეს არის ის ნაწარმოებები, რომლებიც პაპიარსებით ერთჯერადია — ნაიკითხავ, გულს აგირავს და სანახევრი გადააგდებ.

უმოსტა

ღმერთო, გვიხსენი ამ ბარყვნილუბისგან!

უფლის გარდა, ვის მივმართო, მართლაც არ ვიცი. უზნეობა და გარყვნილება ყოველი მხრიდან გვიტყვის, გვიტყვის ტელევიზიით, წიგნების ფურცლებიდან თუ თეატრის სცენიდან, რათა დაინგრეს და გაცამტვერდეს ზნეობა, ზრდილობა და სულიერი ღირებულებები, რაც საუკუნეების მანძილზე ამშვენებდა და ალაამაზებდა ერის ღირსებას.

ის უმსგავსობა, რაც რუსთაველის თეატრის ექსპერიმენტულ სცენაზე აჩვენეს, მართო მსახიობების პროტესტის საგნად არ უნდა დარჩეს. მართალია, ის ამაზრზენი ანტისექსუალური — „შემეხე“ არ მინახავს (დემეტო დამიფარე!), რადგან სექსუალურება და ღონისძიებებზე ხშირად შვილიშვილთან ერთად დავდივარ.

რას ემსახურება კულტურის სამინისტრო? რატომ ახლისუფლება დინტელაგენური საზოგადოების ზომბირებით, ბარყვნილი?

რატომ აძლევს უფლებას უზნეობებს, რომ დასცინონ და აბრაზდნენ საზოგადოებას?

მოუთმენელი უმსგავსობა და მკვიდრად ლიტერატურაშიც. გამოჩნდნენ ვაიავტორები, რომლებიც მშობლის ასოსა და უკანალს ხალისით აღწერენ და უხარიათ. გამრავლდნენ სოდომური ცოდვის შვილები და მიაფურთხეს ყოველივე ღირებულს. ვიღაც შებრუნებული აზროვნების მქონე დეისადემ დაჯდა და უპრობლემოდ გამოაქვეყნა „საიდუმლო სირობა“, რომელიც ილიას უნივერსიტეტის წინ, მიაქციეთ ყურადღება, ერის მამის, ილიას სახელობის სასწავლებლის წინ განიხილეს და გამოცემას ტაში დაუკრეს. ამავე უნივერსიტეტში 2011 წლის ლიტერატურული პრემია მიაჩნია ვინმე ზაზა ბურჭულაძის ნაწარმოებს „გასაბერი ანგელოზი“. ეს ის ბურჭულაძეა, რომელმაც უხამსი ქმედება ჩაიდინა ქუთაისში — ოპერის თეატრში პოეტი ქალბატონის იუბილეზე მოულოდნელად ავარდა სცენაზე და იღრიალა: „ქუდებს — სიცოცხლე, ბოზებს — სიკვდილი“. ამგვარად ადამიანმა, რომელსაც ელემენტარული პატივისცემა არ აქვს არც საზოგადოების და არც საკუთარი თავისა, რა ღირებული უნდა შექმნას და შესთავაზოს მკითხველს? ან ამგვარმა გაუკუღმართებულმა აზროვნების ვითომც მწერალმა რით მოაწონა საკუთარი შემოქმედება უნივერსიტეტის რექტორს, თევზაძეს?.. ალბათ, თავდაც ასეთია, რაკი უხამსობა და სიბილნე იზიდავს.

ვის ორიენტაციად რელიგიური ადამიანები, რომელთა შორის ძალიან ბევრი ახლისუფლებას აძლევს უზნეობებს?

ესენი დაბოლოვდა, მხოლოდ სორციალი სიაგის მოწევი არიან. უხამსი სიტყვებით, გაშიშვლებული ველურებით აღიქვამენ მოვლენებს, რაც გული-სამრევია. ეს შედეგია იმისა, რომ მომრავლდნენ პედაგოგების ადამიანები, მათთვისაა და ლესბოსელები. რომელი ნორმალური მწერალი იკადრებს იმას, რასაც ეს დამთხვევები კადრულავენ? ერთ სატელევიზიო გადაცემაში ახალგაზრდა გამოვიდა, მწერალი ვარო, თავი მოჰქონდა რაღაც უსახური ნაწილებით. ეს არის ის ნაწარმოებები, რომლებიც პაპიარსებით ერთჯერადია — ნაიკითხავ, გულს აგირავს და სანახევრი გადააგდებ.

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

მოდის ის ვიღაც ზნეობიანად დაბრუნდნენ, საპროტესტო ველური ქვეყანა კონია და ჯუნგლების ხსოვრების წესების დემონსტრირებას ბაკაქვებს სხენაზე

ნარომოდგენილია, შუბრაცხოვნი უფალს. ამათ რომ ნამდვილი, მამაკელები დაბრუნდნენ, სიზმრად და ცხადად ფალოსი არ მოილანდავდნენ.

როგორი თაობები გვეყვლება მომავალში? უზნეობა, უკულტურო, უესთეტიკო, მხოლოდ გართობის მოყვარული, სექსზე მოფიქრალი და უხამსობის მესობები?

თითქმის ყველა ქართველ კლასიკოსს აქვს აღწერილი ქალისა და მამაკაცის ურთიერთობა, ინტიმური პასაჟები, მაგრამ ყველაფერს აქვს ზღვარი.

როგორი ნორმალური მწერალი იკადრებს იმას, რასაც ეს დამთხვევები კადრულავენ? ერთ სატელევიზიო გადაცემაში ახალგაზრდა გამოვიდა, მწერალი ვარო, თავი მოჰქონდა რაღაც უსახური ნაწილებით. ეს არის ის ნაწარმოებები, რომლებიც პაპიარსებით ერთჯერადია — ნაიკითხავ, გულს აგირავს და სანახევრი გადააგდებ.

დაცემაში ახალგაზრდა გამოვიდა, მწერალი ვარო, თავი მოჰქონდა რაღაც უსახური ნაწილებით. ეს არის ის ნაწარმოებები, რომლებიც პაპიარსებით ერთჯერადია — ნაიკითხავ, გულს აგირავს და სანახევრი გადააგდებ.

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

ლობის შენარჩუნება სამარცხვინოა. ვეკითხები გადაცემა „სიმართლის დეტექტორის“ ავტორებს:

— ამხსენით, რას ემსახურება თქვენი უფერული, უხამსი გადაცემა, სხვა ნორმალური ვერაფერი მოიფიქრეთ, რომ ნაგავში არ იქექოთ... არ განუხეთ ეს სიბინძურე?..

საქართველოში ჯერ კიდევ უამრავი მისაბაძი და ღირსეული ოჯახია, მოიწვიეთ ისინი, საზოგადოებას ესაუბრეთ ქალურ და მამაკაცურ ღირსებებზე, ამ ორი ფენომენის სიდიადეზე, ოჯახურ სიმტკიცეზე... ეს უფრო არ ნაადგება ქვეყანას?

თეატრი, კინო, მხატვრული ნაწარმოები, ტელევიზია ჩვენი კულტურის სარკე უნდა იყოს. ვინ გაგაღებთ ამ უზნეობის, ძალადობის, ალვირახსნილობის პროპაგანდას?.. ქართველები არა ხართ?.. ხომ ხედავთ, რა ხდება დედაქალაქში, ახალგაზრდები როგორ იქცევიან: არ იციან მეგობრობა, ერთმანეთის დანდობა, მიტევება; მომრავლდნენ იმპოტენტები, ორიენტაციადარღვეული ახალგაზრდები, ხვალ კი თქვენს შვილს ემუქრება იმპოტენცია და პედერასტობა ან გათხოვდება და უამრავჯერ ნააბორტევი ვერ გააჩენს შვილს, ან კიდევ გახდება ძალადობის მსხვერპლი... მერე უნდა იფიქროთ ამ საშინელ მდგომარეობაზე?

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

დღეს რუსთაველის გვერდით სულნიშნური, ნაგვის მამაკელები ცდილობენ დაბრუნდნენ?

დალესტანში «მუსალაუსკის» პეტიციური მოქალაქე

რუსმა ძალადგებმა სპეცოპერაციის დროს დალესტანში ბანდაჯგუფების მეთაური და მისი დამხმარე განადგურეს. ისინი პოლიციელებისა და რელიგიური მოღვაწეების მკვლელობებში იყვნენ გარეულები. ინფორმაციას ამის შესახებ რუსეთის ნაციონალური ანტიტერორისტული კომიტეტი ავრცელებს. „რუსეთის ფედერალური უსაფრთხოების სამსახურისა და შს სამინისტროს თანამშრომლებმა ბანდის მეთაურს ქვეშევრდების ნეკრების ბლოკირება მოახდინეს. დაკავებისას ბანდის მეთაურს ნინალდგეობა განიეს. საპასუხო ცეცხლის გახსნის შედეგად ორი მათგანი განადგურეს“, — იუწყება კომიტეტი. მათი ინფორმაციით, მოკლულები ამოცნობილი არიან როგორც მაგომედ კასუმოვი — „მუსალაუსკის“ მეთაური და რამოდ მაგაევი — ბოვიკების აქტიური დამხმარე. იგი მათ დროებით საცხოვრებელს, საკვებას და ტანისამოსს აწვდიდა.

საბერძნეთში ოლიმპიის უძველესი არქეოლოგიური მუზეუმი გაიხსნა

საბერძნეთში ოლიმპიის უძველესი არქეოლოგიური მუზეუმი გაიხსნა. მძარცველებმა 65 ფასდაუდებელი არტეფაქტი გაიტაცეს. პოლიციის ინფორმაციით, მუზეუმიში ორი ნიღბიანი მამაკაცი შეიჭრა, მცველი აიძულა, სიგნალიზაცია გაეთიშა, რის შემდეგაც მუზეუმი შეესვლა და ანტიკური არტეფაქტების გატანა მოახერხა. თავდამსხმელებმა დარაჯი სკამზე დააბეს და ვიტრინები ჩაამსხვრიეს. საბერძნეთის კულტურისა და ტურიზმის მინისტრმა მომხდარის გამო თანამდებობიდან გადადგომის შესახებ განცხადება პრემიერ-მინისტრს გადაუზღვა, თავად კი გაძარცვული მუზეუმის დასათვალიერებლად გაემგზავრა.

პირველად ევროპის ისტორიაში

ცნობილი ეგვიპტელი ჟურნალისტი, პოპულარული ტელენამყვანი და საზოგადო მოღვაწე ბუნიინა კამელი ეგვიპტის ისტორიაში პირველი ქალია, რომელიც ქვეყნის საპრეზიდენტო არჩევნებში მიიღებს მონაწილეობას. ამის შესახებ თავად ქალი ქალაქ პორტ-საიდში ახალგაზრდების მიტინგზე განაცხადა. წინასწარწევნო კამპანიის ფარგლებში, ასეულობით მხარდამჭერის წინაშე სიტყვით გამოხვლილას ტელეჟურნალისტმა ეგვიპტის ამჟამინდელი სამხედრო ხელისუფლება გააკრიტიკა. კამელი საკუთარი კანდიდატურის ოფიციალურად დარეგისტრირებასა და ივლისის ბოლოს ეგვიპტის საპრეზიდენტო არჩევნებში გამარჯვებას აპირებს.

პონდურასის ხიხუი ხანაქს 270 ადამიანის ემსხვერპლა

პონდურასის ერთ-ერთ ციხეში გაჩენილ ხანძარს 270 ადამიანის სიცოცხლე ემსხვერპლა. გარდა დაღუპულებისა, არიან დაშავებულებიც. ადგილობრივი სამართალდამცვეების განცხადებით, ეს მხოლოდ პირველი მონაცემებია და დაღუპულთა რიცხვი შესაძლოა კიდევ გაიზარდოს. სამხედრო სამსახურის წარმომადგენლები ციხეში გაჩენილ ხანძარს ერთი საათის განმავლობაში აქრობდნენ. ხანძრის გაჩენის მიზეზი უცნობია. აღნიშნულ საქმესთან დაკავშირებით გამოძიება უკვე დაიწყო. ერთ-ერთ ვერსიით, ტრაგედიის მიზეზი, შესაძლოა, მოკლე ჩართვა გამხდარიყო.

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

საკურა თოვლის ქვეშ აყვავდა

ძლიერი ყინვებისა და დიდთოვლობის მიუხედავად, იაპონიის ქალაქ ნაგოიაში საკურა აყვავდა. ამ მოვლენამ ადგილობრივი ბოტანიკოსები გააოგნა. ქალაქის ქუჩებში, სადაც -5 გრადუსი ყინვაა, ხეებზე სანტიმეტრზე დიდი დიამეტრის ყვავილები გაიშალა. „ნელინაბის ასეთ დროს და ასეთ ამინდებში საკურას აყვავება ყველა წესის დარღვევაა. ამას ახსნას ვერავინ უძებნის“, — აცხადებს ქალაქის ბოტანიკური ბაღის თანამშრომელი. საკურა დეკორატიული ხეა, რომელიც ვარდის მსგავს ყვავილებს იხსამს. ის იაპონიის კულტურის სიმბოლოდ მიიჩნევა.

გეგულილი გენიოსები

იტალიელ ფილოსოფოსს ჯეროლამო კარდანოს ეჩვენებოდა, რომ მთელი მთავრობა მას უთვალთვალავდა, ხოლო ხორცი, რომელსაც მისთვის ვახშმად ამზადებდნენ, ცვილითა და გოგირდით იყო გაჟღერებული.

გერმანელ კომპოზიტორ რობერტ შუმანს ფსიქიკური აშლილობის სიმპტომები 24 წლის ასაკში გამოუვლინდა, 46 წლის ასაკში კი საღად აზროვნების უნარი საერთოდ დაკარგა. მას მოლაპარაკე მაგიდები დასდევდა და ხედავდა ბგერებს, რომლებიც მის გონებაში აკორდებდნენ და მუსიკალურ ფრაზებდა ლავდებოდა.

ფილოსოფოსი არტურ შოპენჰაუერი წონასწორობას კარგავდა, თუ დოკუმენტებში მისი სახელი ორი „პ“-თი იყო დაწერილი. ერთხელ ასეთ მდგომარეობაში შოპენჰაუერმა სცემა მოხუც ქალს, რის გამოც სასამართლომ ფილოსოფოსს სიცოცხლის ბოლომდე იმ ქალისთვის პენსიის გადახდა დააკისრა.

ინგლისელ მწერალ ჯეიმს ჰარინგტონს ეჩვენებოდა, რომ აზრები მას პირიდან ფუტკრებისა და ჩიტების სახით უფრინდებოდა და მათ განსაზღვრავდა ხელში ცოცხით დარბოდა.

ვოლფგანგ ამადეუს მოცარტი დევნის მანიით იყო შეპყრობილი. ის მიიჩნევდა, რომ ვიღაც იტალიელებს მისი მონამღვა სურდათ.

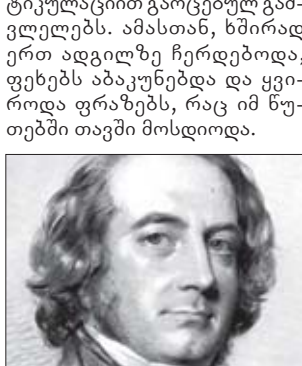
ფრანგი მეცნიერი ჟან ბატისტა ლავუაზიერი, როდესაც შთაგონების ქვეშ იყო, საათობით ხეტიალობდა ქუჩაში, ისე, რომ ვერ ამჩნევდა მისი ფესტიკულაციით გამოცეხულ გამველებს. ამასთან, ხშირად ერთ ადგილზე ჩერდებოდა, ფეხებს აბაკუნებდა და ყვიროდა ფრაზებს, რაც იმ წუთებში თავში მოსდიოდა.

მხატვარ ვინსენტ ვან გოგს 150-ზე მეტი დიაგნოზი დაუსვეს. ექიმებმა მას ეპილეფსია, ტვინის სიმსივნე, მანიაკალურ-დეპრესიული ფსიქოზი, მიზოფრენია და ნითელი ფუტკართი მონამღველობაც კი დაუდგინეს.

მხატვარი და მოქანდაკე ანრი მატისი დეპრესიითა და უძილობით იტანჯებოდა, ზოგჯერ კი ძილში ქვითინებდა და სველი ილიძებდა. ერთხელ, ყოველგვარი მიზეზის გარეშე, ის დაბრმავების შიშით შიშობდა და ვიოლინოზე დაკვრაც კი შეისწავლა იმისთვის, რომ მხედველობის დაკარგვის შემდეგ ქუჩის მუსიკოსობით თავი ერჩინა.

ინგლისელი მწერალი ლორდ ჰოუსტონი მორიგ ნაწარმოებზე მუშაობის პარალელურად დანით ან მაკრატლით ხელსაქმობდა. შემოქმედებითი წვის დროს, მან არაერთი საწერი მაგიდა და სავარძელი გამოკვეთა, ერთხელ კი ცოლის საყვარელი კაბა აკუნა.

ორსახიანი კატა

ფლორიდაში კატამ უცნაური კნუტი გააჩინა. ცხოველს ორი სახე აქვს. ნემს ჰენდის და ამანდა ფორსაიტს ბევრი არ უფიქრიათ, კნუტს ფილმ „გებტემენის“ ორსახიანი გმირის, ჰარვი დენტის სახელი დაარქვეს. ჰარვი ორივე პირს შესანიშნავად იყენებს: ერთით — ჭამს, მეორეთი — კნავს. საინტერესოა, რომ დედა კატამ ის არ გამოარჩია სხვა კნუტებისგან და მასზეც ისე ზრუნავს, როგორც დანარჩენებზე. პატრონები კნუტის გაჩუქებას არ აპირებენ. მათ გადაწყვიტეს, შინაური ცხოველი თავად გაზარდონ. ამჯერად ჰარვი კარგად არის, მაგრამ ცხოველები მსგავსი სიმპტომებით დიდხანს ვერ ცოცხლობენ. ორსახიანი კატებს იანუსებს ეძახიან. ეს სახელი მათ რომელიღამე ლმერთის, იანუსის პატივსაცემად შეარქვეს, რომელსაც ასევე ორი სახე ჰქონდა.

ყველაზე პატარა მადულარა

მსოფლიოში ყველაზე პატარა მადულარა სიმალღეში სულ რაღაც ერთი სანტიმეტრია. მისი დიზაინი იტალიელ იუველიერს, პიეტრო მარმოს ეკუთვნის. გარდა იმისა, რომ მინიატურულ ყავის მადულარაში 2 ფილტრია და მისი კორპუსი ვერცხლისგან არის დამზადებული, მას გემრიელი ყავის მომზადება სულ რაღაც 25 წამში შეუძლია. არმატული სასმელის მოსამზადებლად რამდენიმე გრამი ყავა და 10 წვეთი წყალია საჭირო. მადულარა გინესის რეკორდების წიგნში შევიდა, როგორც მსოფლიოში ყველაზე პატარა.

ამ შედეგის შესაქმნელად იტალიელ იუველიერს რამდენიმეთვიანი დაძაბული მუშაობა დასჭირდა. მან ყავის მადულარას ასევე მინიატურული ჭიქაც დაუმზადა, რომელიც მთლიანად სუფთა ოქროსგან არის შექმნილი. ამ დროისთვის იუველიერი მუშაობს ჩაის სერვისის შექმნაზე, რომელიც, გარდა იმისა, რომ მინიატურული და მთლიანად ძვირფასი ლითონისგან დამზადებული იქნება, ძვირფასი თვლებითაც გაფორმდება.

ურვეულო გიზნეს-იდეები

ღალატის საიტი

Ashleymadison.com არის გაცნობის საიტი, თუმცა მასზე რეგისტრაცია მხოლოდ დაქორწინებული ადამიანებისთვისაა ნებადართული ან მათთვის, ვისაც ასეთი ადამიანის გაცნობა სურს. საიტის დევიზი დაახლოებით ასე უღერს — „სიცოცხლე ხანმოკლეა, მოასწარი ღალატი“. გასაკვირია, მაგრამ საიტის მეპატრონე ყოფილი იურისტი, ჰყავს ცოლი, ბედნიერად ცხოვრობს და არავის ეძებს საკუთარ საიტზე, რომელთან დაკავშირებითაც უამრავი გათმობამს უკმაყოფილებას მიუხედავად ამისა, ფაქტი სახეზეა — დარეგისტრირებული მომხმარებლების რაოდენობა 7 მილიონს აჭარბებს.

ფრეიზერ დოგერტი 14 წლის იყო, როდესაც ბებოს რეცეპტის გამოყენებით მურაბების მომზადება დაიწყო. როცა 16-ის გახდა, სკოლა მიატოვა, რათა მთელი დრო და ენერჯია ჯემის ბიზნესზე დაეხარჯა. ახლა კომპანია „SuperJam“-ი ნელინადში 500 000 ქილა ჯემს ყიდის, რაც დიდი ბრიტანეთის ჯემის ბაზრის 10%-ს შეადგენს. დღესდღეობით ამ ახალგაზრდას ჰონორარი 1-2 მილიონ დოლარს შეადგენს.

ბებოს მურაბა

სელონური კვლევი

ალბათ, გაგიგიათ, რომ ქათმის ძვლებს თამაშშიც იყენებენ. ორი ადამიანი ერთ ძვალს აქეთ-იქიდან ექაჩება და ძვლის გატეხვის შემდეგ გამარჯვებული ის იქნება, ვისაც უფრო დიდი ნაწილი შერჩება ხელში. თითქოს ძალიან უინტერესოა, თუმცა კენ არონმა ამით მილიონები იშოვა. მან ბიზნესი პლასტმასის ძვლების გამოშვებით დაიწყო და პროდუქტს LuckyBreak-ი უწოდა. ახლა ყოველდღე 30 000 ასეთი ძვალი იყიდება და შეკვეთა ფერის, წარწერების, რეკლამის მიხედვითაც კი შეიძლება. ამ ბიზნესის წლიური შემოსავალი 2.5 მილიონ დოლარს შეადგენს.

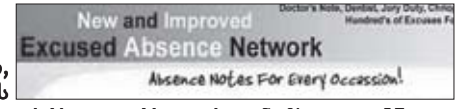
ბალიში მიკროტალღოვან ღაჟაუნი

დისასხლისმა კიმ ლევიმმა (ალბამიდან) მარტივი და ორიგინალური რამ მოიფიქრა. მან ბალიში სიმინდის მარცვლებით გაავსო და ისე შეკერა. ასეთი ბალიში ადვილად იწოვს საჭირო სინესტეს და ადვილადვე შრება, მაგრამ ყველაზე საინტერესო ისაა, რომ ის შეგვიძლია მიკროტალღოვან ღუმელში ჩავდეთ და ძილის წინ სითბოთი და კომფორტით დავტკბეთ. ამ ბალიშს Wuvit ეწოდა და ძალიან მალე მოიპოვა პოპულარობა, ადგილობრივ სუპერმარკეტებში გაყიდვების ჰიტად იქცა. კიმი მალე მიხვდა, რომ ბაზარზე თავისი ნიშა აღმოაჩინა და ახლა მილიონებობანი ბიზნესის მეპატრონეა. მოგვიანებით მან წიგნიც დაწერა თავისი წარმატებისა და აღიარების შესახებ.

თაის ბაბატილავის სეკრისი

თუ თქვენ სამსახურში დააგვიანეთ და არ იცით, როგორ გაიმართლოთ თავი, თქვენს პრობლემას სპეციალისტები მოაგვარებენ კომპანია The Excused Absence Network-დან. მხოლოდ 25 დოლარად ისინი დამაჯერებელ ახსნა-განმარტებას მოიფიქრებენ და სათანადო დოკუმენტებსაც დაურთავენ. ასეთი დოკუმენტები თქვენს უფროსს დაარწმუნებს, რომ მართლაც მნიშვნელოვანი საქმის გამო გააცდინეთ დღე. სერვისი ითვალისწინებს სხვადასხვა ვარიანტიდან კლიენტის მიერ მისთვის სასურველის ამორჩევას სულ რაღაც 9.95 დოლარად. კომპანიის მფლობელი ამბობს, რომ თვეში დაახლოებით 15000 შეკვეთას იღებს, რაც თავისთავად საკმაოდ დიდ შემოსავალს ნიშნავს.

პარღვის კაბა

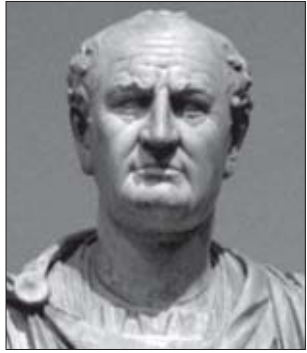
ფლორისტმა ჯოი მასიმ ვარდებისგან წმინდა ვალენტინის დღის კიდევ ერთი სიმბოლო — ვარდების კაბა შექმნა. მასზე 170-საათიანი შრომა და 1725 ვარდი დაიხარჯა. კაბის კორსეტი და შუა ნაწილი 1000 ვარდის ფურცლისგან შედგება, ხოლო მისი ბოლო 200 ქრიზანთემითაა გაფორმებული. მასზე 300 ნივთი მიხაკიც დაიხარჯა. „წმინდა ვალენტინის დღისათვის განკუთვნილ თაიგულში ყველაფერი მომეჭვია — კლასიკა, ელეგანტურობა და სექსუალურობა“, — განაცხადა მასიმ.

ქრონოგრაფი

www.geworld.net
თბილისი, დ. ბაქრაძის №6, ტელ: 234-32-95

უსწაური გადასახადები

როგორც სპეციალისტები ამბობენ, ალოგიკურ, უსამართლო და სულელურ კანონებსა თუ გადასახადებს ხელისუფალნი მაშინ აწესებენ, როდესაც ძლიერ უჭირთ ან გახსნილ მადას ველარ იოკებენ.

ცხვითან ოქროს ფული მიუტანა და ჰკითხა: უსიამოვნო სუნი ხომ არ უდისო? ამ დროიდან დამკვიდრდა ფრაზა: ფულს სუნი არ აქვს.

მაგრამ, როდესაც საქმე გადასახადებსა და კანონებს ეხება, პირველ ადგილას ყოველთვის ინგლისელები არიან. სწორედ მათ ანგარიშზეა როგორც ყველაზე ჭკვიანური, ისევე ყველაზე სულელური და უსამართლო კანონები. მაგალითად, 1113 წელს მეფე **ჰენრი პირველმა** შიშის გადასახადი დააწესა. მას იხდიდა ყველა სრულწლოვანი მამაკაცი, რომლებიც ომში წასვლაზე უარს იტყობდნენ. გადასახდელი თანხის ოდენობა არც ისე დიდი იყო. ამის გამო ბევრმა მდიდარმა შეწყვიტა ლაშქრობებში მონაწილეობა. მაშინ მეფე ჯონ უმინაწყლომ გადასახადი გაასამშაგა

და ხელქვეითებს თანხას მაშინაც ახდევინებდა, როდესაც ქვეყანაში მშვიდობა იყო. ამ კანონმა 300 წელი იარსება. მსგავსი გადასახადი დღესაც არსებობს გვინეის რესპუბლიკაში, სადაც მოქალაქეები მშვიდობისთვის ყოველწლიურად 700 ბელგიურ ფრანკს უხდიან სახელმწიფოს.

წელს ფული უნდა ეხადა მანამ, სანამ ცოცხალი იყო. ეს ამბავი სახალხო აჯანყებით დასრულდა.

1655 წელს ინგლისის რევოლუციის მეთაურმა **ოლივიერ კრომველმა** მონარქიის მომხრეთათვის მიუმხრობელთა გადასახადი დააწესა. გადასახადს იხდიდა ყველა, ვინც ხმა მალა აღიარებდა მონარქის ტოლბას. აღებული თანხით კი აყალიბებდა სახალხო ლაშქარს, რომლითაც მონარქიის მომხრეებს უსწორდებოდა. ეს

თავად მონარქისტებმაც იცოდნენ, მაგრამ პრინციპების ერთგულნი რჩებოდნენ და განაგრძობდნენ გადასახადის გადახდას.

იორკში შუასაუკუნეებში მოქმედებდა კანონი, რომელიც ინგლისელს ნებას რთავდა, მოეკლა შოტლანდიელი ნებისმიერ დღეს, კვირა დღის გარდა. კვირა დღეს შოტლანდიელის მოკვლა იმ შემთხვევაში შეიძლებოდა, თუ ჰაერის გაფუჭებისას ნაასწრებდა.

1660 წელს გადასახადი ბუნრებსა და ლუმელებზე დაწესეს. გადასახადს მოსახლეობა იმის მიხედვით იხდიდა, თუ რამდენი საკვამური გამოდიოდა მათი სახლიდან. გამჭრიახმა ინგლისელებმა სახლებში საკვამური მიღების ერთმანეთთან გაერთიანება დაიწყეს, რაც არაერთხელ ხანძრით დაგვირგვინდა — 1684 წელს ლამის ნახევარი ლონდონი დაიწვა. მოგვიანებით გადასახადი გააუქმეს.

1696 წელს ლონდონში დააწესეს ფანჯრების გადასახადი. სახლების მფლობელებს კედელში გაჭრილი ყოველი ფანჯრისთვის ფული უნდა ეხადათ. ღარიბებმა ფანჯრების ამოშენება დაიწყეს, მდიდრებმა კი პირიქით, საკუთარი სიმიდრის ხაზგასასმელად ყოველ მეტრში ფანჯრები დაატანეს სახლებს. გადასახადმა 1851 წლამდე იარსება.

ინგლისში დღემდე მოქმედებს კანონი, რომლის თანახმად, ქუჩაში მყოფ ნებისმიერ ფეხმძიმე ქალს, საჭიროების შემთხვევაში, უფლება აქვს პოლიციელის ქუდში მოისაქმოს.

1990 წელს ბრიტანეთში ქონების გადასახადი სულადობრივი გადასახადით შეცვალეს. შედეგად, ღარიბები უფრო მეტად იბეგრებოდნენ, ვიდრე მდიდრები. ამას ინგლისის ისტორიაში ყველაზე დიდი საპროტესტო გამოსვლები მოჰყვა. ტრაფალგარის მოედანზე 200 ათასი კაცი გამოვიდა, რამაც დაასრულა კიდევ მარგარეტ ტეტჩერის პოლიტიკური კარიერა.

გასული საუკუნის 20-იან წლებში ტიბეტი უკიდურეს გაჭირვებას განიცდიდა. სახელმწიფო ხაზინა იმდენად დაცარიელდა, რომ არმიაც კი დაშალეს. გამოსავალი ისევ დაღალი ლამამ მონახა: 1926 წელს მან ტიბეტელებს ყურების გადასახადი დაუწესა, რომელსაც იხდიდა ყველა, ვისაც ყურები ჰქონდათ. კანონი გამონაკლისსაც ითვალისწინებდა — ცალყურები თანხის ნახევარს იხდიდნენ. შესაბამისად, უყურობი საერთოდ გადასახადისგან იყვნენ გადარჩენილები.

მსოფლიოს უდიდესი მეჩეთი

შეიზ ზაიდის მეჩეთი მსოფლიოს მეჩეთთა შორის ყველაზე დიდია და არაბეთის გაერთიანებული ემირატების დედაქალაქ აბუ-დაბიში მდებარეობს.

მას სახელი შეიზ ზაიდ იბნ სულთან ან-ნაჰაიანის პატივსაცემად ეწოდა. ეს არაბეთის გაერთიანებული ემირატების პირველი პრეზიდენტია, მისი საფლავი მეჩეთის სიახლოვეს მდებარეობს.

შეიზ ზაიდის მეჩეთიც განეზღვრებოდა არქიტექტურული ექსკლუზივებით. მას ამშვენებს მსოფლიოს ყველაზე დიდი ხალიჩა და ყველაზე დიდი ქალი. მეჩეთის ოთხ კუთხეში ოთხი 115-მეტრიანი მინარეთია აღმართული. მთავარი შენობის გარშემო არსებულ კედელზე 57 მარმარილოს გუმბათია განთავსებული. მეჩეთის ეზოც მარმარილოთა დაფარული, რომელსაც სხვადასხვა ფერის ყვავილების მოზაიკა ამშვენებს.

შეიზ ზაიდის მეჩეთს 80 გუმბათი, 1096 გარე და 96 შიდა

სვეტი აქვს. რაც შეეხება მსოფლიოში ყველაზე დიდ ხალიჩას, რომელიც შენობაშია დაგებული, მისი მოცულობა 5627 მ²-ია. მასზე 1200 ფიქარი, 20 ტექნიკური პერსონალი და 30 მუშა მუშაობდა. მისი წონა 47 ტონას აღწევს. ხალიჩის სტრუქტურა 2 268 000 კვანძისგან შედგება.

ყველაზე დიდი ქალი, რომელიც იმავე ოთახშია განთავსებული, სადაც ხალიჩა, სიგრძეში 15, ხოლო სიგანეში — 10 მეტრისაა.

ინტერიერის დიზაინში მარმარილოს გარდა, 24-კარატიანი ოქრო და სხვადასხვა თვლებია გამოყენებული, მათ შორის, ამეთვისტო, მთის ბროლი და ბუნებრივი მარგალიტი.

მეჩეთი ყველასათვის ღიაა, თუმცა მასში ქალებს თავსაბურავის გარეშე არ უშვებენ. მეჩეთში რელიგიური რიტუალების დროს ტურისტები შენობას ტოვებენ. შეიზ ზაიდის მეჩეთის მშენებლობა 600 მილიონი ევრო დაჯდა.

